

Laboratorioiden välinen pätevyyskoe 12/2019

**Ravinteet, kloridi, pH, sulfaatti, sähköjohtavuus ja
väri jätevesistä**

**Riitta Koivikko, Mirja Leivuori, Mika Sarkkinen,
Keijo Tervonen, Sari Lanteri, Ritva Väisänen ja
Markku Ilmakunnas**

**SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN
RAPORTTEJA II | 2020**

Laboratorioiden välinen pätevyyskoe 12/2019

**Ravinteet, kloridi, pH, sulfaatti, sähköjohtavuus ja
väri jätevesistä**

**Riitta Koivikko, Mirja Leivuori, Mika Sarkkinen,
Keijo Tervonen, Sari Lanteri, Ritva Väisänen ja
Markku Ilmakunnas**

Helsinki 2020

Suomen ympäristökeskus

SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN RAPORTTEJA II/2020

Suomen ympäristökeskus

Proftest SYKE

Taitto: Markku Ilmakunnas

Julkaisu on saatavana vain internetistä: www.syke.fi/julkaisut /helda.helsinki.fi/syke

ISBN 978-952-11-5147-7 (nid.)

ISBN 978-952-11-5148-4 (PDF)

ISSN 1796-1718 (pain.)

ISSN 1796-1726 (verkkoj.)

Kirjoittajat: Riitta Koivikko, Mirja Leivuori, Mika Sarkkinen, Keijo Tervonen, Sari Lanteri,
Ritva Väisänen ja Markku Ilmakunnas

Julkaisija ja kustantaja: Suomen ympäristökeskus (SYKE)
Latokartanonkaari 11, 00790 Helsinki, puh. 0292 251 000, syke.fi
Julkaisuvuosi: 2020

S Y K E

TIIVISTELMÄ

Laboratorioiden välinen pätevyyskoe 12/2019

Proftest SYKE järjesti marraskuussa 2019 pätevyyskokeen jätevesiä analysoiville laboratorioille. Pätevyyskokeessa määritettiin ravinteet, kloridi, pH, sulfaatti, sähköjohtavuus ja väri synteettisestä näytteestä ja viemärlaitoksen sekä massa- ja paperiteollisuuden jätevesistä. Pätevyyskokeeseen osallistui yhteensä 59 laboratoriota.

Testisuureen vertailuarvona käytettiin laskennallista pitoisuutta tai osallistujien tulosten robustia keskiarvoa tai niiden mediaania. Osallistujien pätevyyden arvointi tehtiin z- ja osittain E_n -arvojen avulla. Koko tulosaineistossa oli z-arvoilla arvioituna 88 % hyväksyttäviä tuloksia, kun vertailuarvosta sallittiin pH-määritysissä 0,2 pH-yksikön ja muissa määritysissä 5–20 %:n poikkeama. Tuloksista, jotka arvioitiin E_n -arvoilla, hyväksyttäviä oli 79 %.

Kiitos pätevyyskokeen osallistujille!

Avainsanat: vesianalyysi, kloridi, pH, sulfaatti, sähköjohtavuus (γ_{25}), ravinteet, N_{NH_4} , $N_{NO_2+NO_3}$, N_{tot} , P_{PO_4} , P_{tot} , väri, vesi- ja ympäristölaboratoriot, pätevyyskoe, laboratorioiden välinen vertailumittaus

ABSTRACT

Interlaboratory Proficiency Test 12/2019

Proftest SYKE carried out the proficiency test (PT) for analysis of chloride, colour, conductivity, nutrients, pH, and sulphate in November 2019. One synthetic sample as well as samples of pulp and paper industrial effluent and municipal waste water effluent were distributed for the determination of measurands. In total, there were 59 participants in the PT.

Either the calculated concentration or the robust mean or the median of the reported results was used as the assigned value for the measurands. The overall performance of the participants was evaluated by using z and partly E_n scores. In this proficiency test 88 % of the results evaluated with z scores were satisfactory when total deviation of 0.2 pH units for pH values and 5–20 % for the other measurands was accepted from the assigned value. Further, 79 % of the results evaluated with E_n scores were satisfactory.

Warm thanks to all participants in this proficiency test!

Keywords: water analysis, chloride, colour, conductivity, nutrients, N_{NH_4} , $N_{NO_2+NO_3}$, N_{tot} , P_{PO_4} , P_{tot} , pH, sulphate, water and environmental laboratories, proficiency test, interlaboratory comparison

SAMMANDRAG

Provningsjämförelse 12/2019

Under november 2019 genomförde Proftest SYKE en provningsjämförelse, som omfattade bestämningen av färg, klorid, ledningsförmåga, näringssämnen (N_{NH_4} , $N_{NO_2+NO_3}$, N_{tot} , P_{PO_4} , P_{tot}), pH och sulfat i avloppsvatten. Denna jämförelse hade totalt 59 deltagarna.

Som referensvärde av analytens koncentration användes det teoretiska värdet eller robust medelvärdet, eller medianen av deltagarnas resultat. Resultaten värderades med hjälp av z- och E_n -värden. I denna jämförelse var 88 % av resultaten värderades med z-värden tillfredsställande. Resultatet var tillfredsställande, om det devierade mindre än 0,2 pH enhet eller 5–20 % från referensvärdet. Resultaten som värderades med hjälp E_n värdet var 79 % acceptabla.

Ett varmt tack till alla deltagarna i testet!

Nyckelord: vattenanalyser, färg, klorid, ledningsförmåga, näringssämnen, N_{NH_4} , $N_{NO_2+NO_3}$, N_{tot} , P_{PO_4} , P_{tot} , pH, sulfat, provningsjämförelse, vatten- och miljölaboratorier

SISÄLLYS

Tiivistelmä • Abstract • Sammandrag	3
1 Johdanto	7
2 Toteutus.....	7
2.1 Vastuutahot	7
2.2 Osallistujat	7
2.3 Näytteet ja niiden toimitus.....	8
2.4 Näytteiden homogeenisuus ja säilyvyys.....	8
2.5 Palaute pätevyyskokeesta	9
2.6 Tulosten käsittely.....	9
2.6.1 Tulosaineiston esitestaus	9
2.6.2 Vertailuarvot.....	9
2.6.3 Tulosten arvioinnissa käytetty tavoitehajonta ja tulosten arvointi.....	9
3 Tulokset ja niiden arvointi.....	10
3.1 Tulokset	10
3.2 Analyysimenetelmät.....	12
3.3 Osallistujien tulosten mittausepävarmuudet.....	14
4 Pätevyyden arvointi.....	15
5 Yhteenveto.....	17
6 Summary.....	18
Kirjallisuus.....	19
LIITE 1 : Pätevyyskokeen osallistujat.....	20
LIITE 2 : Näytteiden valmistus	22
LIITE 3 : Näytteiden homogenisuuden testaus	23
LIITE 4 : Näytteiden säilyvyyden testaus	24
LIITE 5 : Palaute pätevyyskokeesta	25
LIITE 6 : Vertailuarvot ja niiden epävarmuudet	26
LIITE 7 : Tulostaulukoissa esiintyviä käsitteitä	27
LIITE 8 : Osallistujakohtaiset tulokset	29
LIITE 9 : Osallistujien tulokset ja niiden mittausepävarmuudet	49
LIITE 10 : Yhteenveto z-arvoista	60
LIITE 11 : Yhteenveto E_n -arvoista	63
LIITE 12 : z-arvot suuruusjärjestysessä	64
LIITE 13 : Määritysmenetelmien mukaan ryhmitellyt tulokset.....	74
LIITE 14 : Merkitsevä erot menetelmien välillä	85
LIITE 15 : Esimerkkejä osallistujien ilmoittamista epävarmuksista.....	88

1 Johdanto

Proftest SYKE järjesti pätevyyskokeen jätevesiä analysoiville laboratorioille marraskuussa 2019 (WW 12/2019). Pätevyyskokeessa testattiin ravinteet (N_{NH_4} , $\text{N}_{\text{NO}_2+\text{NO}_3}$, N_{tot} , P_{PO_4} , P_{tot}), kloridi, pH, sulfatti, sähköjohtavuus ja väri synteettisestä näytteestä ja viemärilaitoksen sekä massa- ja paperiteollisuuden jätevesinäytteistä. Pätevyyskokeen tarkoituksesta oli velvoitetarkkailuohjelmiin osallistuvien laboratorioiden tulosten vertailu. Myös muilla laboratorioilla oli mahdollisuus osallistua pätevyyskokeeseen.

Suomen ympäristökeskus (SYKE) toimii ympäristönsuojelulain nojalla määrättynä ympäristöalan vertailulaboratoriona Suomessa. Yksi tärkeimmistä vertailulaboratorion tarjoamista palveluista on pätevyyskokeiden ja muiden vertailumittausten järjestäminen. Proftest SYKE on FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoima vertailumittausten järjestäjä PT01 (SFS-EN ISO/IEC 17043, www.finas.fi). Tämä pätevyyskoe toteutettiin vertailumittaustoiminnan akkreditoidulla pätevyysalueella ja sen järjestämisessä noudatettiin standardia SFS-EN ISO/IEC 17043 [1] sekä sovellettiin standardia ISO 13528 [2] ja IUPACin teknistä raporttia [3].

2 Toteutus

2.1 Vastuutahot

Järjestäjä

Proftest SYKE, Suomen ympäristökeskus, Laboratoriokeskus

Mustialankatu 3, 00790 Helsinki

Puhelin 0295 251 000, sähköposti: proftest@ymparisto.fi

Pätevyyskokeen vastuuhenkilöt

Riitta Koivikko	koordinaattori
Mirja Leivuori	koordinaattorin sijainen
Keijo Tervonen	tekniinen toteutus
Markku Ilmakunnas	tekniinen toteutus
Sari Lanteri	tekniinen toteutus
Ritva Väisänen	tekniinen toteutus

Analytiikan asiantuntijat

Mika Sarkkinen, SYKE, Oulu

2.2 Osallistujat

Pätevyyskokeessa oli yhteensä 59 osallistujaa, joista 57 kotimaasta ja 2 ulkomailta (Liite 1). Yksi osallistuja toimi kahdet tulokset. Osallistujista 41 % käytti ainakin joissakin määritystissä akkreditoituja analyysimenetelmiä. Osallistujista 54 %:lla on standardiin SFS-EN ISO/IEC 17025 ja 41 %:lla ISO 9000-sarjan standardiin perustuva laatujärjestelmä. Järjestävän

laboratorion (T003, www.finias.fi) tunnus tässä pätevyyskokeessa oli 29 (SYKE, Oulun toimipaikka).

2.3 Näytteet ja niiden toimitus

Pätevyyskokeessa käytettyjen näyteastioiden puhtaus varmistettiin etukäteen. Näyteastiat täytytiin ionivapaalla vedellä ja kolmen vuorokauden kuluttua vedestä otettiin näytteet määritykseen. Astioiden puhtaus tarkistettiin määrittämällä vedestä ammoniumtyppi, fosfaatti-fosfori tai sähköjohtavuus. Tulosten perusteella näyteastiat täyttivät puhtaudelle asetetut kriteerit.

Pätevyyskokeen osallistujille toimitettiin synteettinen näyte ja viemärilaitoksen sekä massa- ja paperiteollisuuden jättevesinäytteet. Synteettinen näyte valmistettiin lisäämällä tunnettu määrä määritettävä yhdistettä ionittomaan veteen. Synteettiset näytteet NH_4^+ , $\text{NO}_2^+/\text{NO}_3^-$, P_{tot} , PO_4^{3-} , kloridi-, sulfaatti- ja sähköjohtavuusmääritykseen valmistettiin NIST-jäljitettyistä (Merck CertiPur) varmennetuista vertailuaineista. Synteettinen näyte P_{tot} -määritykseen valmistettiin NIST-jäljitettyvästä varmennetusta vertailuliukoksesta (Merck) sekä fosfaattireagensista (Merck CertiPur). Näytteiden valmistus on esitetty tarkemmin liitteessä 2.

Näytteet toimitettiin ulkomaisille osallistujille 24.10.2019 ja kotimaisille osallistujille viimeisintään 29.10.2019. Ne olivat pääsääntöisesti perillä osallistujilla 30.10.2019. Osallistujille 7 ja 21 näytteet saapuivat 31.10.2019.

Näytteet pyydettiin analysoimaan seuraavasti:

pH, sähköjohtavuus	31.10.2019
NH_4^+ , $\text{NO}_2^+/\text{NO}_3^-$, PO_4^{3-}	31.10.2019
väri	31.10.2019
P_{tot} , PO_4^{3-}	11.11.2019 mennessä
kloridi, sulfaatti	11.11.2019 mennessä

Osallistujat raportoivat tuloksensa annetun aikataulun mukaisesti 11.11.2019 mennessä. Alustavat tulostlistat toimitettiin osallistujille ProftestWEBin kautta sekä sähköpostitse 18.11.2019.

2.4 Näytteiden homogeenisuus ja säilyvyys

Näytteiden homogeenisuus testattiin kloridi-, NH_4^+ , P_{tot} , pH- ja värimääritysten avulla. Testin mukaan näytteet täyttivät homogeenisuudelle asetetut kriteerit (Liite 3).

Huonosti säilyvien testisuureiden (NH_4^+ , PO_4^{3-} ja pH) säilyvyyttä tarkkailtiin säilyttämällä näytteitä vuorokauden ajan kahdessa eri lämpötilassa (4 °C ja 20 °C). Eri lämpötiloissa säilytetyistä näytteistä mitattiin testisuureiden pitoisuudet analysointipäivänä ja tuloksia verrattiin keskenään. Säilyvystestin perusteella näytteet olivat säilyviä (Liite 4). Lisäksi kirjallisuuden ja aikaiseman kokemuksen perusteella muiden testisuureiden tiedetään olevan säilyviä annetun analysointiajan puitteissa.

2.5 Palaute pätevyyskokeesta

Osallistujilta saadut palautteet on koottu liitteeseen 5. Pätevyyskokeesta saatu palaute koski pääasiassa virheellisesti raportoituja tuloksia. Kaikki saatu palaute on arvokasta ja sitä hyödynnetään toimintaa kehitettäessä.

2.6 Tulosten käsittely

2.6.1 Tulosaineiston esitestaus

Aineiston normaalisuus testattiin Kolmogorov-Smirnov -testillä. Tulosaineistosta poistettiin mediaanista merkitsevästi poikkeavat tulokset Grubbs- tai Hampel-testillä ennen keskiarvon laskemista. Laskennassa tulosaineistosta hylättyin tulokset, jotka poikkesivat 5 kertaa sen robustista keskihajonnasta tai yli 50 % robustista keskiarvosta. Jos tulokset olivat pienempiä kuin määritysraja, niitä ei otettu mukaan käsittelyn.

Harha-arvotestejä ja tulosten tilastollista käsitteilyä esitetään tarkemmin Proftest SYKE:n asiakasohjeessa [4].

2.6.2 Vertailuarvot

Metrologisesti jäljitettävä (NIST jäljitettävä) laskennallista arvoa käytettiin vertailuarvona synteettisten näytteiden A1N ja A1S testisuureille N_{NH_4} , $N_{NO_2+NO_3}$, N_{tot} , kloridi ja sulfaatti. Muille testisuureille ja näytteille käytettiin vertailuarvona osallistujien tuloksista laskettua robustia keskiarvoa tai mediaania (Väri_{Visual}, Väri_{Spectrophotometric}, $n_{stat} < 12$). Jälkimmäiset vertailuarvot eivät ole metrologisesti jäljitettäviä. **Vertailuarvoja ei ole muutettu alustavien tuloslistojen lähetysksen jälkeen.**

Vertailuarvon laajennettu epävarmuus (U_{pt} , $k=2$) arvioitiin näytteen valmistuksen perusteella, kun vertailuarvona käytettiin laskennallista arvoa. Synteettisille näytteille A1N ja A1S suuri epävarmuuden lähde oli lähtökemikaalin pitoisuuden epävarmuus. Kun vertailuarvona käytettiin robustia keskiarvoa tai mediaania, vertailuarvon epävarmuus arvioitiin robustin keskihajonnan tai keskihajonnan avulla. Laskennallisen vertailuarvon laajennettu epävarmuus (95 %-n luottamusväli) oli korkeintaan 0,8 %. Osallistujatulosten robustin keskiarvon tai mediaanin avulla laskettujen vertailuarvojen laajennettu epävarmuus oli pH- ja sähköjohtavuusmääritysissä < 1 % ja muissa määritysissä 1,3–10,5 % (Liite 6). Liitteessä 6 on esitetty vertailuarvot ja niiden määrittämistapa, laajennetut epävarmuudet sekä vertailuarvon luotettavuus.

2.6.3 Tulosten arvioinnissa käytetty tavoitehajonta ja tulosten arvointi

Tavoitehajontaa asetettaessa otettiin huomioon määritettävän testisuureen pitoisuus, sen homogeenisuus ja säilyvyys näytteessä, vertailuarvon epävarmuus sekä osallistujien menestyminen aikaisemmissa pätevyyskokeissa. Arvioitaessa tuloksia z-arvoilla tavoitehajonnaksi ($2 \times s_{pt}$, 95%-n luottamusväillä) asetettiin pH-määritysille 0,2 pH-yksikköä ja muille

määritysille 5–20 % näytteen ja testisuureen mukaan. **Tulosten arvointia ei ole muutettu alustavien tulosten lähettämisen jälkeen.**

Kun lasketaan hyväksyttyjä osallistujatuloksia oli vähän tai tulosten hajonta oli suurta (V3V: Väri_{Visual} ja P2V: Väri_{Spectrophotometric}), mutta vertailuarvolle voitiin laskea epävarmuus, tulosten arvioinnissa käytettiin E_n-arvoja. Arvolla voidaan arvioda osallistujan tuloksen ja vertailuarvon välistä eroa huomioiden tulosten ja vertailuarvon laajennetut epävarmuudet. E_n-arvo lasketaan kaavalla:

$$(E_n)_i = \frac{x_i - x_{pt}}{\sqrt{U_i^2 + U_{pt}^2}}, \text{ missä}$$

x_i = yksittäisen osallistujan tulos, x_{pt} = vertailuarvo, U_i = yksittäisen osallistujan tuloksen laajennettu mittausepävarmuus ja U_{pt} = vertailuarvon laajennettu epävarmuus.

E_n-arvojen tulkinnassa arvot $-1,0 < E_n < 1,0$ kuvaavat hyväksyttävää tulosta, mikäli mittaus-epävarmuudet ovat realistisella tasolla. Arvot $E_n \geq 1,0$ tai $E_n \leq -1,0$ kuvaavat mittaus-epävarmuuden uudelleen arvioinnin tai menetelmän uudelleen validoinnin tarvetta.

Kun vertailuarvona käytettiin robustia keskiarvoa (tai mediaania), sen luotettavuutta arvioitiin kriteerillä $u_{pt} / s_{pt} \leq 0,3$; kriteerissä u_{pt} on vertailuarvon standardiepävarmuus ja s_{pt} on tavoitehajonta [3]. Tämä kriteeri täytyi pääsääntöisesti, joten vertailuarvoja voitiin pitää luotettavina.

Arvioinnissa käytettävän tavoitehajonnan luotettavuutta ja samalla z-arvon luotettavuutta arvioitiin vertaamalla tulosaineiston robustin keskihajonnan (s_{rob}) tai keskihajonnan (s , $n_{stat} < 12$) ja asetetun tavoitehajonnan (s_{pt}) suhdetta, jonka pitäisi olla pienempi kuin 1,2 [3]. Tämä yhtenevyyskriteeri täytyi pääsääntöisesti kaikkien määritysien osalta.

Vertailuarvon luotettavuus¹ ja/tai yhtenevyyskriteeri² eivät täyttyneet seuraavien testisuureiden osalta, mikä heikentää näiden tulosten arvioinnin luotettavuutta:

Näyte / Sample	Testisuure / Measurand
A1V	Väri _{Visual} ^{1, 2}
P2V	Väri _{Visual} ¹
V3V	Väri _{Spectrophotometric} ¹

3 Tulokset ja niiden arvointi

3.1 Tulokset

Tämän raportin tulostaulukoissa esiintyviä lyhenteitä ja käsitteitä on selitetty liitteessä 7. Osallistujakohtaiset tulokset on esitetty liitteessä 8. Osallistujatulokset ja niiden mittausepävarmuudet on esitetty graafisesti liitteessä 9. Yhteenveto pätevyyskokeen tuloksista on taulukossa 1 sekä yhteenvedot z- ja E_n-arvoista liitteissä 10 ja 11. Liitteessä 12 z-arvot on esitetty suuruusjärjestyksessä.

Taulukko 1. Yhteenveto pätevyyskokeen WW 12/2019 tuloksista.

Table 1. Summary of the results in the proficiency test WW 12/2019.

Testisuure	Näyte	Yksikkö	Vertailuarvo	Keskiarvo	Rob. ka	Mediaani	s_{rob}	$s_{rob} \%$	$2 \times s_{pt} \%$	n _{all}	Hyv. z % / Hyv. E _n %
Cl	A1S	mg/l	11.0	10.9	10.9	10.9	0.2	1.4	10	24	92
	P2S	mg/l	218	218	218	219	6	2.8	10	19	95
	V3S	mg/l	55.0	55.0	55.0	55.1	1.3	2.3	10	21	95
Colour _{visual}	A1V	mg/l, Pt	40.0	39.0	38.1	40.0	4.3	11.4	15	10	80
	P2V	mg/l, Pt	290	291	291	290	44	15.1	15	8	75
	V3V	mg/l, Pt	20.0	21.5		20.0	-	-	-	10	- / 80
Colour _{spectrophotometric}	A1V	mg/l, Pt	37.1	37.1	37.1	37.1	1.1	3.0	15	11	82
	P2V	mg/l, Pt	337	334		337	-	-	-	6	- / 75
	V3V	mg/l, Pt	20.0	20.9	20.9	20.0	2.3	11.1	20	8	75
Conductivity 25	A1J	mS/m	32.3	32.4	32.3	32.3	0.5	1.4	5	38	97
	P2H	mS/m	197	197	197	196	2	1.3	5	32	100
	V3H	mS/m	61.3	61.3	61.3	61.3	0.7	1.2	5	30	97
N _{NH4}	A1N	mg/l	1.08	1.06	1.06	1.06	0.05	4.5	10.0	27	85
	V3N	mg/l	1.32	1.33	1.32	1.33	0.06	4.3	10.0	26	69
N _{NO2+NO3}	A1N	mg/l	1.70	1.69	1.69	1.70	0.06	3.5	8	22	82
	V3N	mg/l	10.1	10.1	10.1	10.2	0.3	2.6	8	22	82
N _{tot}	A1N	mg/l	3.58	3.48	3.46	3.53	0.25	7.3	10	45	75
	P2N	mg/l	4.32	4.44	4.32	4.44	0.38	8.8	15	36	83
	V3N	mg/l	12.0	12.2	12.0	12.0	0.7	5.7	15	29	93
pH	A1H		6.53	6.53	6.53	6.54	0.05	0.8	3.1	40	98
	P2H		7.97	7.97	7.97	7.98	0.10	1.2	2.5	32	91
	V3H		7.56	7.57	7.56	7.57	0.12	1.6	2.6	30	80
P _{PO4}	A1P	mg/l	0.125	0.12	0.12	0.12	0.01	4.2	10	26	88
	V3P	mg/l	0.48	0.48	0.48	0.48	0.02	3.1	10	25	88
P _{tot}	A1P	mg/l	0.29	0.29	0.29	0.29	0.02	5.7	10	50	86
	P2P	mg/l	0.86	0.86	0.86	0.86	0.03	3.9	10	43	93
	V3P	mg/l	0.54	0.54	0.54	0.54	0.02	4.4	10	32	91
SO ₄	A1S	mg/l	13.2	13.1	13.2	13.2	0.5	4.2	10	21	95
	P2S	mg/l	351	350	351	346	15	4.3	10	19	89
	V3S	mg/l	96.1	95.8	96.1	96.0	2.1	2.2	10	19	89

Testisuure: Measurand, Näyte: Sample, Yksikkö: Unit, Vertailuarvo: Assigned value, Keskiarvo: Mean, Rob. ka: Robusti keskiarvo, The robust mean, s_{rob} : Robusti keskihajonta, The robust standard deviation, $2 \times s_{pt} \%$: Arvioinnissa käytetty tavoitehajonta, 95%:n luottamusväillä, The standard deviation for proficiency assessment at the 95 % confidence level, n_{all}: Osallistujien kokonaismäärä, The total number of the participants, Hyv. z %: Niiden tulosten osuus (%), joissa $|z| \leq 2$, The results (%), where $|z| \leq 2$, Hyv. E_n%: Niiden tulosten osuus (%), joissa $|E_n| < 1$, The results (%), where $|E_n| < 1$.

Tulosten robustit keskihajonat olivat välillä 1,2–15,1 % ja 70 %:ssa määritetyksistä tulosten robusti hajonta oli alle 5 % (Taulukko 1). Värin määritetyksessä robusti keskihajonta oli suurinta, 3,0–15,1 %. Robustit keskihajonat olivat tässä pätevyyskokeessa samalla tasolla kuin vuoden 2017 vastaavassa pätevyyskokeessa, jolloin ne vaihtelivat välillä 0,8–14,5 % [5].

3.2 Analyysimenetelmät

Analyysimenetelmien mukaan ryhmitellyt tulokset on esitetty graafisesti liitteessä 13. Pätevyyskokeen osallistujien eri analyysimenetelmillä saatujen tulosten väliset tilastolliset erot on koottu liitteeseen 14. Analyysimenetelmien välinen tilastollinen tarkastelu tehtiin, jos yksittäisellä menetelmällä saatuja tuloksia oli vähintään viisi. Menetelmien välistä tilastollista tarkastelua ei tehty 'Muu menetelmä' -tuloksista, sillä tilastolisesti tästä ryhmää käsitellään kokonaisuutena, vaikka siihen sisältyy useita menetelmiä. 'Muu menetelmä' -tuloksiille tehtiin tapauskohtainen visuaalinen menetelmävertailu.

Kloridi Chloride

Kloridipitoisuuden määryykseen suurin osa osallistujista (näytteestä riippuen 14–15 osallistujaa) käytti IC-menetelmää (SFS-EN ISO 10304 tai vastaava). Potentiometristä titrausta (SFS 3006 tai vastaava) käytti 1–3 osallistujaa. Muita käytettyjä menetelmiä olivat mm. ICP-OES menetelmä ja merkurometrinen titraus. Menetelmien välisessä vertailussa ei havaittu tilastolisesti merkitseviä eroja.

Väri Colour

Osallistujista noin puolet (6–11 osallistujaa, näytteestä riippuen) määritti värin spektrofotometrisesti (Colour_{Spectrophotometric}), käyttäen standardimenetelmää EN ISO 7887. Muut osallistujat (8–10 osallistujaa, näytteestä riippuen) määrittivät värin komparaattorimenetelmällä (Colour_{visual}).

Sähköjohtavuus Conductivity

Suurin osa osallistujista (näytteestä riippuen 30–35 osallistujaa) käytti sähköjohtavuusmääryksessä standardimenetelmää SFS-EN 27888.

Ammoniumtyppi N_{NH_4}

Ammoniumtyppimääryksessä indofenolisinimenetelmän automaattista sovellusta (EN ISO 11732) käytti 9 osallistujaa ja manuaalista sovellusta (SFS 3032 tai vastaava) käytti 6 osallistujaa. Salisylaattimenetelmää (Aquakem-sovellus) käytti 3 osallistujaa. Muita menetelmiä (esim. valmisputkimenetelmä, CFA-menetelmä tai Kjeldahl-tislaus) käytti 8–9 osallistujaa. Menetelmävertailussa ei havaittu tilastolisesti merkitseviä eroja menetelmien välillä (Liite 13).

Nitraatti- ja nitriittitypen summa $N_{NO_2+NO_3}$

Nitraatti- ja nitriittitypen määryksessä valtaosa osallistujista (12 osallistujaa) käytti standardiin SFS-EN ISO 13395 perustuvaa automaattista FIA- tai CFA-menetelmää. Kolme osallistujaa käytti spektrofotometristä sulfaniiliiniamidivärjäykseen perustuvaa menetelmää. Standardiin SFS-EN ISO 10304 perustuvaa IC-menetelmää käytti näytteestä riippuen 2–3 osallistujaa. Yksi osallistuja käytti SFS 3030 standardiin perustuvaa spektrofotometristä määritystä. Muina menetelminä käytettiin mm. valmisputkimenetelmää. Menetelmien välillä ei todettu tilastolisesti merkitseviä eroja (Liite 13).

Kokonaistyppi N_{tot}

Valtaosa osallistujista määritti kokonaistypen käyttäen standardimenetelmää SFS 5505 tai vastaavaa modifioitua Kjeldahl-menetelmää (näytteestä riippuen 8–19 osallistujaa). Näytteestä riippuen 4–7 osallistujaa määritti kokonaistypen käyttäen standardiin SFS-EN ISO 11905 pohjautuvaa menetelmää. Valmisputkimenetelmää käytti 9–11 osallistujaa (Liite 13). Muita menetelmiä käytti näytteestä riippuen 4–7 osallistujaa. Muina käytettyinä menetelminä mainittiin standardien SFS 3031, ISO 29441 ja SFS-EN 12260 mukaiset menetelmät.

Tässä pätevyyskokeessa havaittiin synteettisellä näytteellä tilastollisesti merkitsevä ero modifoidun Kjeldahl-menetelmän ($3,36 \pm 0,27$ mg/l, keskiarvo $\pm$ kesihajonta) ja valmisputkimenetelmän ($3,57 \pm 0,25$ mg/l) sekä standardiin SFS-EN ISO 11905 perustuvan menetelmän ($3,68 \pm 0,17$ mg/l) välillä (Liite 14). Aiemmissa vastaavissa pätevyyskokeissa Proftest SYKE WW 15/2017 ja WW 14/2018 on havaittu samansuuntainen menetelmäero [5, 6]. Menetelmien välille voi syntyä eroa erityisesti, kun käytetään Kjeldahl-menetelmää ilman esipelkistystä (esim. ilman Dewardan seosta), joka pelkistäisi NO_2^- - ja NO_3^- -yhdisteet ammoniakiksi. Jos näytteessä on lisäksi paljon nitraattia (esim. yli 10 mg/l), se voi häirittää Kjeldahl-typianalyysissä, koska nitraatti toimii hapettimena näytteessä olevalle ammoniakille ja tämän vuoksi Kjeldahl-typpitulokset jäävät liian pieniksi.

pH

Suurin osa osallistujista (näytteestä riippuen 15–23 osallistujaa) käytti pH-mittauksessa yleis-elekktrodia. Näytteestä riippuen 8–13 osallistujaa käytti vähäionisille vesille tarkoitettua elektrodia ja 2–3 osallistujaa käytti jätevesille tarkoitettua elektrodia. Yksi osallistuja käytti yhdistelmäelektrodia. Menetelmävertailussa havaittiin, että yleiselekktrodi antoi näytteelle V3H keskimäärin tilastollisesti merkitsevästi pienempiä tuloksia ($7,53 \pm 0,07$) kuin vähäelektronisille vesille tarkoitettu elektrodi ($7,62 \pm 0,11$, Liite 14). Menetelmien välillä ei todettu muita tilastollisesti merkitseviä eroja.

Fosfaattifosfori P_{PO_4}

Manuaalisen ammoniummolybdaattimenetelmän standardia SFS-EN ISO 6878 käytti fosfaattifosforimäärityksissä näytteestä riippuen 5–6 osallistujaa. Seitsemän osallistujaa käytti ammoniummolybdaattivärjykseen perustuvaa automaattista FIA- tai CFA-menetelmää (SFS-EN ISO 15681 tai vastaava) ja 3 osallistujaa käytti kumottua suomalaista standardia SFS 3025. Aquakem-laitteelle sovellettu ammoniummolybdaattimenetelmää käytti fosfaattifosforimäärityksissä 4 osallistujaa. Muina käytettyinä menetelminä mainittiin muun muassa IC- ja valmisputkimenetelmät. Menetelmien välillä ei todettu tilastollisesti merkitseviä eroja (Liite 13).

Kokonaifosfori P_{tot}

Näytteestä riippuen 7–10 osallistujaa käytti kokonaifosforimääritykseen standardia SFS-EN ISO 6878. Automaattista ammoniummolybdaattimenetelmää (SFS-EN ISO 15681 tai vastaava) käytti 6–8 osallistujaa ja kumottua standardia SFS 3026 käytti 5–10 osallistujaa. Aquakem-laitteelle sovelletulla ammoniummolybdaattimenetelmällä kokonaifosforin määritti yksi osallistuja. ICP-OES ja ICP-MS menetelmiä käytti näytteestä riippuen 3–6 osallistujaa. Valmisputkimenetelmää käytti näytteestä riippuen 6–11 osallistujaa. Jotain muuta menetelmää käytti 2–4 osallistujaa (Liite 13). Muina käytettyinä menetelminä mainittiin muun muassa EPA 3015.

Menetelmävertailussa havaittiin muun muassa, että valmisputkimenetelmä antoi näytteelle A1P keskimäärin tilastollisesti merkitsevästi hieman suurempia tuloksia ($0,30 \pm 0,01$ mg/l) kuin kumotun standardin SFS 3026 mukainen menetelmä ($0,28 \pm 0,02$ mg/l) ja standardin SFS-EN ISO 6878 mukainen menetelmä ($0,28 \pm 0,01$ mg/l, Liite 14). Menetelmien välillä todetut tilastollisesti merkitsevät erot (näytteillä A1P ja V3P) esitetty Liitteessä 14.

Sulfaatti Sulphate

Suurin osa osallistujista, näytteestä riippuen 14–16 osallistujaa, määritti sulfaattipitoisuuden IC-menetelmällä (EN ISO 10304 tai vastaava). Näytteestä riippuen 1–2 osallistujaa käytti turbidimetristä menetelmää. Muista menetelmistä oli mainittu muun muassa ICP-OES. Menetelmien välisessä vertailussa ei todettu tilastollisesti merkitseviä eroja.

3.3 Osallistujien tulosten mittausepävarmuudet

Osallistuja pyydettiin ilmoittamaan tulostensa laajennetut mittausepävarmuudet ($k=2$) prosentteina (Taulukko 2). Osallistujista 43 (73 %) ilmoitti mittausepävarmuuden ainakin osalle tuloksistaan. Määrä oli lähes samalla tasolla kuin edellisessä vastaavassa pätevyyskokeessa [5]. SYKE on julkaissut ohjeen Laatusuositukset ympäristöhallinnon vedenlaatu-rekistereihin vietävälle tiedolle [7]. Julkaisusta on otettu taulukkoon 2 vertailukohteeksi jätevesistä mitatavien testisuureiden mittausepävarmuussuositukset. Raportoidut mittausepävarmuudet olivat monilla osallistujilla samaa suuruusluokkaa kuin suositukset. Aikaisempaan vastaavaan pätevyyskokeeseen verrattuna mittausepävarmuuksien vaihteluvälit osallistujien välillä olivat samalla tasolla [5].

Taulukko 2. Osallistujien raportoimien laajennettujen mittausepävarmuuksien vaihteluvälit prosentteina sekä laatukriteereitä jätevesille [7].

Table 2. *The ranges of the reported expanded uncertainties by participants as percent and quality criterion for waste waters published by the Finnish Environment Institute [7].*

Määritys Analyte	Synteettinen näyte Synthetic sample	Massa- ja paperi- teollisuuden jätevesi <i>Pulp and paper industrial effluent</i>	Viemärialitoksen jätevesi <i>Effluent from municipal waste water treatment plant</i>	Suositus [7] (pitoisuusalue) <i>Recommendation [7] (Concnetration range)</i>
Kloridi / Chloride	5 – 50	5 – 25	5 – 25	$\pm 15\%$ (>7 mg/l)
Väri _{Visual} / Colour _{Visual}	5 – 32	5 – 32	5 – 32	± 10 (10-50 mg/l, Pt) $\pm 20\%$ (>50 mg/l, Pt)
Väri _{Spectrophotometric} / Colour _{Spectrophotometric}	10 – 20	10 – 20	10 – 35	± 10 (10-50 mg/l, Pt) $\pm 20\%$ (>50 mg/l, Pt)
N _{NH4}	4 – 100	–	4 – 100	$\pm 20\%$ (>50 μ g/l)
N _{NO2+NO3}	9 – 35	–	9 – 35	$\pm 15\%$ (>66 μ g/l)
N _{tot}	2,61 – 50	2,61 – 50	2,61 – 23	$\pm 20\%$ (>500 μ g/l)
pH	0,06 – 0,32 ¹⁾	0,16 – 0,48 ¹⁾	0,02 – 0,38 ¹⁾	$\pm 0,2$ (pH yksikkö)
P _{P04}	0,02 – 25	–	0,02 – 25	$\pm 15\%$ (>20 μ g/l)
P _{tot}	2,2 – 33	2,94 – 30,9	2,2 – 30	$\pm 15\%$ (>20 μ g/l)
Sähköjohtavuus / Conductivity	0,9 – 10	1 – 10	0,9 – 10	$\pm 10\%$ (>4 mS/m)
Sulfaatti / Sulphate	7 – 25	5 – 25	8 – 25	$\pm 15\%$ (>7 mg/l)

¹⁾ Muutettu pH yksiköiksi

Osallistujat käyttivät mittausepävarmuuden arvointiin yleisimmin sisäisiä laadunohjaustuloksia (synteettinen näyte ja/tai rutiininäytteiden rinnakkaistulokset, Liite 15). Muita yleisiä menettelyjä olivat sisäisen laadunohjauksen ja pätevyyskoetulosten hyödyntäminen sekä menetelmävalidoinnin avulla tehty arvio. Enimmillään kymmenen osallistujaa oli hyödyntänyt mittausepävarmuuden arvioinnissa MUkit-mittausepävarmuusohjelmaa, joka on vapaasti saatavilla SYKE:n kalibrointilaboratorion kotisivulta: www.syke.fi/envical [8]. Kokonaifosformääritysissä yksi osallistuja raportoi määrittäneensä mittausepävarmuuden vertailumateriaalin avulla. Kaikki kotimaiset osallistujat ilmoittivat mittausepävarmuuden akkreditoiduilla menetelmillä määritetyille tuloksilleen.

Mittausepävarmuuden arvointimenettely ei visuaalisen arvioinnin perusteella vaikuttanut epävarmuuden suuruuteen (Liite 15). Tuloksista voi päättää, että osallistujat tulkitsevat eri tavalla mittausepävarmuuden laskenta- ja arvointiohjeita. Osallistujien ilmoittamissa laajentuissa mittausepävarmuksissa on jopa kymmenkertainen ero (Taulukko 2). Optimaalisella mittausalueella laajennettu mittausepävarmuus ($k=2$) on tyypillisesti 10–30 %. Lähellä menetelmän määritysrajaa suhteellinen mittausepävarmuus on tästä suurempi. Alle viiden prosentin mittausepävarmuuden raportoineiden osallistujien olisi syytä tarkastella mittausepävarmuuden realistisuutta. Mittausepävarmuuden ilmoittamistarkkuus tulee myös suhteuttaa tulosten ilmoittamisen tarkkuuteen.

4 Pätevyyden arvointi

Tuloksia arvioitiin z- ja E_n -arvojen perusteella käyttäen seuraavia kriteereitä:

Kriteeri / Criterion	Arvointi / Performance
$ z \leq 2$	Hyväksyttävä / Satisfactory
$2 < z < 3$	Kyseenalainen / Questionable
$ z \geq 3$	Ei-hyväksyttävä / Unsatisfactory
$-1,0 < E_n < 1,0$	Hyväksyttävä / Satisfactory
$E_n \leq -1,0$ tai $E_n \geq 1,0$	Ei-hyväksyttävä / Unsatisfactory

Osallistujien pätevyyden arvointi osallistujakohtaisesti on esitetty liitteessä 8. Yhtenveto pätevyyskokeesta ja vertailu edelliseen vastaavaan pätevyyskokeeseen esitetään taulukossa 3. Pätevyyskokeessa oli yhteensä 59 osallistujaa. Koko tulosaineistossa oli z-arvoilla arvioituna 88 % hyväksyttäviä tuloksia, kun tulosten sallittiin vaihdella 0,2 pH-yksikköä ja muissa määritysissä 5–20 % vertailuarvosta (Liite 10).

Taulukko 3. Yhteenvetö pätevyyden arvioinnista.

Table 3. Summary of the performance evaluation.

Testisuure Measurand	$2 \times s_{pt}\%$	Hyväksyttäviä tuloksia, % Satisfactory results, %	Huomioita Remarks
Kloridi / Chloride	10	94	Hyvä menestyminen. Vuoden 2017 vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttäviä tuloksia oli 98 % [5].
Väri _{Visual} / Colour _{Visual}	15	78	Testisuureen arvointi jää epävarmaksi näytteillä A1V ja P2V, sillä kriteerit vertailuarvon luotettavuudelle ja/tai tulosaineiston yhtenevyydelle eivät täyttyneet. Näytteen V3V tulokset arvioitiin E _n -arvoilla, 80 % hyväksyttyjä tuloksia. Vuoden 2018 vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttäviä tuloksia oli 86 % kun tulosten sallittiin vaihdella 15-20 % vertailuarvosta [6].
Väri _{Spectrofometric} / Colour _{Spectrofometric}	15-20	79	Testisuureen arvointi jää epävarmaksi näytteellä V3V, sillä kriteeri vertailuarvon luotettavuudelle ei täyttynyt. Näytteen P2V tulokset arvioitiin E _n -arvoilla, 75 % hyväksyttyjä tuloksia. Vuoden 2018 vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttäviä tuloksia oli 96 % [6].
Sähköjohtavuus / Conductivity	5	98	Erinomainen menestyminen. Vuoden 2018 vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttäviä tuloksia oli 95 % [6].
N _{NH4}	10	77	Vuoden 2018 vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttäviä tuloksia oli 91 % [6].
N _{NO2+NO3}	8	82	Vuoden 2018 vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttäviä tuloksia oli 87 % [6].
N _{tot}	10-15	84	Hyvä menestyminen (93 %) näytteellä V3N. Vuoden 2018 vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttäviä tuloksia oli 82 % kun tulosten sallittiin vaihdella 10-20 % vertailuarvosta [6].
pH	0,2 pH yksikköä	90	Erinomainen menestyminen näytteellä A1H. Vuoden 2018 vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttäviä tuloksia oli 86 % [6].
P _{PO4}	10	88	Vuoden 2018 vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttäviä tuloksia oli 81 % [6].
P _{tot}	10	90	Hyvä menestyminen. Vuoden 2018 vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttäviä tuloksia oli 95 % [6].
Sulfaatti / Sulphate	10	91	Hyvä menestyminen. Vuoden 2017 vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttäviä tuloksia oli 89 % [5].

Vuoden 2017 vastaavassa pätevyyskokeessa (Proftest SYKE WW 15/2017) oli samat testisuureet kuin tässä pätevyyskokeessa ja silloin tuloksista oli z-arvoilla arvioituna hyväksyttäviä 89 % [5]. Tulosten yhteenvetotarkastelussa tuloksia on osittain verrattu myös vuoden takaiseen pätevyyskokeeseen (Proftest SYKE WW 14/2018), jossa testattiin osittain samoja testisuureita ja tuloksista oli z-arvoilla arvioituna hyväksyttäviä 89 % [6]. Näytteiden P2V ja V3V värimäärittystuloksia arvioitiin osittain käyttäen E_n-arvoja ja tuloksista 79 % oli hyväksyttyjä. Osallistujista 41 % ilmoitti tuloksensa akkreditoituna ainakin joidenkin määritysten osalta. Heidän tuloksistaan hyväksyttäviä oli 90 %. Eniten hyväksyttäviä tuloksia (98 %) oli sähköjohtavuusmäärittelyksessä ja vähiten (77 %) ammoniumtyppimäärittelyksessä (Taulukko 3).

5 Yhteenveto

Proftest SYKE järjesti pätevyyskokeen jätevesiä analysoiville laboratorioille marraskuussa 2019 (WW 12/2019). Pätevyyskokeessa testattiin kloridi, ravinteet (N_{NH_4} , $N_{NO_2+NO_3}$, N_{tot} , P_{PO_4} , P_{tot}), pH, sulfaatti, sähköjohtavuus (γ_{25}) ja väri synteettisestä näytteestä, viemärilaitoksen sekä massa- ja paperiteollisuuden jätevesinäytteistä. Pätevyyskokeeseen osallistui yhteensä 59 laboratoriota.

Menetelmien välisessä vertailussa todettiin joitakin tilastollisesti merkitseviä eroja, kuten että kokonaistyppimääritysissä modifioitu Kjeldahl-menetelmä antoi synteettisellä näytteellä alhaisempia tuloksia kuin valmisputkimenetelmä.

Testisuureen vertailuarvona käytettiin laskennallista pitoisuutta (synteettinen näyte, NIST jäljitettävä) tai osallistujien tulosten robustia keskiarvoa tai mediaania. Osallistujien pätevyyden arvointi tehtiin z- ja E_n -arvojen avulla. Koko tulosaineistossa oli z-arvoilla arvioituna 88 % hyväksyttäviä tuloksia, kun vertailuarvosta sallittiin pH-määritysissä 0,2 pH-yksikön ja muissa määritysissä 5–20 %:n poikkeama. Kahdessa edellisessä vastaavassa pätevyyskokeessa hyväksyttyjä z-arvoilla arvioituja tuloksia oli lähes saman verran [5, 6]. Jätevesinäytteiden värimääritystuloksia arvioitiin osittain käyttäen E_n -arvoja ja näistä tuloksista 79 % oli hyväksyttäviä.

6 Summary

Proftest SYKE carried out the proficiency test (PT) for analysis of chloride, colour, conductivity (γ_{25}), nutrients (N_{NH4} , $N_{NO2+NO3}$, N_{tot} , P_{PO4} , P_{tot}), pH, and sulphate in waste water in November 2019 (WW 12/2019). Three types of samples were delivered to the participants: synthetic sample, municipal effluent as well as pulp and paper industry effluent samples. In total, 57 laboratories from Finland and 2 laboratories from abroad participated in the proficiency test (Appendix 1).

The preparation of the water samples is presented in Appendix 2. The homogeneity of the samples was tested and the samples were regarded to be homogenous (Appendix 3). Further, also the stability of the samples was tested and according to the test the samples were stable during the transport (Appendix 4). Feedback from participants dealt e.g. with the reporting errors (Appendix 5).

The mean value, the standard deviation and the relative standard deviation were calculated after rejection of the outliers according to the Hampel or Grubbs test. Either the calculated concentration or the robust mean or the median value of the reported results was used as the assigned value for the measurands (Appendix 6). The expanded uncertainty of the assigned value was at maximum 0.8 % for the calculated assigned values and 1.3–10.5 % for the other assigned values (Appendix 6).

The terms used in the results tables are shown in Appendix 7. The performance of the participants was evaluated by using z and E_n scores (Appendices 10 and 11). The results of the participants are presented in Appendix 8, z scores in ascending order in Appendix 12 and the summary of the results in Table 1. In the result tables the organizing laboratory SYKE has the code 29 (SYKE Oulu).

The results grouped according to the analytical methods are shown in Appendix 13. The statistically significant differences between the methods of analysis are presented in Appendix 14, e.g. for total nitrogen analysis the Kjeldahl method gave significantly lower results for synthetic sample than the tube method.

In this PT 88 % of the results were satisfactory when the deviation of 0.2 pH units for pH values and 5–20 % for the other measurands was accepted from the assigned value at the 95 % confidence level. The performance of the participants was at the same level as in the previous similar PTs, Proftest SYKE WW 15/2017 [5]. The measurands here were partly same than in PT Proftest SYKE WW 14/2018, and thus the performance is partly compared also against those results [6]. The colour results of the waste water samples were partly evaluated by using E_n scores and 79 % of those were satisfactory.

In this PT 73 % of the participants reported their measurement uncertainties at least for some measurements. There were differences between the reported uncertainties, which seemed not to depend on the estimation method of uncertainties (Table 2, Appendix 15).

KIRJALLISUUS

1. SFS-EN ISO 17043, 2010. Conformity assessment – General requirements for Proficiency Testing.
2. ISO 13528, 2015. Statistical methods for use in proficiency testing by interlaboratory comparisons.
3. Thompson, M., Ellison, S. L. R., Wood, R., 2006. The International Harmonized Protocol for the Proficiency Testing of Analytical Chemistry laboratories (IUPAC Technical report). Pure Appl. Chem. 78: 145-196, www.iupac.org.
4. Proftest SYKE Asiakasohje: www.syke.fi/proftest → Käynnissä olevat pätevyyskokeet <https://www.syke.fi/download/noname/%7B6D1B07E4-A57A-43FA-BAD1-3F12FE908CE0%7D/34499>.
5. Koivikko, R., Leivuori, M., Sarkkinen, M., Tervonen, K., Lanteri, S., Väisänen, R., Ilmakunnas, M., (2018) Laboratorioiden välinen pätevyyskoe 15/2017. Ravinteet, kloridi, pH, sulfaatti, sähköjohtavuus ja väri jätevesistä. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 4/2018. Helsinki. <http://hdl.handle.net/10138/232973>.
6. Koivikko, R., Leivuori, M., Sarkkinen, M., Tervonen, K., Lanteri, S., Väisänen, R., Ilmakunnas, M. (2019) Laboratorioiden välinen pätevyyskoe 14/2018. Alkaliniteetti, ravinteet, pH, sähköjohtavuus ja väri jätevesistä. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 13/2019. Helsinki. <http://hdl.handle.net/10138/300258>.
7. Näyki, T. ja Väisänen, T. (toim.) 2016. Laatusuositukset ympäristöhallinnon vedenlaaturekistereihin vietävälle tiedolle: Vesistä tehtävien analyyttien määritysrajat, mittausepävarmuudet sekä säilytysajat ja -tavat. 2. uudistettu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 22/2016. 57 s. <http://hdl.handle.net/10138/163532>.
8. Näyki, T., Virtanen, A. and Leito, I., 2012. Software support for the Nordtest method of measurement uncertainty evaluation. Accred. Qual. Assur. 17: 603-612. MUkit website: www.syke.fi/envical.
9. Magnusson B., Näyki T., Hovind H., Krysell M., Sahlin E., 2017. Handbook for Calculation of Measurement Uncertainty in Environmental Laboratories. Nordtest Report TR 537 (ed. 4). (<http://www.nordtest.info>)

LIITE 1: Pätevyyskokeen osallistujat*Participants in the proficiency test*

Maa / Country	Osallistuja / Participant
Suomi / Finland	Boliden Kokkola Oy Borealis Polymers Oy, Laboratoriopalvelut Eurofins Ahma Oy Seinäjoki Eurofins Ahma Oy, Rovaniemi Eurofins Environment Testing Finland Oy, Lahti Fortum Waste Solutions Oy, Riihimäki Freeport Cobalt Oy Hortilab Ab Oy Kotkamills Oy KVY Tutkimus Oy, Tampere KVY-Botnialab, Vaasa Kymen Ympäristölaboratorio Oy Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy, Turku LUVYLab Oy Ab MetropoliLab Oy Metsä Board Kaskinen Pulp Mill Metsä Board Simpele Metsä Fibre Äänekoski Metsä Fibre, Kemi Metsä Tissue Oyj, ympäristölaboratorio, Mänttä Mondi Powerflute Oy, Kuopio Neste Corporation, Technology Center, Kilpilahti Neste Oyj / Laadunvarmistus, Naantali Neste Oyj, Tutkimus ja kehitys/Vesilaboratorio, Kuloo Norilsk Nickel Harjavalta Oy Oulun Vesi Liikelaitos Outokumpu Stainless Oy, Tutkimuskeskus, Tornio Porin Vesi, Luotsinmäen laitosyksikkö Rauman Vesi / Jätevesilaboratorio Saimaan Vesi- ja Ympäristötutkimus Oy, Lappeenranta Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy, Joensuu Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy, Kajaani Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy, Kuopio ScanLab Oy SeiLab Oy Haapaveden toimipiste SGS Finland Oy, Kotka SSAB Europe Oy, Analyysilaboratorio, Hämeenlinna SSAB Europe Raahe, Raahe Stora Enso Oulu Oy, Oulun tehdas Stora Enso Oyj, Enocell Oy Stora Enso Oyj, Heinolan Flutingtehdas Stora Enso Oyj, Packaging Solutions, Varkaus Stora Enso Oyj, Sellulaboratorio, Imatra

Maa / Country	Osallistuja / Participant
Suomi / Finland	Stora Enso Veitsiluoto Oy Sucros Oy, Säkylä SYKE Oulun toimipaikka SYNLAB Analytics & Services Finland Oy Tervakoski Oy/ Tutkimuslaboratorio UPM Specialty Papers, Tervasaari UPM Tutkimuskeskus, Lappeenranta UPM-Kymmene Oyj Kaipolan paperitehdas UPM-Kymmene Oyj, Jämsänkosken paperitehdas UPM-Kymmene Oyj, Pietarsaari UPM-Kymmene, Kymi, Käyttölaboratorio Yara Suomi Oy, Siilinjärvi Yara Suomi Oy, Uusikaupunki ÅMHM laboratoriet, Jomala, Åland
Uruguay	Laboratorio Tecnologico del Uruguay, Fray Bentos, Uruguay UPM S.A. Fray Bentos, Uruguay

LIITE 2: Näytteiden valmistus

Sample preparation

Testisuure Measurand	Näyte Sample	Pohjapitoisuus Initial concentration	Lisäys Addition	Vertailuarvo Assigned value
Kloridi Chloride [mg/l]	A1S	-	11,0	11,0
	P2S	225	-	218
	V3S	56,8	-	55,0
Väri Colour [mg/l Pt] visual/ spectrophotometric	A1V	-	K ₂ PtCl ₆ CoCl ₂ 38,0	40,0/37,1
	P2V	280	-	290/337
	V3V	20	-	20,0/20,0
Sähköjohtavuus Conductivity γ_{25} [mS/m]	A1J	-	KCl 30,0	32,3
	P2H	199	-	197
	V3H	62	-	61,3
N_{NH_4} [mg/l]	A1N	-	NH ₄ Cl 1,08	1,08
	V3N	< 0,002	1,30	1,32
$N_{NO_2+NO_3}$ [mg/l]	A1N	-	NaNO ₃ 1,70	1,70
	V3N	10,1	-	10,1
N_{tot} [mg/l]	A1N	-	NaNO ₃ 1,70 NH ₄ Cl 1,08 Na ₂ -EDTA 0,80	3,58
	P2N	4,8	-	4,32
	V3N	10,8	1,30	12,0
	A1H	-	C ₆ H ₈ O ₇ /NaOH 6	6,53
pH pH unit	P2H	7,1	-	7,97
	V3H	6,5	-	7,56
	A1P	-	KH ₂ PO ₄ 0,12	0,125
P_{PO_4} [mg/l]	V3P	0,03	0,33	0,48
	A1P	-	KH ₂ PO ₄ 0,12 C ₃ H ₇ Na ₂ O ₆ P 0,16	0,29
P_{tot} [mg/l]	P2P	0,08	0,77	0,86
	V3P	0,04	0,40	0,54
	A1S	-	-	13,2
Sulfaatti Sulphate [mg/l]	P2S	348	-	351
	V3S	96,7	-	96,1

Näytetunnukseen ensimmäinen kirjain on matriisikoodi / First letter of the sample code indicates the sample matrix:

A = Synteettinen näyte / Synthetic sample

P = Massa- ja paperiteollisuuden jätevesi / Pulp and paper industrial effluent

V = Viemärlaitoksen jätevesi / Municipal waste water effluent

LIITE 3: Näytteiden homogeenisuuden testaus

Homogeneity of the samples

Homogeenisuuskriteerit / Criteria for homogeneity

$$S_{anal}/S_{pt} < 0,5$$

$$S_{sam}^2 < c \quad , \text{ missä}$$

S_{pt} = tavoitehajonta

(standard deviation for proficiency assessment,)

S_{anal} = analyyttinen hajonta, tulosten keskijajonta osanäytteessä
(analytical deviation, standard deviation of the results in a sub sample)

S_{sam} = osanäytteiden välinen hajonta, eri osanäytteistä saatujen tulosten keskijajonta
(between-sample deviation, standard deviation of results between sub samples)

$$c = F1 \times S_{all}^2 + F2 \times S_{anal}^2 \quad , \text{ missä}$$

$$S_{all}^2 = (0,3 \times S_{pt})^2$$

F1 ja F2 ovat F-jakauman taulukoituja, osanäytteiden lukumäärän mukaisia vakioita [2, 3].
(F1 and F2 are constants of F distribution derived from the standard statistical tables for the tested number of samples [2, 3].)

Testisuure / Näyte Measurand / Sample	Pitoisuus Concentration [mg/l] [mg/l Pt] [mmol/l]	n	S_{pt} %	S_{pt}	S_{anal}	S_{anal}/S_{pt}	$S_{anal}/S_{pt} < 0,5?$	S_{sam}^2	c	$S_{sam}^2 < c?$
Kloridi Cl / P2S	219	4	5	10,9	2,79	0,26	Kyllä/Yes	0,82	49,8	Kyllä/Yes
Kloridi Cl / V3S	53,8	4	5	2,69	0,74	0,27	Kyllä/Yes	0,41	3,22	Kyllä/Yes
Värivisual Colourvisual / P2V	270	4	7,5	20,3	0	0	Kyllä/Yes	0	96,1	Kyllä/Yes
Värivisual Colourvisual / V3V	20	4	10	2,00	0	0	Kyllä/Yes	0	0,94	Kyllä/Yes
N _{NH4} / V3N	1,31	6	5	0,07	0,01	0,16	Kyllä/Yes	0	0,001	Kyllä/Yes
N _{tot} / P2N	4,17	6	7,5	0,31	0,01	0,05	Kyllä/Yes	0,003	0,02	Kyllä/Yes
N _{tot} / V3N	11,3	6	7,5	0,84	0,04	0,05	Kyllä/Yes	0,02	0,15	Kyllä/Yes
pH / P2H	8,01	8	1,3	0,10	0,06	0,58	Ei/No ¹⁾	0	0,006	Kyllä/Yes
pH / V3H	7,56	8	1,3	0,10	0,10	1,04	Ei/No	0	0,01	Kyllä/Yes
P _{tot} / P2P	0,84	6	5	0,04	0,01	0,25	Kyllä/Yes	0	0,0005	Kyllä/Yes
P _{tot} / V3P	0,55	6	5	0,03	0,007	0,25	Kyllä/Yes	0	0,0002	Kyllä/Yes

¹⁾ Ero sisältyy analyttiseen virheeseen / The difference is within the analytical error

Johtopäätös: Homogeenisuustestin kriteerit täytyivät pääsääntöisesti, joten näytteitä voitiin pitää homogeenisina. Tapaiksessa, missä kriteerit eivät täyttyneet, vahvistaa tulosaineisto näytteiden homogeenisuuden asetetun tavoitehajonnан suhteen. Käytetyn tavoitehajonnан osalta luotettavuuskriteeri täytyi tulosaineiston perusteella.

Conclusion: The samples could be considered as homogenous because mostly the criteria for homogeneity was fulfilled. In the case where the homogeneity criteria were not met, the results from the participants confirm the homogeneity compared to the standard deviation for the proficiency test. Further, the criterion for the reliability of the standard deviation of proficiency assessment was fulfilled based on the participant results.

LIITE 4: Näytteiden säilyvyyden testaus

Stability of the samples

Näytteet toimitettiin ulkomaisille osallistujille 24.10.2019, kahdelle kotimaiselle osallistujalle 28.10.2019 ja lopulle kotimaisille osallistujille 29.10.2019. Ne olivat pääsääntöisesti perillä osallistujilla 30.10.2019. Näytteet pyydettiin analysoimaan seuraavasti:

pH, sähköjohtavuus	31.10.2019
N_{NH_4} , $\text{N}_{\text{NO}_2+\text{NO}_3}$, P_{PO_4}	31.10.2019
Väri	31.10.2019
N_{tot} , P_{tot}	11.11.2019 mennessä
kloridi, sulfaatti	11.11.2019 mennessä

Säilyvyys testattiin pH-, N_{NH_4} - ja P_{PO_4} -näytteistä. Tarkastelu tehtiin vertaamalla kahdessa eri lämpötilassa säilytettyjen näytteiden pitoisuksia.

Säilyvyyskriteeri / Criterion for stability: $D < 0,3 \times s_{pt}$, missä

$$D = \frac{|Tulos \text{ säilytslämpötilassa } 20^\circ\text{C} - tulos \text{ säilytslämpötilassa } 4^\circ\text{C}|}{|the result at 20^\circ\text{C} - the result at 4^\circ\text{C}|}$$

pH

Näyte Sample	Tulos Result		Näyte Sample	Tulos Result		Näyte Sample	Tulos Result	
Pvm Date	31.10. (20 °C)	31.10. (4 °C)	Pvm Date	31.10. (20 °C)	31.10. (4 °C)	Pvm Date	31.10. (20 °C)	31.10. (4 °C)
A1H	6,50	6,51	P2H	8,02	8,06	V3H	7,64	7,66
D	0,013		D	0,040		D	0,017	
$0,3 \times s_{pt}$	0,03		$0,3 \times s_{pt}$	0,03		$0,3 \times s_{pt}$	0,03	
$D < 0,3 \times s_{pt}$? Kyllä / Yes			$D < 0,3 \times s_{pt}$? Ei / No ¹⁾			$D < 0,3 \times s_{pt}$? Kyllä / Yes		

¹⁾ Ero sisältyy analyyttiseen virheeseen / The difference is within the analytical error

N_{NH_4}

Näyte Sample	Tulos [mg/l]		Näyte Sample	Tulos [mg/l]	
Pvm Date	31.10. (20 °C)	31.10. (4 °C)	Pvm Date	31.10. (20 °C)	31.10. (4 °C)
A1N	1,069	1,067	V3N	1,296	1,288
D	0,002		D	0,009	
$0,3 \times s_{pt}$	0,02		$0,3 \times s_{pt}$	0,02	
$D < 0,3 \times s_{pt}$? Kyllä / Yes			$D < 0,3 \times s_{pt}$? Kyllä / Yes		

P_{PO_4}

Näyte Sample	Tulos [mg/l]		Näyte Sample	Tulos Result [mg/l]	
Pvm Date	31.10. (20 °C)	31.10. (4 °C)	Pvm Date	31.10. (20 °C)	31.10. (4 °C)
A1P	0,122	0,123	V3P	0,483	0,483
D	0,0004		D	0,0002	
$0,3 \times s_{pt}$	0,002		$0,3 \times s_{pt}$	0,007	
$D < 0,3 \times s_{pt}$? Kyllä / Yes			$D < 0,3 \times s_{pt}$? Kyllä / Yes		

Johtopäätös: Testitulosten perusteella jätevesinäytteen P2H pH-pitoisuus saattoi muuttua, mikäli näyte lämpeni kuljetuksen aikana. Säilyvyystestauksessa havaittu vaihtelu sisältyy analyyttiseen virheeseen. Nämä ollen kaikkien testisuureiden todettiin olevan riittävän stabileja.

Conclusion: According to the test results, the pH of the sample P2H could change slightly during transport and storage. The differences are within the analytical error. Thus, all the samples were considered stable.

LIITE 5: Palaute pätevyyskokeesta
Feedback from the proficiency test

OSALLISTUJILTA SAATU PALAUTE
Feedback from the participants

Osallistuja Participant	Kommentit teknisestä toteutuksesta Comments on technical execution	Proftest SYKE:n vastine Action / Proftest
4	Näyte A1N oli vuotanut.	Pyrimme kiinnittämään asiaan huomioita näytteitä valmistettaessa.
37	Näyte V3N oli vuotanut	
7, 21	Osallistujat saivat näytteet päivän myöhässä.	Palveluntarjoaja ei toimittanut pakettia perille sovitussa ajassa. Viivästyksellä ei vaikutusta osallistujan tuloksiin.

Osallistuja Participant	Kommentit tuloksista Comments to the results	Proftest SYKE:n vastine Action / Proftest
5	Osallistuja raportoi näytteen V3N tuloksen N_{NO_3} . $N_{NO_2+NO_3}$ olisi ollut oikea raportointitapa.	Virheellisellä tulosraportoinnilla ei ollut vaikutusta osallistujien pätevyyden arviointiin.
8	Osallistuja raportoi P_{PO_4} - ja $N_{NO_2+NO_3}$ - tulokset väärin. Korjatut tulokset ovat: A1N: $N_{NO_2+NO_3} = 1,80 \text{ mg/l}$ V3N: $N_{NO_2+NO_3} = 9,68 \text{ mg/l}$ A1P: $P_{PO_4} = 0,15 \text{ mg/l}$ V3P: $P_{PO_4} = 0,46 \text{ mg/l}$	Tuloskäsittelyssä tuloksia käsiteltiin harha-arvoina eivätkä ne vaikuttaneet vertailuarvon asettamiseen. Alustavien tulosten toimittamisen jälkeen tuloksia ei korjata. Oikein raportoituna A1P: P_{PO_4} tulos olisi ollut ei-hyväksyttävä ja muut tulokset olisivat olleet hyväksyttäviä. Osallistuja voi laskea z-avrot, ohje löytyy Proftest SYKE:n asiakasohjeesta [4].
44	Osallistujan raportoimat liukoiset fosfaattitulokset olivat väärässä yksikössä. Korjatut tulokset ovat: A1P: $0,114 \text{ mg/l}$ V3P: $0,479 \text{ mg/l}$	Tuloskäsittelyssä tuloksia käsiteltiin harha-arvoina eivätkä ne vaikuttaneet vertailuarvon asettamiseen. Alustavien tulosten toimittamisen jälkeen tuloksia ei korjata. Oikein raportoituna tulokset olisivat olleet hyväksyttäviä. Osallistuja voi laskea z-avrot, ohje löytyy Proftest SYKE:n asiakasohjeesta [4].
52	Osallistuja raportoi näytteet ammoniumina, ei kuten oli ohjeistettu. Korjatut tulokset ovat: A1N: $0,991 \text{ mg N/l}$ V3N: $1,24 \text{ mg N/l}$	Alustavien tulosten toimittamisen jälkeen tuloksia ei korjata. Oikein raportoituna tulokset olisivat olleet hyväksyttäviä. Osallistuja voi laskea z-avrot, ohje löytyy Proftest SYKE:n asiakasohjeesta [4]. Kyseiset tulokset on poistettu laskennosta. Virheellisesti raportoiduilla tuloksilla ei ollut vaikutusta osallistujien pätevyyden arviointiin.

JÄRJESTÄJÄN PALAUTE OSALLISTUJILLE
Feedback to the participants

Osallistuja Participant	Kommentti Comments
11	N_{tot} -määritykset sekä V3H:Sähköjohtavuus Akkreditoidulla menetelmällä määritetyt tuloksen epävarmuus tulisi raportoida.

LIITE 6: Vertailuarvot ja niiden epävarmuudet

Evaluation of the assigned values and their uncertainties

Testisuure Measurand	Näyte Sample	Yksikkö Unit	Vertailuarvo Assigned value	U_{pt}	$U_{pt, \%}$	Vertailuarvon määritystapa Evaluation method of assigned value	U_{pt}/s_{pt}
Cl	A1S	mg/l	11.0	0.1	0.5	Laskennallinen arvo / Calculated value	0.05
	P2S	mg/l	218	3	1.6	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.16
	V3S	mg/l	55.0	0.7	1.3	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.13
Colour _{visual}	A1V	mg/l, Pt	40.0	2.5	6.2	Mediaani / Median	0.41
	P2V	mg/l, Pt	290	16	5.4	Mediaani / Median	0.36
	V3V	mg/l, Pt	20.0	2.1	10.5	Mediaani / Median	
Colour _{spectrophotometric}	A1V	mg/l, Pt	37.1	0.7	1.8	Mediaani / Median	0.12
	P2V	mg/l, Pt	337	31	9.2	Mediaani / Median	
	V3V	mg/l, Pt	20.0	1.5	7.4	Mediaani / Median	0.37
Conductivity 25	A1J	mS/m	32.3	0.2	0.6	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.12
	P2H	mS/m	197	1	0.6	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.12
	V3H	mS/m	61.3	0.3	0.5	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.10
N_{NH_4}	A1N	mg/l	1.08	0.01	0.5	Laskennallinen arvo / Calculated value	0.05
	V3N	mg/l	1.32	0.03	2.4	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.24
$N_{NO_2+NO_3}$	A1N	mg/l	1.70	0.01	0.6	Laskennallinen arvo / Calculated value	0.08
	V3N	mg/l	10.1	0.2	1.5	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.19
N_{tot}	A1N	mg/l	3.58	0.03	0.8	Laskennallinen arvo / Calculated value	0.08
	P2N	mg/l	4.32	0.16	3.7	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.25
	V3N	mg/l	12.0	0.3	2.7	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.18
pH	A1H		6.53	0.02	0.3	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.10
	P2H		7.97	0.04	0.5	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.20
	V3H		7.56	0.05	0.7	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.27
P_{PO_4}	A1P	mg/l	0.125	0.00	2.2	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.22
	V3P	mg/l	0.48	0.01	1.7	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.17
P_{tot}	A1P	mg/l	0.29	0.01	2.0	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.20
	P2P	mg/l	0.86	0.01	1.5	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.15
	V3P	mg/l	0.54	0.01	1.9	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.19
SO_4	A1S	mg/l	13.2	0.1	0.5	Laskennallinen arvo / Calculated value	0.05
	P2S	mg/l	351	9	2.5	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.25
	V3S	mg/l	96.1	1.2	1.3	Robusti keskiarvo / Robust mean	0.13

U_{pt} = Vertailuarvon laajennettu epävarmuus

Vertailuarvon luotettavuutta on arviotu kriteerillä U_{pt}/s_{pt} , missä

s_{pt} = arvioinnissa käytetty tavoitehajonta

U_{pt} = vertailuarvon standardiepävarmuus

Jos $U_{pt}/s_{pt} \leq 0.3$, niin vertailuarvo on luotettava ja z-arvot ovat hyväksyttäviä.

U_{pt} = Expanded uncertainty of the assigned value

Criterion for reliability of the assigned value $U_{pt}/s_{pt} \leq 0.3$, where

s_{pt} = target value of the standard deviation for proficiency assessment

U_{pt} = standard uncertainty of the assigned value

If $U_{pt}/s_{pt} \leq 0.3$, the assigned value is reliable and the z scores are qualified.

LIITE 7: Tulostaulukoissa esiintyviä käsitteitä

Terms in the results table

Osallistujakohtaiset tulokset

Measurand	Testisuure (määritettävä alkuaine tai yhdiste)
Unit	Yksikkö
Sample	Näyttekoodi
z score	<p>z-arvo</p> $z = (x_i - \bar{x}_{pt})/s_{pt}$, missä x_i = Yksittäisen osallistujan tulos $\bar{x}_{pt}$ = Vertailuarvo s_{pt} = Arvioinnissa käytetty hajonta
Assigned value	Vertailuarvo
$2 \times s_{pt} \%$	Arvioinnissa käytetty tavoitehajonta 95 %:n luottamusvälillä
Participant's result	Osallistujan raportoima tulos (tai rinnakkaistulosten keskiarvo)
Md	Mediaani
Mean	Keskiarvo
s	Keskihajonta
s %	Keskihajonta, %
n_{stat}	Tilastokäsittelyssä mukana olleiden tulosten lukumäärä

Yhteenvetö z-arvoista

S – hyväksyttävä ($-2 \leq z \leq 2$)

Q – kyseenalainen ($2 < z < 3$), positiivinen virhe, tulos poikkeaa vertailuarvosta enemmän kuin $2 \times s_{pt}$

q – kyseenalainen ($-3 < z < -2$), negatiivinen virhe, tulos poikkeaa vertailuarvosta enemmän kuin $2 \times s_{pt}$

U – ei-hyväksyttävä ($z \geq 3$), positiivinen virhe, tulos poikkeaa vertailuarvosta enemmän kuin $3 \times s_{pt}$

u – ei-hyväksyttävä ($z \leq -3$), negatiivinen virhe, tulos poikkeaa vertailuarvosta enemmän kuin $3 \times s_{pt}$

Robusti laskenta vertailuarvon määrittämisessä

Robustin keskiarvon ja keskikhajonnan laskeminen: Suuruusjärjestysessä olevista tuloksista ($x_1, x_2, x_3, \dots, x_p$) lasketaan ensimmäinen robusti keskiarvo x^* ja sen keskikhajonta s^*

$$x^* = \text{tulosten } x_i \text{ mediaani} \quad (i = 1, 2, \dots, p)$$

$$s^* = 1,483 \times \text{mediaani erotuksista } |x_i - x^*| \quad (i = 1, 2, \dots, p)$$

Keskiarvo x^* lasketaan uudelleen muokaten tuloksia, joiden poikkeama robustista keskiarvosta on suurempi kuin arvo $\varphi = 1,5 \times s^*$. Jokaiselle tulokselle x_i ($i = 1, 2, \dots, p$) lasketaan uusi arvo:

$$x_i^* = \begin{cases} x^* - \varphi, & \text{jos } x_i < x^* - \varphi \\ x^* + \varphi, & \text{jos } x_i > x^* + \varphi, \\ x_i & \text{muutoin} \end{cases}$$

Uusi robusti keskiarvo ja -keskikhajonta x^* ja s^* lasketaan seuraavasti:

$$x^* = \sum x_i^* / p$$

$$s^* = 1,134 \sqrt{\sum (x_i^* - x^*)^2 / (p-1)}$$

Robustia keskiarvoa ja -hajontaa x^* ja s^* voidaan muuntaa niin kauan, kunnes esim. kolmas merkitsevä numero ei enää muutu [2].

Terms in the results table

Results of each participant

Measurand	The tested parameter
Sample	The code of the sample
z score	Calculated as follows: $z = (x_i - x_{pt})/s_{pt}$ where x_i = the result of the individual participant x_{pt} = the assigned value s_{pt} = the standard deviation for proficiency assessment
Assigned value	The reference value
$2 \times s_{pt} \%$	The standard deviation for proficiency assessment (s_{pt}) at the 95 % confidence level
Participant's result	The result reported by the participant (the mean value of the replicates)
Md	Median
s	Standard deviation
s %	Standard deviation, %
n_{stat}	Number of results in statistical processing

Summary on the z scores

S – satisfactory ($-2 \leq z \leq 2$)

Q – questionable ($2 < z < 3$), positive error, the result deviates more than $2 \times s_{pt}$ from the assigned value

q – questionable ($-3 < z < -2$), negative error, the result deviates more than $2 \times s_{pt}$ from the assigned value

U – unsatisfactory ($z \geq 3$), positive error, the result deviates more than $3 \times s_{pt}$ from the assigned value

u – unsatisfactory ($z \leq -3$), negative error, the result deviates more than $3 \times s_{pt}$ from the assigned value

Robust analysis

The items of data are sorted into increasing order, $x_1, x_2, x_i, \dots, x_p$.

Initial values for x^* and s^* are calculated as:

x^* = median of x_i ($i = 1, 2, \dots, p$)

s^* = $1.483 \times \text{median of } |x_i - x^*|$ ($i = 1, 2, \dots, p$)

The mean x^* and s^* are updated as follows:

Calculate $\varphi = 1.5 \times s^*$. A new value is then calculated for each result x_i ($i = 1, 2, \dots, p$):

$$x_i^* = \begin{cases} x^* - \varphi, & \text{if } x_i < x^* - \varphi \\ x^* + \varphi, & \text{if } x_i > x^* + \varphi, \\ x_i & \text{otherwise} \end{cases}$$

The new values of x^* and s^* are calculated from:

$$x^* = \sum x_i^* / p$$

$$s^* = 1.134 \sqrt{\sum (x_i^* - x^*)^2 / (p-1)}$$

The robust estimates x^* and s^* can be derived by an iterative calculation, i.e. by updating the values of x^* and s^* several times, until the process converges [2].

LIITE 8: Osallistujakohtaiset tulokset

Results of each participant

Participant 1														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				0.18	11.0	10	11.1	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	V3S				0.47	55.0	10	56.3	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.12	32.3	5	32.2	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	V3H				0.00	61.3	5	61.3	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				206.85	1.08	10	12.25	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				-5.76	1.32	10	0.94	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				-0.74	1.70	8	1.65	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				0.99	10.1	8	10.5	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.28	3.58	10	3.53	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	V3N				-0.17	12.0	15	11.9	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				11.46	6.53	3.1	7.69	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		V3H				-10.38	7.56	2.6	6.54	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{Po4}	mg/l	A1P				-0.80	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.00	0.48	10	0.48	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.69	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	V3P				0.00	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 2														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				0.00	11.0	10	11.0	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				-0.64	218	10	211	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				-0.84	55.0	10	52.7	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colour Spectrophotometric	mg/l, Pt	A1V				4.28	37.1	15	49.0	37.1	37.1	1.0	2.8	9
	mg/l, Pt	P2V					337		347	337	334	34	10.3	5
	mg/l, Pt	V3V				1.55	20.0	20	23.1	20.0	20.9	2.1	9.8	7
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.00	32.3	5	32.3	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.00	197	5	197	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				0.33	61.3	5	61.8	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				-1.72	1.08	10	0.99	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				1.21	1.32	10	1.40	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				-1.03	1.70	8	1.63	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				-2.05	10.1	8	9.3	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.67	3.58	10	3.46	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.71	4.32	15	4.55	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				0.33	12.0	15	12.3	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.40	6.53	3.1	6.57	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				0.60	7.97	2.5	8.03	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				1.02	7.56	2.6	7.66	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{Po4}	mg/l	A1P				0.80	0.125	10	0.13	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.00	0.48	10	0.48	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.76	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.77	0.86	10	0.83	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				-0.48	0.54	10	0.53	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				-0.45	13.2	10	12.9	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				-1.03	351	10	333	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				-1.08	96.1	10	90.9	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 3														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.12	32.3	5	32.4	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.04	197	5	197	196	197	2	1.2	32
N _{tot}	mg/l	A1N				1.40	3.58	10	3.83	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				1.30	4.32	15	4.74	4.44	4.44	0.23	5.3	36
pH		A1H				-0.49	6.53	3.1	6.48	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				0.60	7.97	2.5	8.03	7.98	7.97	0.10	1.2	31
P _{tot}	mg/l	A1P				-1.38	0.29	10	0.27	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.93	0.86	10	0.82	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 4														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.37	32.3	5	32.6	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.20	197	5	198	196	197	2	1.2	32
N _{NH4}	mg/l	A1N				-1.11	1.08	10	1.02	1.06	1.06	0.05	5.0	24
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				7.94	1.70	8	2.24	1.70	1.69	0.05	2.9	18
N _{tot}	mg/l	A1N				-2.40	3.58	10	3.15	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-0.77	4.32	15	4.07	4.44	4.44	0.23	5.3	36
pH		A1H				-0.49	6.53	3.1	6.48	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-0.80	7.97	2.5	7.89	7.98	7.97	0.10	1.2	31
P _{Po4}	mg/l	A1P				-0.48	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-1.03	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.79	0.86	10	0.83	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 5														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	V3H				-0.65	61.3	5	60.3	61.3	61.3	0.7	1.1	29
	N _{NH4}	mg/l	V3N			-3.33	1.32	10	1.10	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	V3N				0.74	10.1	8	10.4	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	V3N				1.56	12.0	15	13.4	12.0	12.2	0.7	6.0	29
	pH		V3H			5.49	7.56	2.6	8.10	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{tot}	mg/l	V3P				-1.85	0.54	10	0.49	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 6														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-6.91	11.0	10	7.2	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				-0.46	218	10	213	219	218	7	3.3	18
N _{NH4}	mg/l	A1N				-0.19	1.08	10	1.07	1.06	1.06	0.05	5.0	24
mg/l	V3N				0.15	1.32	10	1.33	1.33	1.33	1.33	0.06	4.6	21
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.48	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
mg/l	P2P				0.95	0.86	10	0.90	0.86	0.86	0.03	3.6	41	
SO ₄	mg/l	A1S				1.21	13.2	10	14.0	13.2	13.1	0.5	4.2	20
mg/l	P2S				1.03	351	10	369	346	350	13	3.6	18	

Participant 7														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _p t %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.62	32.3	5	31.8	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.71	197	5	194	196	197	2	1.2	32
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.61	3.58	10	3.47	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.31	4.32	15	4.42	4.44	4.44	0.23	5.3	36
pH		A1H				-0.30	6.53	3.1	6.50	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-0.70	7.97	2.5	7.90	7.98	7.97	0.10	1.2	31
P _{tot}	mg/l	A1P				0.34	0.29	10	0.30	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.44	0.86	10	0.84	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 8														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _p t %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				0.00	11.0	10	11.0	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				-0.37	218	10	214	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				-0.36	55.0	10	54.0	55.1	55.0	1.3	2.4	20
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				92.65	1.70	8	8.00	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				81.44	10.1	8	43.0	10.2	10.1	0.3	3.1	19
P _{PO4}	mg/l	A1P				60.00	0.125	10	0.50	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				38.33	0.48	10	1.40	0.48	0.48	0.01	2.8	22
SO ₄	mg/l	A1S				-0.30	13.2	10	13.0	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				-0.74	351	10	338	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				-0.44	96.1	10	94.0	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 9														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _p t %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.33	11.0	10	10.8	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				-0.29	218	10	215	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				-0.40	55.0	10	53.9	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colourspectrophotometric	mg/l, Pt	A1V				-0.17	37.1	15	36.6	37.1	37.1	1.0	2.8	9
	mg/l, Pt	P2V					337		330	337	334	34	10.3	5
	mg/l, Pt	V3V				0.68	20.0	20	21.4	20.0	20.9	2.1	9.8	7
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.50	32.3	5	31.9	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.47	197	5	199	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				-0.46	61.3	5	60.6	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				0.50	1.08	10	1.11	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				0.35	1.32	10	1.34	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				-0.32	1.70	8	1.68	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				0.20	10.1	8	10.2	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				0.39	3.58	10	3.65	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.62	4.32	15	4.52	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				-0.06	12.0	15	12.0	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.70	6.53	3.1	6.60	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-0.15	7.97	2.5	7.96	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				-0.33	7.56	2.6	7.53	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				1.12	0.125	10	0.13	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.96	0.48	10	0.50	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-2.62	0.29	10	0.25	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				1.02	0.86	10	0.90	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				-0.41	0.54	10	0.53	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 9														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
SO ₄	mg/l	A1S				0.97	13.2	10	13.8	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				-0.32	351	10	345	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				-0.03	96.1	10	96.0	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 10														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Colour Spectrophotometric	mg/l, Pt	A1V				0.00	37.1	15	37.1	37.1	37.1	1.0	2.8	9
	mg/l, Pt	V3V				-0.45	20.0	20	19.1	20.0	20.9	2.1	9.8	7
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.50	32.3	5	31.9	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	V3H				-0.91	61.3	5	59.9	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				-0.37	1.08	10	1.06	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				0.30	1.32	10	1.34	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				-1.03	1.70	8	1.63	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				-0.72	10.1	8	9.8	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.61	3.58	10	3.47	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	V3N				-0.44	12.0	15	11.6	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				-0.20	6.53	3.1	6.51	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		V3H				0.10	7.56	2.6	7.57	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				-0.80	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				-0.83	0.48	10	0.46	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.69	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	V3P				0.00	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 11														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Colour visual	mg/l, Pt	A1V				2.08	40.0	15	46.3	40.0	39.0	3.6	9.3	9
	mg/l, Pt	P2V				9.08	290	15	488	290	291	19	6.6	6
	mg/l, Pt	V3V					20.0		23.5	20.0	21.5	3.4	15.8	9
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.48	32.3	5	32.7	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.16	197	5	196	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				0.20	61.3	5	61.6	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				-3.11	1.08	10	0.91	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				-6.36	1.32	10	0.90	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				0.56	1.70	8	1.74	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				-0.07	10.1	8	10.1	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				2.29	3.58	10	3.99	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	V3N				2.40	12.0	15	14.2	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.10	6.53	3.1	6.54	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-6.32	7.97	2.5	7.34	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				-1.22	7.56	2.6	7.44	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				-0.98	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.50	0.48	10	0.49	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				2.97	0.29	10	0.33	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				15.12	0.86	10	1.51	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				-1.11	0.54	10	0.51	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 12														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{NH4}	mg/l	A1N				0.74	1.08	10	1.12	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				0.45	1.32	10	1.35	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{tot}	mg/l	A1N				3.58	10	<5,0	3.53	3.48	0.26	7.4	42	
	mg/l	V3N				0.78	12.0	15	12.7	12.0	12.2	0.7	6.0	29
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.48	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	V3P				0.11	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 13														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				-1.12	3.58	10	3.38	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.59	4.32	15	4.51	4.44	4.44	0.23	5.3	36
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.14	0.29	10	0.29	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.12	0.86	10	0.86	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 14														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Colour visual	mg/l, Pt	A1V				0.00	40.0	15	40.0	40.0	39.0	3.6	9.3	9
	mg/l, Pt	P2V				-0.69	290	15	275	290	291	19	6.6	6
	mg/l, Pt	V3V				20.0			20.0	20.0	21.5	3.4	15.8	9
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.25	32.3	5	32.5	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.24	197	5	198	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				0.13	61.3	5	61.5	61.3	61.3	0.7	1.1	29
pH		A1H				0.40	6.53	3.1	6.57	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-0.60	7.97	2.5	7.91	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				-0.31	7.56	2.6	7.53	7.57	7.57	0.10	1.3	29

Participant 15														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Colour Spectrophotometric	mg/l, Pt	A1V				-0.36	37.1	15	36.1	37.1	37.1	1.0	2.8	9
	Conductivity 25	mS/m	V3H			4.57	61.3	5	68.3	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				-0.37	1.08	10	1.06	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				-0.30	1.32	10	1.30	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				1.03	1.70	8	1.77	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				0.25	10.1	8	10.2	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				0.78	3.58	10	3.72	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	V3N				-0.22	12.0	15	11.8	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.30	6.53	3.1	6.56	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		V3H				-1.02	7.56	2.6	7.46	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{Po4}	mg/l	A1P				0.96	0.125	10	0.13	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.88	0.48	10	0.50	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				0.48	0.29	10	0.30	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	V3P				0.48	0.54	10	0.55	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 16														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.18	11.0	10	10.9	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				0.28	218	10	221	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				0.11	55.0	10	55.3	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colour visual	mg/l, Pt	A1V				-1.67	40.0	15	35.0	40.0	39.0	3.6	9.3	9
	mg/l, Pt	P2V				0.46	290	15	300	290	291	19	6.6	6
	mg/l, Pt	V3V					20.0		20.0	20.0	21.5	3.4	15.8	9
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.51	32.3	5	31.9	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.20	197	5	196	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				-0.46	61.3	5	60.6	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				-1.11	1.08	10	1.02	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				-0.61	1.32	10	1.28	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				-0.59	1.70	8	1.66	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				0.25	10.1	8	10.2	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.22	3.58	10	3.54	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-0.06	4.32	15	4.30	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				-0.22	12.0	15	11.8	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.10	6.53	3.1	6.54	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				0.60	7.97	2.5	8.03	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				2.04	7.56	2.6	7.76	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{Po4}	mg/l	A1P				-0.48	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.17	0.48	10	0.48	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.41	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.84	0.86	10	0.82	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				0.15	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				0.00	13.2	10	13.2	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				-0.28	351	10	346	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				0.33	96.1	10	97.7	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 17														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.34	3.58	10	3.52	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-0.68	4.32	15	4.10	4.44	4.44	0.23	5.3	36
P _{tot}	mg/l	A1P				1.52	0.29	10	0.31	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.74	0.86	10	0.89	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 18														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Colour Spectrophotometric	mg/l, Pt	A1V				-0.40	37.1	15	36.0	37.1	37.1	1.0	2.8	9
	mg/l, Pt	P2V					337		337	337	334	34	10.3	5
Conductivity 25	mS/m	A1J				-2.71	32.3	5	30.1	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.20	197	5	196	196	197	2	1.2	32
N _{tot}	mg/l	A1N				0.22	3.58	10	3.62	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				1.08	4.32	15	4.67	4.44	4.44	0.23	5.3	36
pH		A1H				-0.30	6.53	3.1	6.50	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				1.30	7.97	2.5	8.10	7.98	7.97	0.10	1.2	31
P _{tot}	mg/l	A1P				0.83	0.29	10	0.30	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.14	0.86	10	0.87	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 19														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.36	11.0	10	10.8	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				0.28	218	10	221	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				-0.29	55.0	10	54.2	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colour Spectrophotometric	mg/l, Pt	A1V				0.68	37.1	15	39.0	37.1	37.1	1.0	2.8	9
	mg/l, Pt	P2V					337		376	337	334	34	10.3	5
	mg/l, Pt	V3V				2.10	20.0	20	24.2	20.0	20.9	2.1	9.8	7
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.12	32.3	5	32.4	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.22	197	5	196	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				-0.13	61.3	5	61.1	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				0.93	1.08	10	1.13	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				2.12	1.32	10	1.46	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				0.15	1.70	8	1.71	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				0.25	10.1	8	10.2	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				0.00	3.58	10	3.58	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.65	4.32	15	4.53	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				0.22	12.0	15	12.2	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.00	6.53	3.1	6.53	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				0.10	7.97	2.5	7.98	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				0.51	7.56	2.6	7.61	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{Po4}	mg/l	A1P				0.48	0.125	10	0.13	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.38	0.48	10	0.49	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				0.28	0.29	10	0.29	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.56	0.86	10	0.88	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				0.63	0.54	10	0.56	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				0.15	13.2	10	13.3	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				0.16	351	10	354	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				0.40	96.1	10	98.0	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 20														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.18	11.0	10	10.9	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				-0.55	218	10	212	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				0.18	55.0	10	55.5	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.50	32.3	5	32.7	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-1.22	197	5	191	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				0.07	61.3	5	61.4	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				1.67	1.08	10	1.17	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				2.27	1.32	10	1.47	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				0.00	1.70	8	1.70	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				0.25	10.1	8	10.2	10.2	10.1	0.3	3.1	19
pH		A1H				-0.10	6.53	3.1	6.52	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-1.51	7.97	2.5	7.82	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				-1.22	7.56	2.6	7.44	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{Po4}	mg/l	A1P					0.125	10	<0.163	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.67	0.48	10	0.50	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				3.86	0.29	10	0.35	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				3.26	0.86	10	1.00	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				3.70	0.54	10	0.64	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 20														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
SO ₄	mg/l	A1S				0.00	13.2	10	13.2	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				-0.06	351	10	350	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				0.42	96.1	10	98.1	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 21														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.25	32.3	5	32.5	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	V3H				-0.13	61.3	5	61.1	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				-0.63	1.08	10	1.05	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				-1.03	1.32	10	1.25	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{tot}	mg/l	A1N				-3.07	3.58	10	3.03	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	V3N				-0.89	12.0	15	11.2	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				1.09	6.53	3.1	6.64	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		V3H				-0.61	7.56	2.6	7.50	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				0.80	0.125	10	0.13	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.83	0.48	10	0.50	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.69	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	V3P				-0.15	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 22														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.42	32.3	5	32.6	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.24	197	5	198	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				0.46	61.3	5	62.0	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.06	3.58	10	3.57	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.77	4.32	15	4.57	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				0.03	12.0	15	12.0	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.49	6.53	3.1	6.58	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				0.10	7.97	2.5	7.98	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				0.51	7.56	2.6	7.61	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.76	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.65	0.86	10	0.83	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				0.04	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 23														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.18	11.0	10	10.9	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				0.39	218	10	222	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				0.40	55.0	10	56.1	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colour visual	mg/l, Pt	A1V				-6.67	40.0	15	20.0	40.0	39.0	3.6	9.3	9
	mg/l, Pt	P2V				-11.72	290	15	35	290	291	19	6.6	6
	mg/l, Pt	V3V					20.0		300.0	20.0	21.5	3.4	15.8	9
Colour spectrophotometric	mg/l, Pt	A1V				-6.11	37.1	15	20.1	37.1	37.1	1.0	2.8	9
	mg/l, Pt	P2V					337		36	337	334	34	10.3	5
	mg/l, Pt	V3V				140.00	20.0	20	300.0	20.0	20.9	2.1	9.8	7
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.43	32.3	5	32.0	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.32	197	5	195	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				-0.33	61.3	5	60.8	61.3	61.3	0.7	1.1	29

Participant 23														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{NH4}	mg/l	A1N				-0.37	1.08	10	1.06	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				-0.45	1.32	10	1.29	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				0.59	1.70	8	1.74	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				0.22	10.1	8	10.2	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				-1.28	3.58	10	3.35	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				1.36	4.32	15	4.76	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				0.22	12.0	15	12.2	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				-0.30	6.53	3.1	6.50	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				2.01	7.97	2.5	8.17	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				-0.41	7.56	2.6	7.52	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				0.80	0.125	10	0.13	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				-0.83	0.48	10	0.46	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				1.38	0.29	10	0.31	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				1.16	0.86	10	0.91	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				2.59	0.54	10	0.61	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				-1.68	13.2	10	12.1	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				-0.78	351	10	337	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				-0.26	96.1	10	94.8	96.0	95.8	2.0	2.1	18
Participant 24														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				-4.41	3.58	10	2.79	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-0.43	4.32	15	4.18	4.44	4.44	0.23	5.3	36
P _{tot}	mg/l	A1P				0.14	0.29	10	0.29	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.30	0.86	10	0.85	0.86	0.86	0.03	3.6	41
Participant 25														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.78	3.58	10	3.44	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-3.15	4.32	15	3.30	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				-3.31	12.0	15	9.0	12.0	12.2	0.7	6.0	29
P _{tot}	mg/l	A1P				0.83	0.29	10	0.30	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.07	0.86	10	0.86	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				-0.11	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32
Participant 26														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				1.49	32.3	5	33.5	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.71	197	5	201	196	197	2	1.2	32
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.06	3.58	10	3.57	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.68	4.32	15	4.54	4.44	4.44	0.23	5.3	36
pH		A1H				-0.49	6.53	3.1	6.48	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-0.50	7.97	2.5	7.92	7.98	7.97	0.10	1.2	31
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.69	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.00	0.86	10	0.86	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 27														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				0.91	11.0	10	11.5	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	V3S				0.04	55.0	10	55.1	55.1	55.0	1.3	2.4	20
N _{NH4}	mg/l	A1N				0.00	1.08	10	1.08	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				0.61	1.32	10	1.36	1.33	1.33	0.06	4.6	21
P _{PO4}	mg/l	A1P				-0.32	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.17	0.48	10	0.48	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.62	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	V3P				0.37	0.54	10	0.55	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				0.00	13.2	10	13.2	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	V3S				-0.06	96.1	10	95.8	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 28														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.50	32.3	5	32.7	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.20	197	5	196	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				0.00	61.3	5	61.3	61.3	61.3	0.7	1.1	29
pH		A1H				-0.30	6.53	3.1	6.50	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				1.10	7.97	2.5	8.08	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				0.71	7.56	2.6	7.63	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				0.64	0.125	10	0.13	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.13	0.48	10	0.48	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				1.17	0.29	10	0.31	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.26	0.86	10	0.87	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				1.19	0.54	10	0.57	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 29														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				0.00	11.0	10	11.0	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				0.18	218	10	220	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				0.00	55.0	10	55.0	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colourvisual	mg/l, Pt	A1V				0.00	40.0	15	40.0	40.0	39.0	3.6	9.3	9
	mg/l, Pt	P2V				-0.92	290	15	270	290	291	19	6.6	6
	mg/l, Pt	V3V					20.0		20.0	20.0	21.5	3.4	15.8	9
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.87	32.3	5	31.6	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.41	197	5	195	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				0.65	61.3	5	62.3	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				0.37	1.08	10	1.10	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				-0.30	1.32	10	1.30	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				0.00	1.70	8	1.70	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				-0.25	10.1	8	10.0	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				0.67	3.58	10	3.70	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.56	4.32	15	4.50	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				0.00	12.0	15	12.0	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				-0.30	6.53	3.1	6.50	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				1.30	7.97	2.5	8.10	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				-3.66	7.56	2.6	7.20	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				-0.80	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.00	0.48	10	0.48	0.48	0.48	0.01	2.8	22

Participant 29														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.69	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.47	0.86	10	0.84	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				0.00	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				-0.30	13.2	10	13.0	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				-0.63	351	10	340	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				-0.44	96.1	10	94.0	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 30														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.35	11.0	10	10.8	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				1.61	218	10	236	219	218	7	3.3	18
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.12	32.3	5	32.2	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.06	197	5	197	196	197	2	1.2	32
pH		A1H				0.40	6.53	3.1	6.57	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				0.00	7.97	2.5	7.97	7.98	7.97	0.10	1.2	31
SO ₄	mg/l	A1S				1.74	13.2	10	14.4	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				3.21	351	10	407	346	350	13	3.6	18

Participant 31														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.62	32.3	5	32.8	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.55	197	5	200	196	197	2	1.2	32
N _{tot}	mg/l	A1N				-4.02	3.58	10	2.86	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-2.72	4.32	15	3.44	4.44	4.44	0.23	5.3	36
pH		A1H				0.40	6.53	3.1	6.57	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-1.61	7.97	2.5	7.81	7.98	7.97	0.10	1.2	31
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.69	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.93	0.86	10	0.82	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 32														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	P2H				0.61	197	5	200	196	197	2	1.2	32
N _{tot}	mg/l	P2N				-0.06	4.32	15	4.30	4.44	4.44	0.23	5.3	36
pH		P2H				-0.70	7.97	2.5	7.90	7.98	7.97	0.10	1.2	31
P _{tot}	mg/l	P2P				-0.05	0.86	10	0.86	0.86	0.86	0.03	3.6	41
SO ₄	mg/l	P2S				0.87	351	10	366	346	350	13	3.6	18

Participant 33														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.62	32.3	5	32.8	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.41	197	5	199	196	197	2	1.2	32
N _{tot}	mg/l	A1N				-3.30	3.58	10	2.99	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-2.75	4.32	15	3.43	4.44	4.44	0.23	5.3	36
pH		A1H				0.20	6.53	3.1	6.55	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-0.60	7.97	2.5	7.91	7.98	7.97	0.10	1.2	31
P _{tot}	mg/l	A1P				-1.17	0.29	10	0.27	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.68	0.86	10	0.83	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 34														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.12	32.3	5	32.2	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.83	197	5	193	196	197	2	1.2	32
N _{tot}	mg/l	A1N				-3.74	3.58	10	2.91	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-2.44	4.32	15	3.53	4.44	4.44	0.23	5.3	36
pH		A1H				-0.59	6.53	3.1	6.47	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				0.90	7.97	2.5	8.06	7.98	7.97	0.10	1.2	31
P _{tot}	mg/l	A1P				1.38	0.29	10	0.31	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				1.16	0.86	10	0.91	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 35														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.18	11.0	10	10.9	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				-1.10	218	10	206	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				-0.91	55.0	10	52.5	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colour/visual	mg/l, Pt	A1V				0.00	40.0	15	40.0	40.0	39.0	3.6	9.3	9
	mg/l, Pt	P2V				-0.46	290	15	280	290	291	19	6.6	6
	mg/l, Pt	V3V					20.0		20.0	20.0	21.5	3.4	15.8	9
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.37	32.3	5	32.6	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.61	197	5	194	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				-0.39	61.3	5	60.7	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				-0.56	1.08	10	1.05	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				-0.61	1.32	10	1.28	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				-0.15	1.70	8	1.69	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				-0.62	10.1	8	9.9	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.28	3.58	10	3.53	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.83	4.32	15	4.59	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				1.44	12.0	15	13.3	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.20	6.53	3.1	6.55	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-0.10	7.97	2.5	7.96	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				0.00	7.56	2.6	7.56	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				0.48	0.125	10	0.13	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.67	0.48	10	0.50	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				2.34	0.29	10	0.32	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.26	0.86	10	0.87	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				-1.22	0.54	10	0.51	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				-0.45	13.2	10	12.9	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				-0.51	351	10	342	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				-0.37	96.1	10	94.3	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 36														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.25	32.3	5	32.1	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	V3H				0.72	61.3	5	62.4	61.3	61.3	0.7	1.1	29
pH		A1H				-1.28	6.53	3.1	6.40	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		V3H				-4.68	7.56	2.6	7.10	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{tot}	mg/l	A1P				1.93	0.29	10	0.32	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.84	0.86	10	0.90	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 37														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.37	32.3	5	32.0	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.41	197	5	195	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				-0.20	61.3	5	61.0	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.67	3.58	10	3.46	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-0.28	4.32	15	4.23	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				-0.44	12.0	15	11.6	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				-1.28	6.53	3.1	6.40	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-0.70	7.97	2.5	7.90	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				-0.61	7.56	2.6	7.50	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{tot}	mg/l	A1P				0.41	0.29	10	0.30	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.44	0.86	10	0.84	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				0.70	0.54	10	0.56	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 38														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				-1.45	3.58	10	3.32	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-1.05	4.32	15	3.98	4.44	4.44	0.23	5.3	36
P _{tot}	mg/l	A1P				39.93	0.29	10	0.87	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-13.28	0.86	10	0.29	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 39														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{NH4}	mg/l	A1N				-0.56	1.08	10	1.05	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	A1N				-0.84	3.58	10	3.43	3.53	3.48	0.26	7.4	42
pH		A1H				0.89	6.53	3.1	6.62	6.54	6.53	0.06	0.9	39

Participant 40														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				-5.61	3.58	10	2.58	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-2.38	4.32	15	3.55	4.44	4.44	0.23	5.3	36
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.21	0.29	10	0.29	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.05	0.86	10	0.86	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 41														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.18	11.0	10	10.9	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	V3S				-0.44	55.0	10	53.8	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colour _{visual}	mg/l, Pt	A1V				0.00	40.0	15	40.0	40.0	39.0	3.6	9.3	9
	mg/l, Pt	V3V					20.0		20.0	20.0	21.5	3.4	15.8	9
Colours _{spectrophotometric}	mg/l, Pt	A1V				0.32	37.1	15	38.0	37.1	37.1	1.0	2.8	9
	mg/l, Pt	V3V				-0.50	20.0	20	19.0	20.0	20.9	2.1	9.8	7
Conductivity 25	mS/m	A1J				1.36	32.3	5	33.4	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	V3H				0.65	61.3	5	62.3	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				-0.74	1.08	10	1.04	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				0.30	1.32	10	1.34	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				0.44	1.70	8	1.73	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				-0.47	10.1	8	9.9	10.2	10.1	0.3	3.1	19

Participant 41														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.22	3.58	10	3.54	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	V3N				-0.33	12.0	15	11.7	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.40	6.53	3.1	6.57	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		V3H				2.34	7.56	2.6	7.79	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				-0.32	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				-0.08	0.48	10	0.48	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.28	0.29	10	0.29	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	V3P				0.89	0.54	10	0.56	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 42														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.55	11.0	10	10.7	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				-0.46	218	10	213	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				-0.18	55.0	10	54.5	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colour/visual	mg/l, Pt	A1V				0.00	40.0	15	40.0	40.0	39.0	3.6	9.3	9
	mg/l, Pt	P2V				1.38	290	15	320	290	291	19	6.6	6
	mg/l, Pt	V3V					20.0		30.0	20.0	21.5	3.4	15.8	9
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.74	32.3	5	32.9	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.20	197	5	198	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				0.52	61.3	5	62.1	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				-1.69	1.08	10	0.99	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				-1.06	1.32	10	1.25	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				-0.15	1.70	8	1.69	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				0.25	10.1	8	10.2	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.22	3.58	10	3.54	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-2.38	4.32	15	3.55	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				-1.11	12.0	15	11.0	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.10	6.53	3.1	6.54	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				0.80	7.97	2.5	8.05	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				1.22	7.56	2.6	7.68	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				-0.64	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				-0.29	0.48	10	0.47	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.21	0.29	10	0.29	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.53	0.86	10	0.84	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				0.59	0.54	10	0.56	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				-0.76	13.2	10	12.7	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				-0.80	351	10	337	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				0.04	96.1	10	96.3	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 43														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	P2H				0.41	197	5	199	196	197	2	1.2	32
N _{tot}	mg/l	P2N				0.25	4.32	15	4.40	4.44	4.44	0.23	5.3	36
pH		P2H				0.20	7.97	2.5	7.99	7.98	7.97	0.10	1.2	31
P _{tot}	mg/l	P2P				0.23	0.86	10	0.87	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 44														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.25	32.3	5	32.1	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.16	197	5	196	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				-0.33	61.3	5	60.8	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{tot}	mg/l	A1N				0.39	3.58	10	3.65	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.37	4.32	15	4.44	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				-0.17	12.0	15	11.9	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.30	6.53	3.1	6.56	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				0.60	7.97	2.5	8.03	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				1.12	7.56	2.6	7.67	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				36.00	0.125	10	0.35	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				41.25	0.48	10	1.47	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				0.14	0.29	10	0.29	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.02	0.86	10	0.86	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				0.63	0.54	10	0.56	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 45														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				2.74	3.58	10	4.07	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				1.54	4.32	15	4.82	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				0.56	12.0	15	12.5	12.0	12.2	0.7	6.0	29
P _{tot}	mg/l	A1P				0.41	0.29	10	0.30	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.33	0.86	10	0.85	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				0.00	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 46														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				-1.54	3.58	10	3.31	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.19	4.32	15	4.38	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	P2P				2.97	0.29	10	0.33	0.29	0.29	0.02	6.4	49
P _{tot}	mg/l	A1P				0.12	0.86	10	0.87	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	P2P				0.00	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32

Participant 47														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.28	0.29	10	0.29	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.02	0.86	10	0.86	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 48														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				0.00	11.0	10	11.0	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				0.09	218	10	219	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				0.00	55.0	10	55.0	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.25	32.3	5	32.5	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.24	197	5	198	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				0.20	61.3	5	61.6	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				0.19	1.08	10	1.09	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				0.45	1.32	10	1.35	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				0.44	1.70	8	1.73	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				0.12	10.1	8	10.2	10.2	10.1	0.3	3.1	19

Participant 48														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				0.00	3.58	10	3.58	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.34	4.32	15	4.43	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				-0.39	12.0	15	11.7	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.10	6.53	3.1	6.54	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				0.20	7.97	2.5	7.99	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				-0.51	7.56	2.6	7.51	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				0.80	0.125	10	0.13	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.83	0.48	10	0.50	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				0.69	0.29	10	0.30	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.23	0.86	10	0.85	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				0.74	0.54	10	0.56	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				0.15	13.2	10	13.3	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				0.17	351	10	354	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				0.37	96.1	10	97.9	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 49														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.04	11.0	10	11.0	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				0.25	218	10	221	219	218	7	3.3	18
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.38	32.3	5	32.0	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.24	197	5	196	196	197	2	1.2	32
N _{tot}	mg/l	A1N				-0.45	3.58	10	3.50	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.00	4.32	15	4.32	4.44	4.44	0.23	5.3	36
pH		A1H				-1.19	6.53	3.1	6.41	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-2.41	7.97	2.5	7.73	7.98	7.97	0.10	1.2	31
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.69	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.00	0.86	10	0.86	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 50														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.36	11.0	10	10.8	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				-0.37	218	10	214	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				0.00	55.0	10	55.0	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colour Spectrophotometric	mg/l, Pt	A1V				-0.36	37.1	15	36.1	37.1	37.1	1.0	2.8	9
	mg/l, Pt	P2V					337		281	337	334	34	10.3	5
	mg/l, Pt	V3V				-0.20	20.0	20	19.6	20.0	20.9	2.1	9.8	7
Conductivity 25	mS/m	A1J				-1.25	32.3	5	31.3	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				0.71	197	5	201	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				-0.35	61.3	5	60.8	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				7.94	1.08	10	1.51	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				6.97	1.32	10	1.78	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				151.47	1.70	8	12.00	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				157.43	10.1	8	73.7	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				-2.07	3.58	10	3.21	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-0.49	4.32	15	4.16	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				-0.11	12.0	15	11.9	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				-0.10	6.53	3.1	6.52	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-1.00	7.97	2.5	7.87	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				-0.20	7.56	2.6	7.54	7.57	7.57	0.10	1.3	29

Participant 50														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
P _{PO4}	mg/l	A1P				38.40	0.125	10	0.37	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				40.63	0.48	10	1.46	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				0.76	0.29	10	0.30	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.95	0.86	10	0.90	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				2.30	0.54	10	0.60	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				-0.15	13.2	10	13.1	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				-0.46	351	10	343	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				0.08	96.1	10	96.5	96.0	95.8	2.0	2.1	18
Participant 51														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				-1.54	3.58	10	3.31	3.53	3.48	0.26	7.4	42
Participant 52														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.36	11.0	10	10.8	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				0.28	218	10	221	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				0.15	55.0	10	55.4	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colourvisual	mg/l, Pt	A1V				-1.67	40.0	15	35.0	40.0	39.0	3.6	9.3	9
	mg/l, Pt	P2V				0.46	290	15	300	290	291	19	6.6	6
	mg/l, Pt	V3V				0.46	20.0		20.0	20.0	21.5	3.4	15.8	9
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.76	32.3	5	32.9	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-1.86	197	5	188	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				-0.22	61.3	5	61.0	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				3.63	1.08	10	1.28	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				4.20	1.32	10	1.60	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				-3.66	1.70	8	1.45	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				-2.84	10.1	8	9.0	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				-2.29	3.58	10	3.17	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				-0.83	4.32	15	4.05	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				-1.01	12.0	15	11.1	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.69	6.53	3.1	6.60	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				1.30	7.97	2.5	8.10	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				1.42	7.56	2.6	7.70	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				-0.64	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				-0.17	0.48	10	0.48	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-2.07	0.29	10	0.26	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.93	0.86	10	0.82	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				-1.11	0.54	10	0.51	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				0.30	13.2	10	13.4	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				0.23	351	10	355	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				0.48	96.1	10	98.4	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 53														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2xsp %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				0.25	11.0	10	11.1	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				0.17	218	10	220	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				0.48	55.0	10	56.3	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colour Spectrophotometric	mg/l, Pt	A1V				0.14	37.1	15	37.5	37.1	37.1	1.0	2.8	9
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.14	32.3	5	32.2	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.35	197	5	195	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				-0.40	61.3	5	60.7	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				0.28	1.08	10	1.10	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				0.15	1.32	10	1.33	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				1.03	1.70	8	1.77	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				-0.01	10.1	8	10.1	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				1.20	3.58	10	3.80	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				1.62	4.32	15	4.85	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				0.82	12.0	15	12.7	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				-0.16	6.53	3.1	6.51	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				0.14	7.97	2.5	7.98	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				0.24	7.56	2.6	7.58	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{PO4}	mg/l	A1P				-1.01	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				-0.67	0.48	10	0.46	0.48	0.48	0.01	2.8	22
P _{tot}	mg/l	A1P				-1.86	0.29	10	0.26	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-1.86	0.86	10	0.78	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				-1.48	0.54	10	0.50	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				-1.65	13.2	10	12.1	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				0.75	351	10	364	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				-0.28	96.1	10	94.8	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 54														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2xsp %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				0.91	11.0	10	11.5	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				1.28	218	10	232	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				1.09	55.0	10	58.0	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colour visual	mg/l, Pt	A1V				-1.67	40.0	15	35.0	40.0	39.0	3.6	9.3	9
	mg/l, Pt	V3V					20.0		20.0	20.0	21.5	3.4	15.8	9
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.62	32.3	5	32.8	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	V3H				0.59	61.3	5	62.2	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				-0.93	1.08	10	1.03	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				-0.45	1.32	10	1.29	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{tot}	mg/l	A1N				0.11	3.58	10	3.60	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	V3N				0.44	12.0	15	12.4	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				-0.30	6.53	3.1	6.50	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		V3H				-1.63	7.56	2.6	7.40	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.69	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	V3P				0.00	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				0.61	13.2	10	13.6	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				1.42	351	10	376	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				2.06	96.1	10	106.0	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 55														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				0.00	11.0	10	11.0	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	V3S				0.62	55.0	10	56.7	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.37	32.3	5	32.0	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	V3H				-0.20	61.3	5	61.0	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				0.00	1.08	10	1.08	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				9.24	1.32	10	1.93	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				-0.74	1.70	8	1.65	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				1.34	10.1	8	10.6	10.2	10.1	0.3	3.1	19
pH		A1H				0.99	6.53	3.1	6.63	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		V3H				-0.51	7.56	2.6	7.51	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{Po4}	mg/l	A1P				0.16	0.125	10	0.13	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				0.83	0.48	10	0.50	0.48	0.48	0.01	2.8	22
SO ₄	mg/l	A1S				-0.45	13.2	10	12.9	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	V3S				-0.37	96.1	10	94.3	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 56														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				4.91	11.0	10	13.7	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	P2S				8.35	218	10	309	219	218	7	3.3	18
	mg/l	V3S				5.93	55.0	10	71.3	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Conductivity 25	mS/m	A1J				-0.12	32.3	5	32.2	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	P2H				-0.20	197	5	196	196	197	2	1.2	32
	mS/m	V3H				0.39	61.3	5	61.9	61.3	61.3	0.7	1.1	29
pH		A1H				0.30	6.53	3.1	6.56	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		P2H				-0.10	7.97	2.5	7.96	7.98	7.97	0.10	1.2	31
		V3H				0.10	7.56	2.6	7.57	7.57	7.57	0.10	1.3	29
SO ₄	mg/l	A1S				3.94	13.2	10	15.8	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	P2S				6.72	351	10	469	346	350	13	3.6	18
	mg/l	V3S				4.56	96.1	10	118.0	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 57														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _{pt} %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
Cl	mg/l	A1S				-0.55	11.0	10	10.7	10.9	10.9	0.1	1.1	20
	mg/l	V3S				0.15	55.0	10	55.4	55.1	55.0	1.3	2.4	20
Colour Spectrophotometric	mg/l, Pt	A1V				0.25	37.1	15	37.8	37.1	37.1	1.0	2.8	9
	mg/l, Pt	V3V				0.00	20.0	20	20.0	20.0	20.9	2.1	9.8	7
Conductivity 25	mS/m	A1J				0.00	32.3	5	32.3	32.3	32.4	0.5	1.4	38
	mS/m	V3H				0.13	61.3	5	61.5	61.3	61.3	0.7	1.1	29
N _{NH4}	mg/l	A1N				0.19	1.08	10	1.09	1.06	1.06	0.05	5.0	24
	mg/l	V3N				-0.76	1.32	10	1.27	1.33	1.33	0.06	4.6	21
N _{NO2+NO3}	mg/l	A1N				-1.47	1.70	8	1.60	1.70	1.69	0.05	2.9	18
	mg/l	V3N				-1.26	10.1	8	9.6	10.2	10.1	0.3	3.1	19
N _{tot}	mg/l	A1N				0.34	3.58	10	3.64	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	V3N				-0.11	12.0	15	11.9	12.0	12.2	0.7	6.0	29
pH		A1H				0.40	6.53	3.1	6.57	6.54	6.53	0.06	0.9	39
		V3H				0.31	7.56	2.6	7.59	7.57	7.57	0.10	1.3	29
P _{Po4}	mg/l	A1P				-0.64	0.125	10	0.12	0.12	0.12	0.00	3.7	22
	mg/l	V3P				-0.46	0.48	10	0.47	0.48	0.48	0.01	2.8	22

Participant 57														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _p t %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
P _{tot}	mg/l	A1P				0.34	0.29	10	0.30	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	V3P				0.19	0.54	10	0.55	0.54	0.54	0.03	4.7	32
SO ₄	mg/l	A1S				-0.45	13.2	10	12.9	13.2	13.1	0.5	4.2	20
	mg/l	V3S				0.02	96.1	10	96.2	96.0	95.8	2.0	2.1	18

Participant 58														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _p t %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
P _{tot}	mg/l	A1P				-1.03	0.29	10	0.28	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				1.60	0.86	10	0.93	0.86	0.86	0.03	3.6	41

Participant 59														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _p t %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				-1.31	3.58	10	3.35	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				1.22	4.32	15	4.71	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				0.13	12.0	15	12.1	12.0	12.2	0.7	6.0	29
P _{tot}	mg/l	A1P				-0.34	0.29	10	0.29	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				-0.67	0.86	10	0.83	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				0.04	0.54	10	0.54	0.54	0.54	0.03	4.7	32

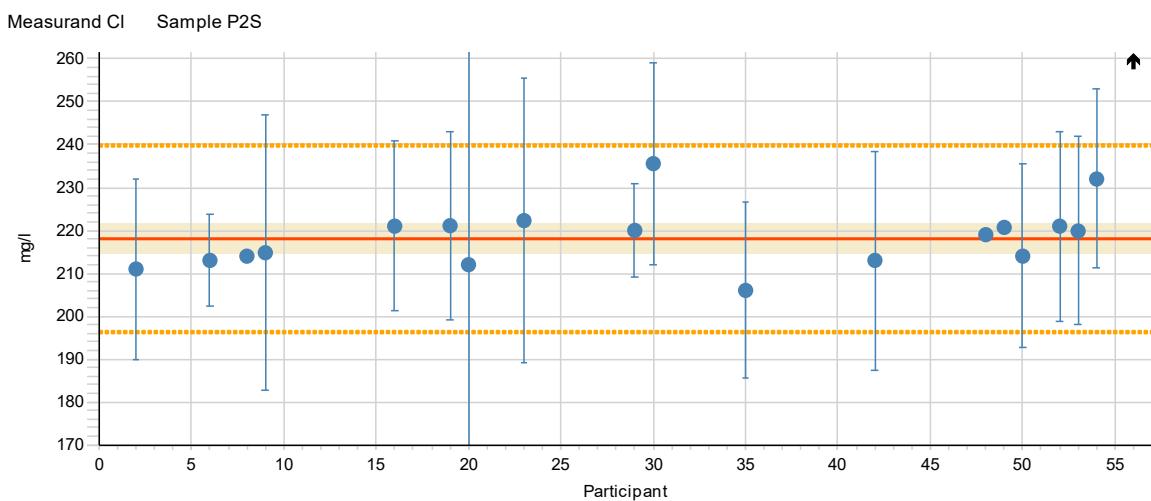
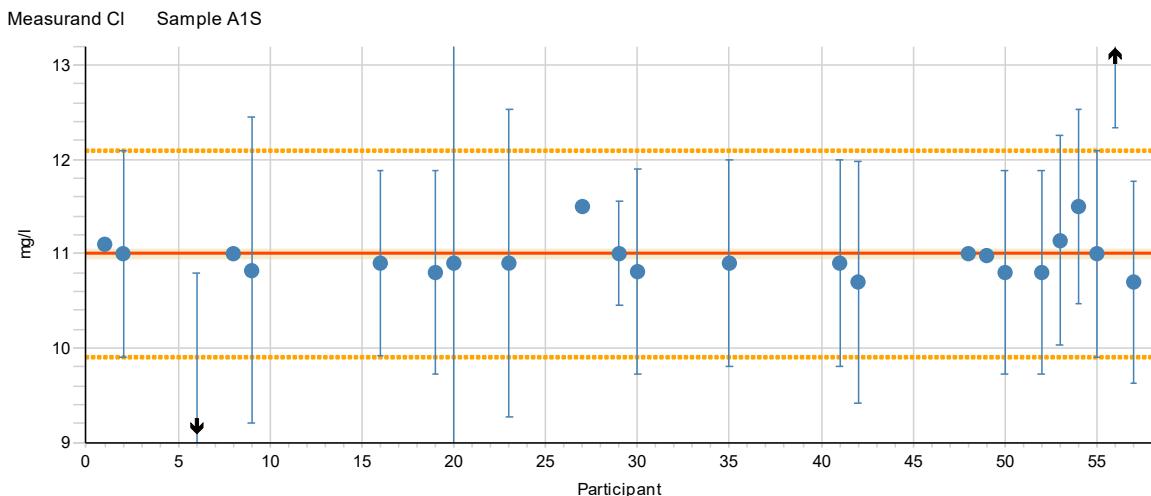
Participant 60														
Measurand	Unit	Sample	-3	0	3	z score	Assigned value	2×s _p t %	Participant's result	Md	Mean	s	s %	n _{stat}
N _{tot}	mg/l	A1N				0.46	3.58	10	3.66	3.53	3.48	0.26	7.4	42
	mg/l	P2N				0.38	4.32	15	4.44	4.44	4.44	0.23	5.3	36
	mg/l	V3N				1.45	12.0	15	13.3	12.0	12.2	0.7	6.0	29
P _{tot}	mg/l	A1P				1.45	0.29	10	0.31	0.29	0.29	0.02	6.4	49
	mg/l	P2P				0.49	0.86	10	0.88	0.86	0.86	0.03	3.6	41
	mg/l	V3P				1.15	0.54	10	0.57	0.54	0.54	0.03	4.7	32

LIITE 9: Osallistujien tulokset ja niiden mittausepävarmuudet

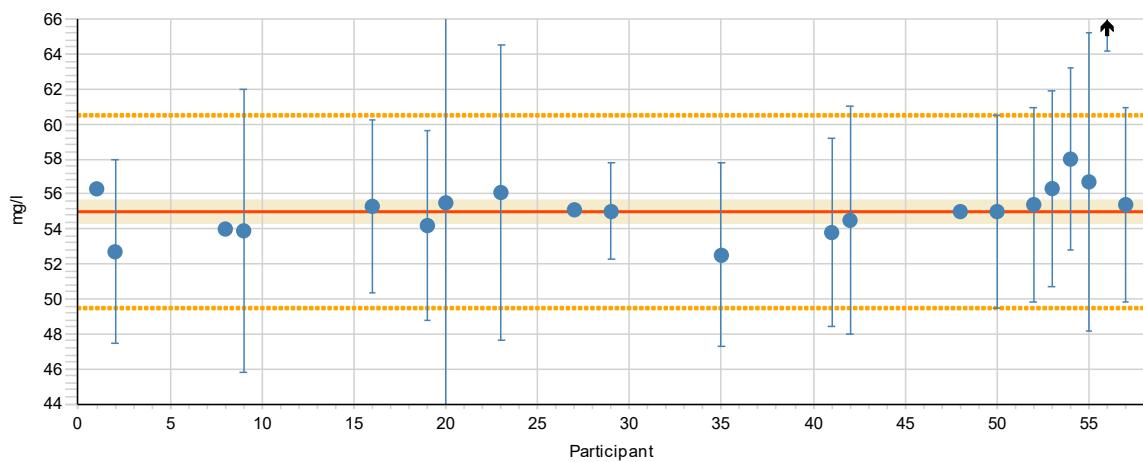
Results and their uncertainty estimates

Kuvissa / In figures:

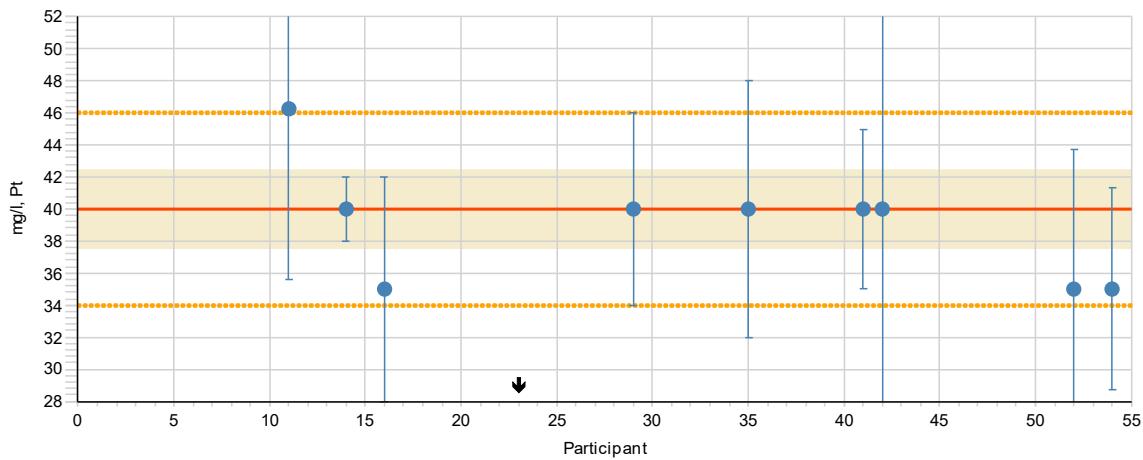
- Katkoviivat kuvaavat arvioinnissa käytettyä tavoitehajontaa, punainen kiinteä viiva kuvailee vertailuarvoa, varjostettu alue vertailuarvon kokonaisepävarmuutta sekä nuoli tuloksia, jotka ovat kuvaajan rajauskseen ulkopuolella.
- *The dashed lines describe the standard deviation for the proficiency assessment, red solid line shows the assigned value, shaded area describes the expanded measurement uncertainty of the assigned value, and arrow describes the value outside the scale.*

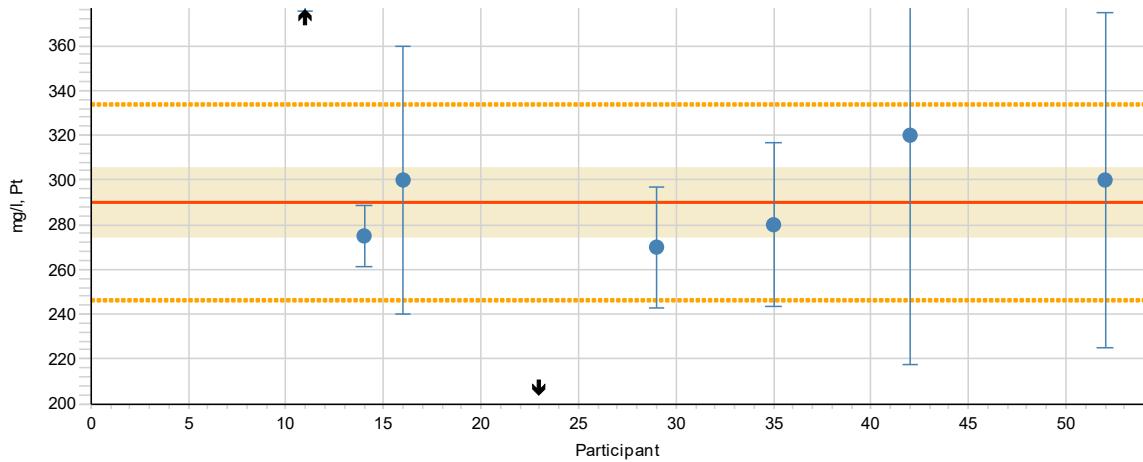
Measurand Cl   Sample V3S

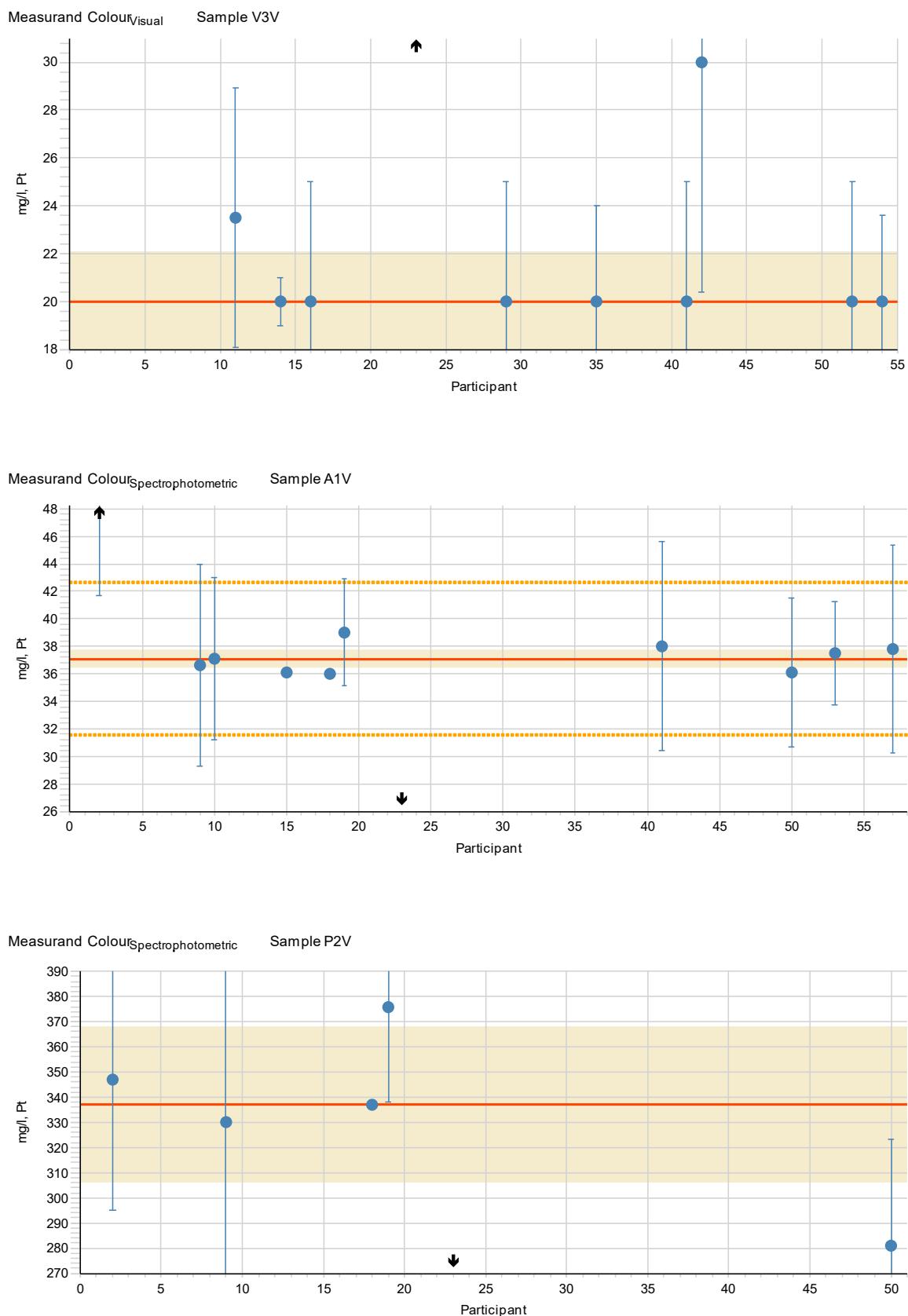

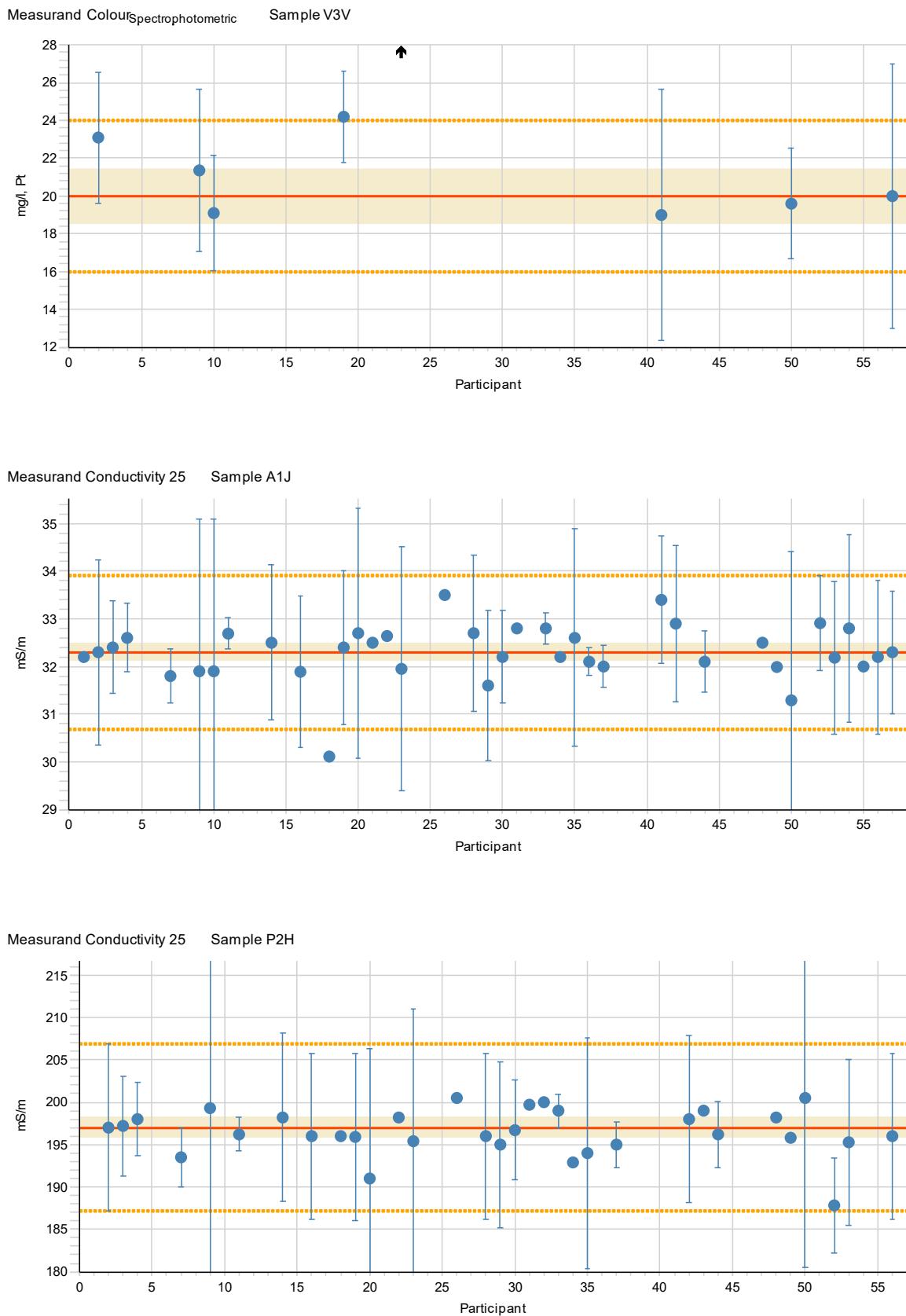
Measurand Colour_{visual}   Sample A1V

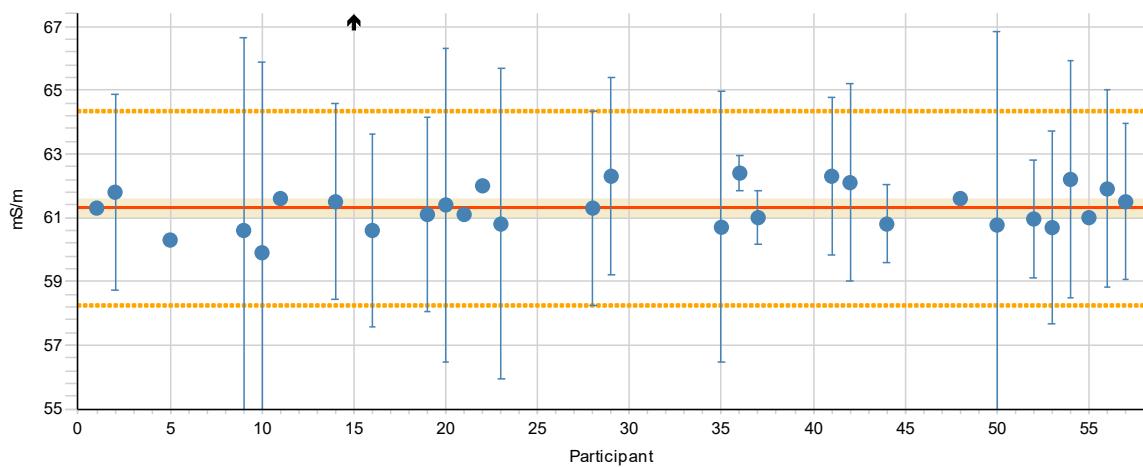
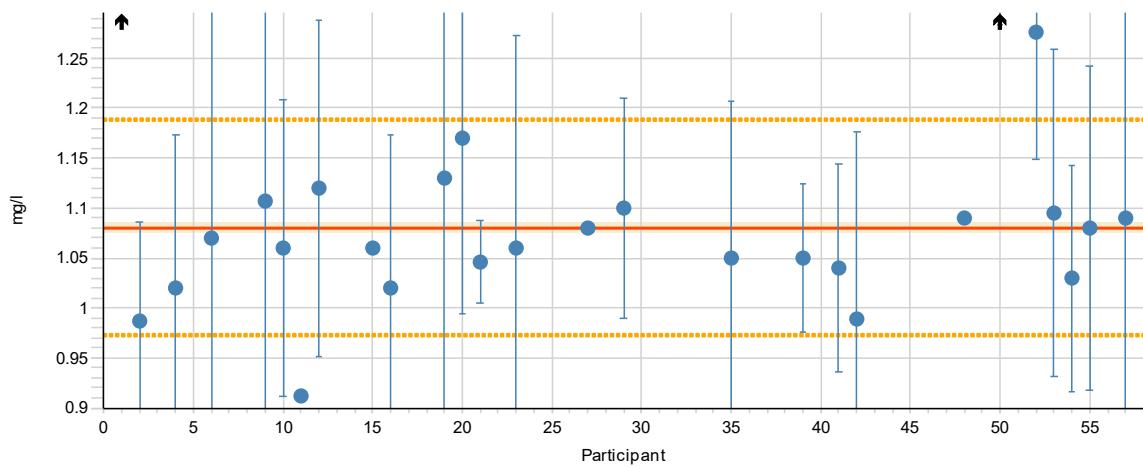
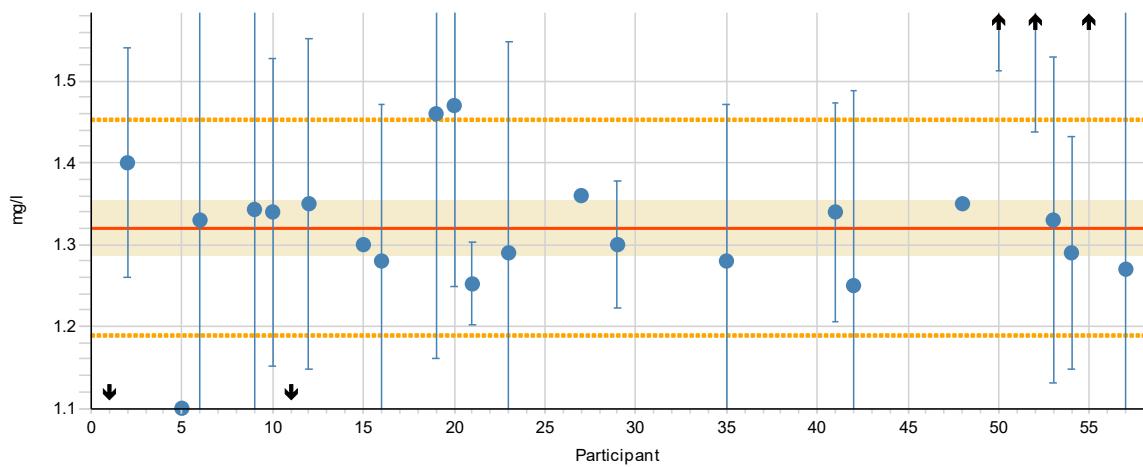
Measurand Colour_{visual}   Sample P2V

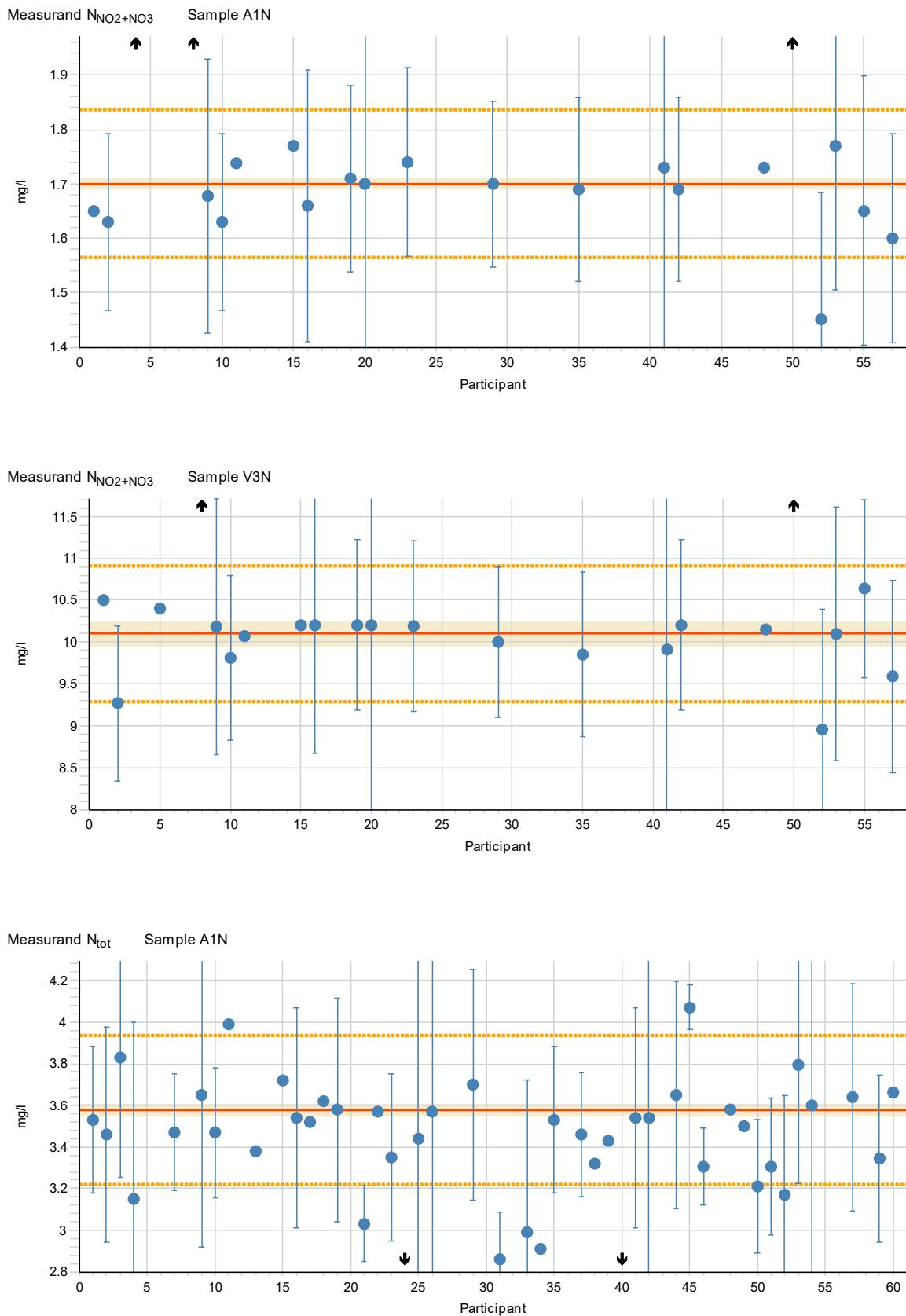

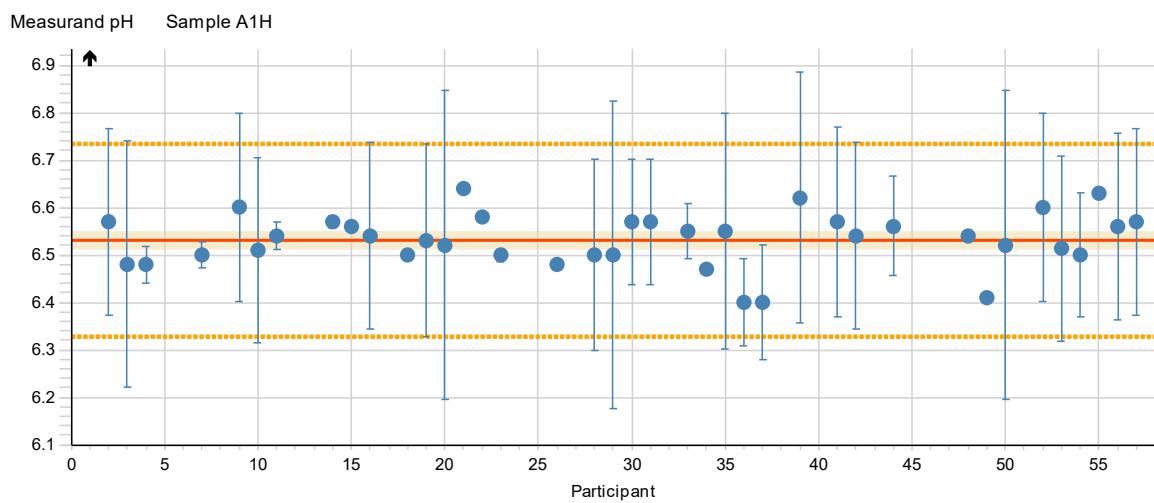
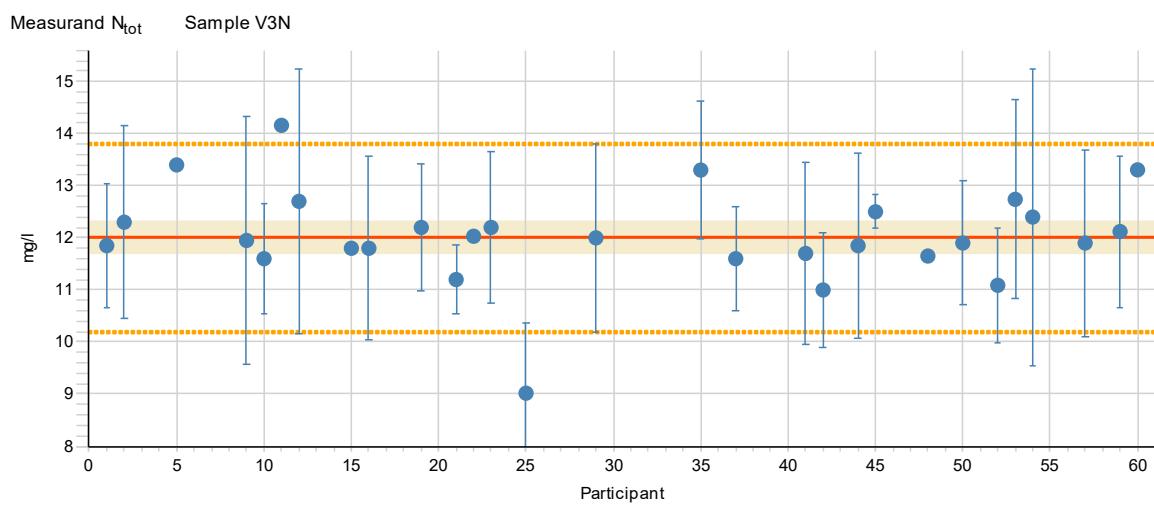
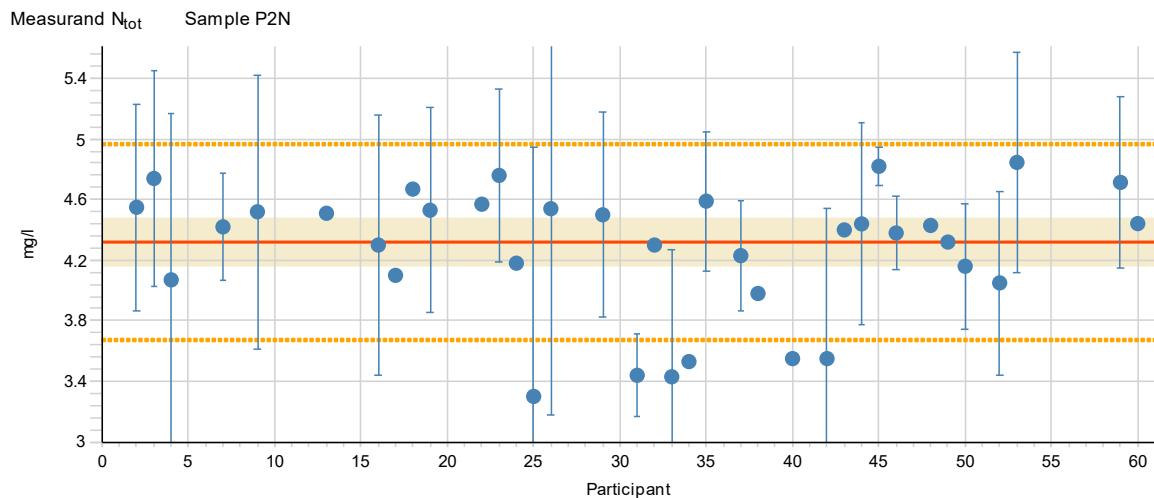

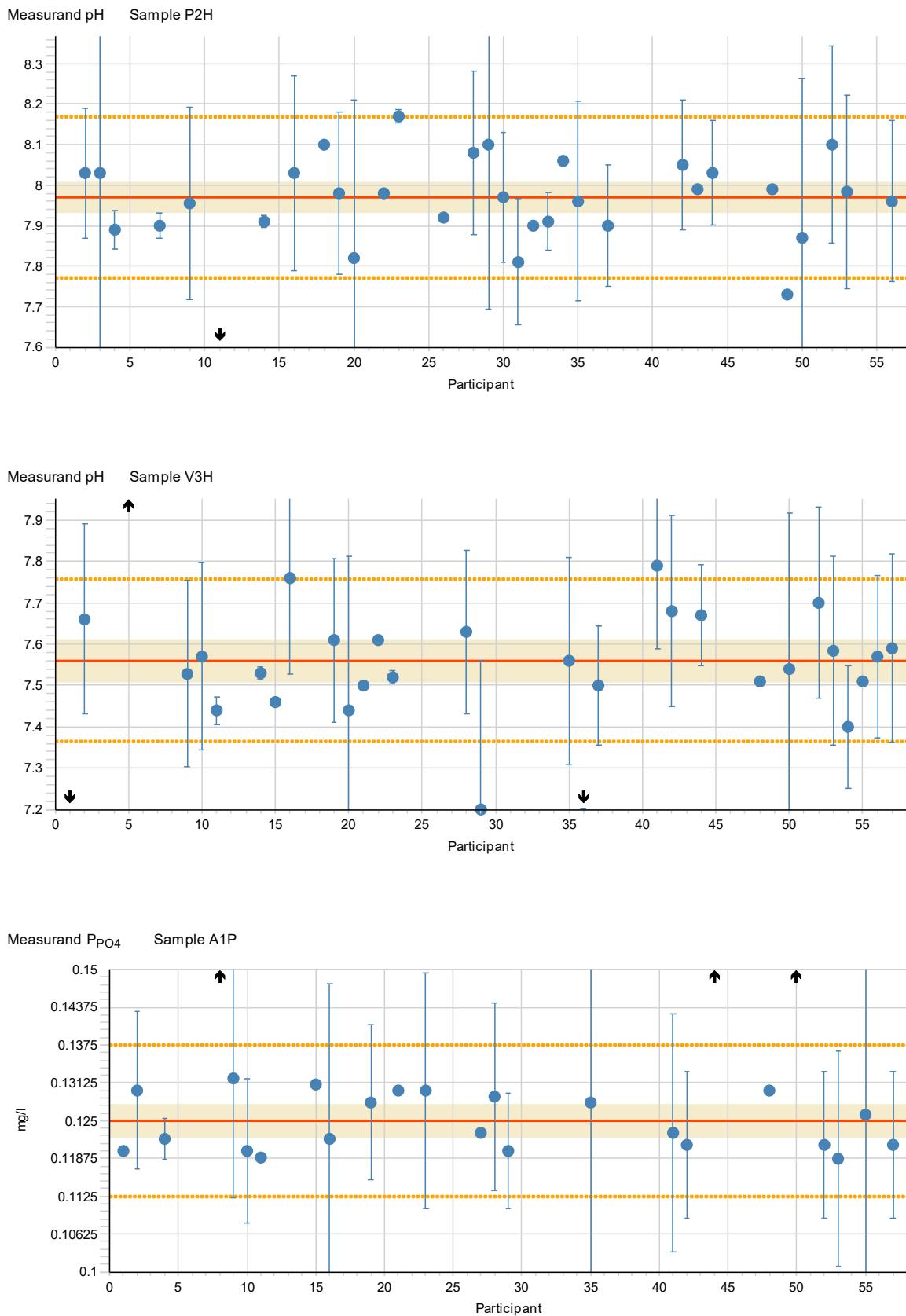

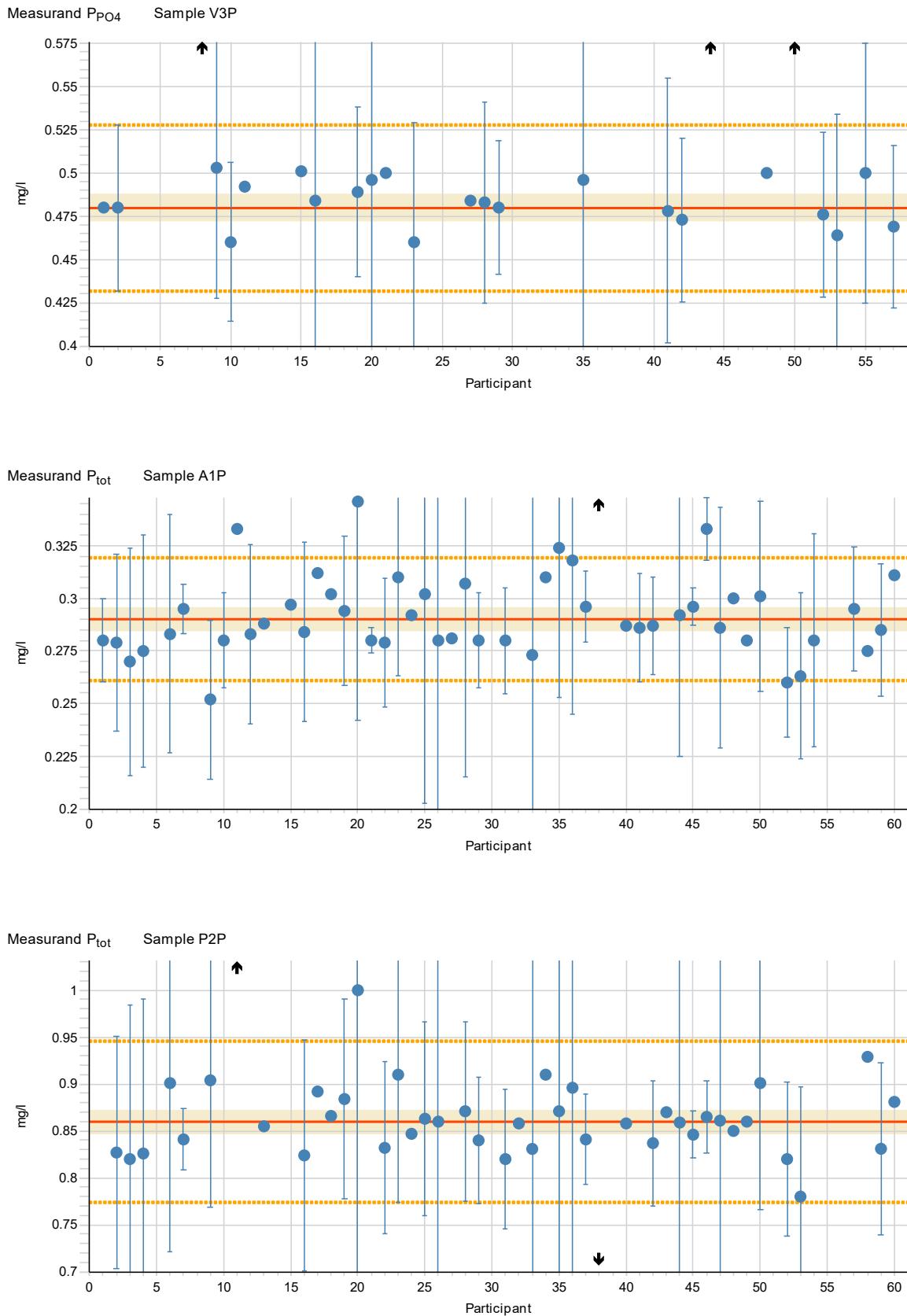
Measurand Conductivity 25 Sample V3H

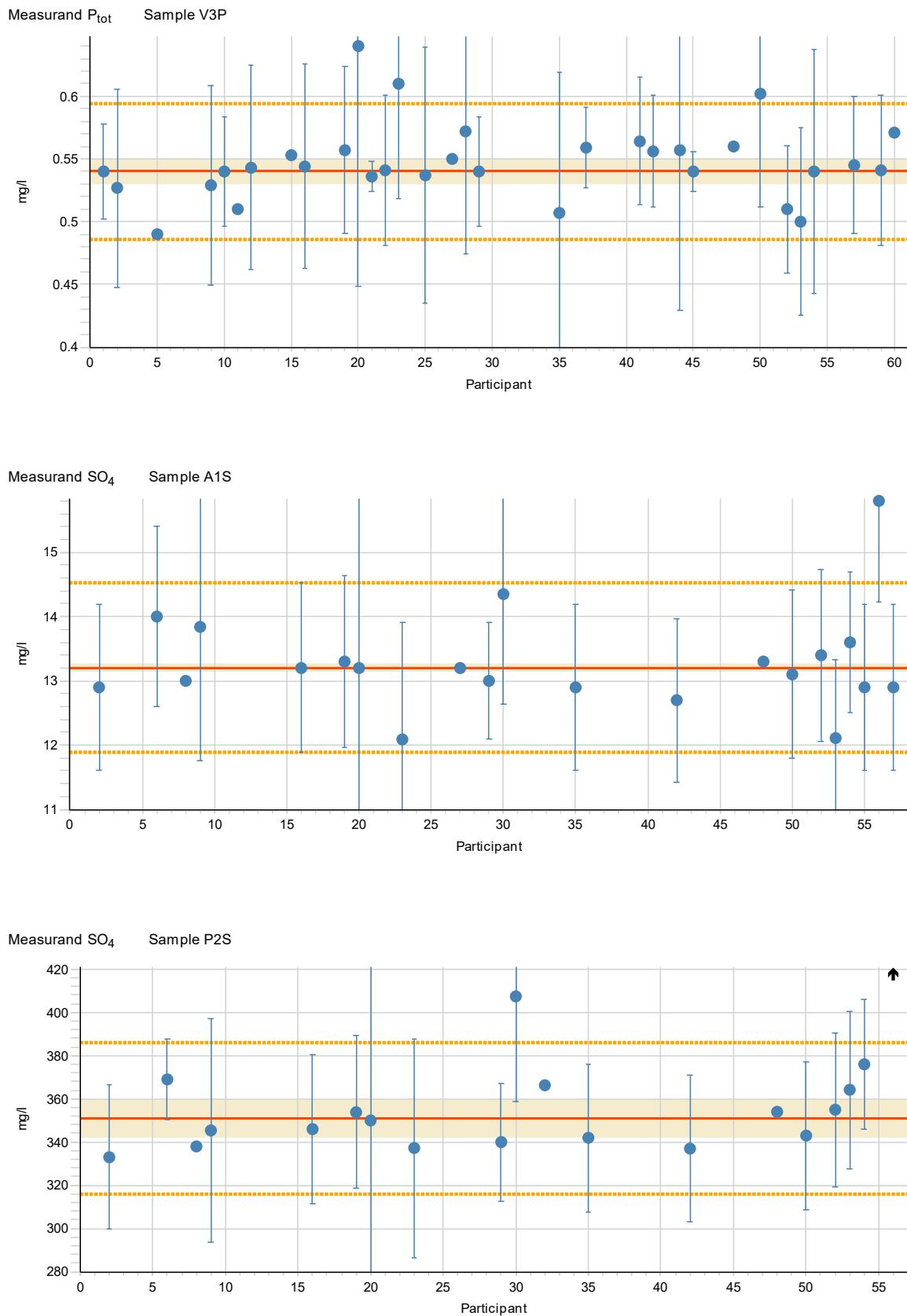
Measurand N_{NH_4} Sample A1NMeasurand N_{NH_4} Sample V3N

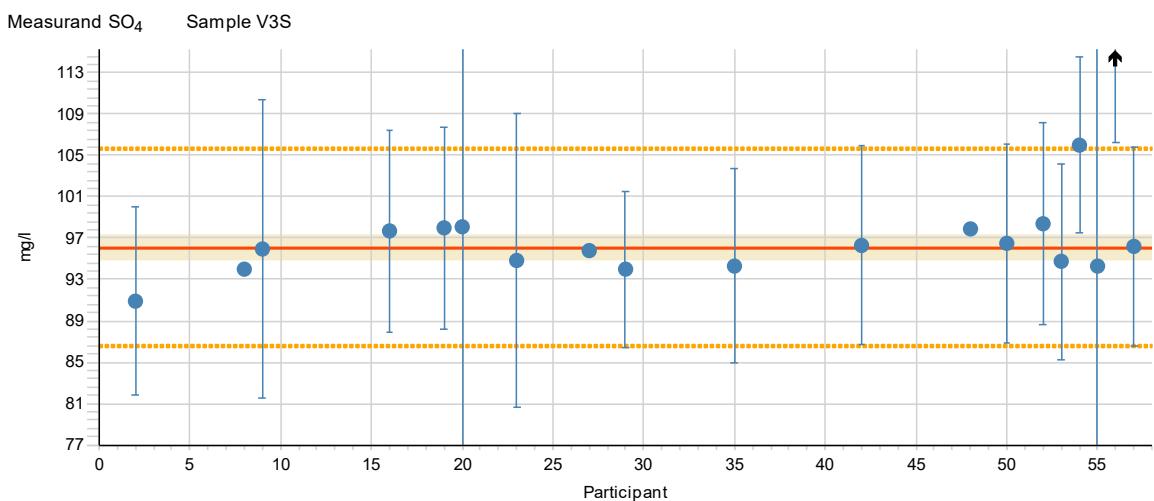

LIITE 10: Yhteenveto z-arvoista

Summary of the z scores

Measurand	Sample	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	%
Cl	A1S	S	S	.	.	.	u	.	S	S	.	.	.	.	.	S	.	S	S	.	S	91.7			
	P2S	.	S	.	.	S	.	S	S	.	.	.	.	.	S	.	S	S	.	S	94.7				
	V3S	S	S	.	.	.	.	S	S	.	.	.	.	.	S	.	S	S	.	S	95.2				
Colour _{visual}	A1V	.	.	.	.	.	.	.	.	Q	.	S	.	S	.	.	.	.	.	u	80.0				
	P2V	.	.	.	.	.	.	.	U	.	S	.	S	.	.	.	.	.	.	u	75.0				
	V3V	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.			
Colour _{Spectrophotometric}	A1V	.	U	.	.	.	.	S	S	.	.	.	S	.	S	S	.	.	u	81.8					
	P2V	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.			
	V3V	.	S	.	.	.	.	S	S	.	.	.	.	.	Q	.	.	U	75.0						
Conductivity 25	A1J	S	S	S	S	.	S	.	S	S	S	.	S	.	S	S	S	S	S	97.4					
	P2H	.	S	S	S	.	S	.	S	.	S	.	S	.	S	S	S	.	S	S	100				
	V3H	S	S	.	S	.	.	S	S	S	.	S	U	S	.	S	S	S	S	S	96.7				
N _{NH4}	A1N	U	S	.	S	.	S	.	S	S	u	S	.	S	S	.	S	S	S	S	85.2				
	V3N	u	S	.	u	S	.	S	S	u	S	.	S	S	.	Q	Q	S	.	S	69.2				
N _{NO2+NO3}	A1N	S	S	.	U	.	.	U	S	S	S	.	S	S	.	S	S	.	S	81.8					
	V3N	S	q	.	S	.	.	U	S	S	S	.	S	S	.	S	S	.	S	81.8					
N _{tot}	A1N	S	S	S	q	.	S	.	S	S	Q	.	S	.	S	S	S	S	.	u	S	S	75.0		
	P2N	.	S	S	S	.	S	.	S	.	S	.	S	.	S	S	S	S	.	S	S	83.3			
	V3N	S	S	.	S	.	.	S	S	Q	S	.	S	S	.	S	.	S	S	S	S	93.1			
pH	A1H	U	S	S	S	.	S	.	S	S	S	.	S	S	S	S	S	S	S	S	S	97.5			
	P2H	.	S	S	S	.	S	.	S	.	u	.	S	.	S	S	S	S	.	S	Q	90.6			
	V3H	u	S	.	U	.	.	S	S	S	.	S	S	Q	.	S	S	S	S	S	S	80.0			
P _{Po4}	A1P	S	S	.	S	.	.	U	S	S	S	.	S	S	.	S	.	S	.	S	.	S	88.0		
	V3P	S	S	.	.	.	.	U	S	S	S	.	S	S	.	S	S	.	S	S	.	S	88.0		
P _{tot}	A1P	S	S	S	S	.	S	S	q	S	Q	S	S	.	S	S	S	S	U	S	S	S	86.0		
	P2P	.	S	S	S	.	S	S	S	.	U	.	S	.	S	S	S	S	U	.	S	S	93.0		
	V3P	S	S	.	S	.	.	S	S	S	S	.	S	S	.	S	U	S	S	Q	90.6				
SO ₄	A1S	.	S	.	.	S	.	S	S	.	.	.	S	.	S	S	.	S	S	.	S	95.2			
	P2S	.	S	.	.	S	.	S	S	.	.	.	S	.	S	S	.	S	S	.	S	89.5			
	V3S	.	S	.	.	.	S	S	.	.	.	S	.	S	S	.	S	S	.	S	89.5				
% accredited		75	92	100	82	67	88	100	60	96	100	53	100	100	100	93	96	100	89	92	80	92	100	79	
		5	26	8	4					24	16	10				6	25		25	17			26		

Measurand	Sample	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	%
Cl	A1S	.	.	.	S	.	S	S	.	.	.	S	.	.	.	.	S	S	.	.	.	.	.	91.7	
	P2S	.	.	.	.	S	S	.	.	.	.	S	.	.	.	.	S	.	.	.	.	.	.	94.7	
	V3S	.	.	.	S	.	S	.	.	.	.	S	.	.	.	.	S	S	.	.	.	.	.	95.2	
Colour _{visual}	A1V	.	.	.	.	S	.	.	.	.	S	.	.	.	.	S	S	.	.	.	.	.	.	80.0	
	P2V	.	.	.	.	S	.	.	.	.	S	.	.	.	.	S	.	.	.	.	.	.	.	75.0	
	V3V	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Colour _{Spectrophotometric}	A1V	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	S	.	.	.	.	.	.	.	81.8
	P2V	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	75.0
	V3V	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	S	.	.	.	.	.	.	.	
Conductivity 25	A1J	.	.	S	.	S	S	S	.	S	S	S	S	S	.	.	S	S	.	S	.	.	.	97.4	
	P2H	.	.	S	.	S	S	S	S	S	S	S	S	S	.	S	.	.	S	S	S	.	.	100	
	V3H	.	.	.	S	S	.	.	.	S	S	S	S	S	.	S	S	.	S	S	.	S	.	96.7	
N _{NH4}	A1N	.	.	.	S	.	S	.	.	.	S	.	.	S	.	S	S	S	.	S	S	.	.	.	85.2
	V3N	.	.	.	S	.	S	.	.	.	S	.	.	S	.	S	S	S	.	S	S	.	.	.	69.2
N _{NO2+NO3}	A1N	.	.	.	.	S	.	.	.	S	.	.	S	.	.	S	S	.	S	S	.	.	.	.	81.8
	V3N	.	.	.	.	S	.	.	.	S	.	.	S	.	.	S	S	.	S	S	.	.	.	.	81.8
N _{tot}	A1N	u	S	S	.	S	.	u	.	u	u	S	.	S	S	S	u	S	S	.	S	Q	S	75.0	
	P2N	S	u	S	.	S	.	q	S	q	q	S	.	S	S	S	.	q	.	q	S	S	S	S	83.3
	V3N	.	u	.	.	S	.	.	.	S	.	S	.	S	.	S	.	S	S	.	S	S	.	93.1	
pH	A1H	.	.	S	.	S	S	S	.	S	S	S	S	S	.	S	.	S	S	.	S	.	.	97.5	
	P2H	.	.	S	.	S	S	S	S	S	S	S	S	S	.	S	.	.	S	S	S	.	.	90.6	
	V3H	.	.	.	S	u	.	.	.	S	u	S	.	.	Q	S	.	S	.	S	.	.	.	80.0	
P _{Po4}	A1P	.	.	.	S	S	S	.	.	.	S	.	.	.	.	S	S	.	U	.	.	.	.	88.0	
	V3P	.	.	.	S	S	S	.	.	.	S	.	.	.	.	S	S	.	U	.	.	.	.	88.0	
P _{tot}	A1P	S	S	S	S	S	S	.	S	.	S	S	Q	S	S	U	.	S	S	.	S	S	Q	86.0	
	P2P	S	S	S	.	S	S	.	S	S	S	S	S	S	S	S	u	.	S	.	S	S	S	S	93.0
	V3P	.	S	.	S	S	S	.	.	S	.	S	.	S	.	S	.	S	S	.	S	S	.	90.6	
SO ₄	A1S	.	.	.	S	.	S	S	.	.	S	.	.	.	.	S	.	.	.	S	.	.	.	.	95.2
	P2S	.	.	.	.	S	U	.	S	.	S	.	.	.	.	S	.	.	S	.	.	.	.	.	89.5
	V3S	.	.	.	S	.	S	.	.	S	.	.	S	.	.	S	.	.	S	.	.	.	.	.	89.5
% accredited		75	67	100	100	100	96	88	75	100	75	75	96	83	100	50	100	50	95	96	100	86	83	75	
		3	26													22	6						16	25	

Measurand	Sample	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60		%
Cl	A1S	.	S	S	S	.	S	S	S	S	U	S	.	.	.	.	91.7
	P2S	.	S	S	S	.	S	S	S	.	U	.	.	.	.	.	94.7
	V3S	.	S	.	S	.	S	S	S	S	U	S	.	.	.	.	95.2
Colour _{Visual}	A1V	.	.	.	.	.	S	.	S	.	.	.	.	.	.	.	80.0
	P2V	.	.	.	.	.	S	.	.	.	.	.	.	.	.	.	75.0
	V3V	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Colour _{Spectrophotometric}	A1V	.	.	.	S	.	.	S	.	.	.	S	.	.	.	.	81.8
	P2V	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	V3V	.	.	.	S	.	.	.	.	.	S	.	.	.	.	.	75.0
Conductivity 25	A1J	.	S	S	S	.	S	S	S	S	S	S	.	.	.	.	97.4
	P2H	.	S	S	S	.	S	S	.	.	S	.	.	.	.	.	100
	V3H	.	S	.	S	.	S	S	S	S	S	S	.	.	.	.	96.7
N _{NH4}	A1N	.	S	.	U	.	U	S	S	S	.	S	.	.	.	.	85.2
	V3N	.	S	.	U	.	U	S	S	<i>U</i>	.	S	.	.	.	.	69.2
N _{NO2+NO3}	A1N	.	S	.	U	.	<i>u</i>	S	.	S	.	S	.	.	.	.	81.8
	V3N	.	S	.	U	.	<i>q</i>	S	.	S	.	S	.	.	.	.	81.8
N _{tot}	A1N	.	S	S	<i>q</i>	S	<i>q</i>	S	S	.	.	S	.	S	S	.	75.0
	P2N	.	S	S	S	.	S	S	.	.	.	.	.	S	S	.	83.3
	V3N	.	S	.	S	.	S	S	S	.	S	.	S	S	.	.	93.1
pH	A1H	.	S	S	S	.	S	S	S	S	S	S	.	.	.	.	97.5
	P2H	.	S	<i>q</i>	S	.	S	S	.	.	S	.	.	.	.	.	90.6
	V3H	.	S	.	S	.	S	S	S	S	S	S	.	.	.	.	80.0
P _{P04}	A1P	.	S	.	U	.	S	S	.	S	.	S	.	.	.	.	88.0
	V3P	.	S	.	U	.	S	S	.	S	.	S	.	.	.	.	88.0
P _{tot}	A1P	S	S	S	S	.	<i>q</i>	S	S	.	.	S	S	S	S	.	86.0
	P2P	S	S	S	S	.	S	S	.	.	.	.	S	S	S	.	93.0
	V3P	.	S	.	<i>Q</i>	.	S	S	S	.	S	.	S	S	.	.	90.6
SO ₄	A1S	.	S	.	S	.	S	S	S	S	U	S	.	.	.	.	95.2
	P2S	.	S	.	S	.	S	S	S	.	U	.	.	.	.	.	89.5
	V3S	.	S	.	S	.	S	S	<i>Q</i>	S	U	S	.	.	.	.	89.5
% accredited		100	100	90	69	100	77	100	94	93	50	100	100	100	100	100	100

S - hyväksytty ($-2 \leq z \leq 2$), Q - kyseenalainen ($2 < z < 3$), q - kyseenalainen ($-3 < z < -2$),U - hylätty ($z \geq 3$) ja u - hylätty ($z \leq -3$), vastaavasti

lihavoitu - akkreditoitu, kursiivi - akkreditoimaton

% - hyväksyttyjen tulosten prosenttiosuuus

Hyväksytty kaikista, %: 88 akkreditoiduista, %: 90 akkreditoimattomista, %: 87

S - satisfactory ($-2 \leq z \leq 2$), Q - questionable ($2 < z < 3$), q - questionable ($-3 < z < -2$),U - unsatisfactory ($z \geq 3$), and u - unsatisfactory ($z \leq -3$), respectively**bold** - accredited, *italics* - non-accredited, *normal* - unknown

% - percentage of satisfactory results

Totally satisfactory, % in all: 88 % in accredited: 90 % in non-accredited: 87

LIITE 11: Yhteenvetö E_n -arvoista

Summary of the E_n scores

Measurand	Sample	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	%
Colour _{Visual}	V3V	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0.6	.	0.0	0.0	.	.	.	.	.	.	.	.	6.2	80.0	
Colour _{Spectrophotometric}	P2V	.	0.2	.	.	.	.	.	-0.1	.	.	.	.	.	.	.	.	0.8	.	.	.	.	75.0		
%		100							100	100		100	100		100	100		100	100		0				

Measurand	Sample	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	%
Colour _{Visual}	V3V	.	.	.	.	0.0	.	.	.	.	0.0	.	.	.	0.0	1.0	.	.	.	.	.	.	.	80.0	
Colour _{Spectrophotometric}	P2V	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	75.0	
%		100							100		100		100		100		100		0						

Measurand	Sample	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	%
Colour _{Visual}	V3V	.	.	.	.	0.0	.	0.0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	80.0	
Colour _{Spectrophotometric}	P2V	.	.	.	-1.1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	75.0	
%		0	100	100																					

E_n -arvojen avulla voidaan arvioida osallistujien tulosten etäisyyttä vertailuarvosta huomioiden heidän raportoimansa mittausepävarmuus

Kun $-1.0 < E_n < 1.0$, tulos on hyväksytävä

$E_n \geq 1.0$ tai $E_n \leq -1.0$ viittaa mittausepävarmuuden arvioinnin päivitystarpeeseen tai tarpeeseen korjata mittausvirhe

Hyväksytty kaikista, %: 79

E_n scores enable to estimate the proximity of participant results to the assigned value taking into consideration their reported expanded uncertainty

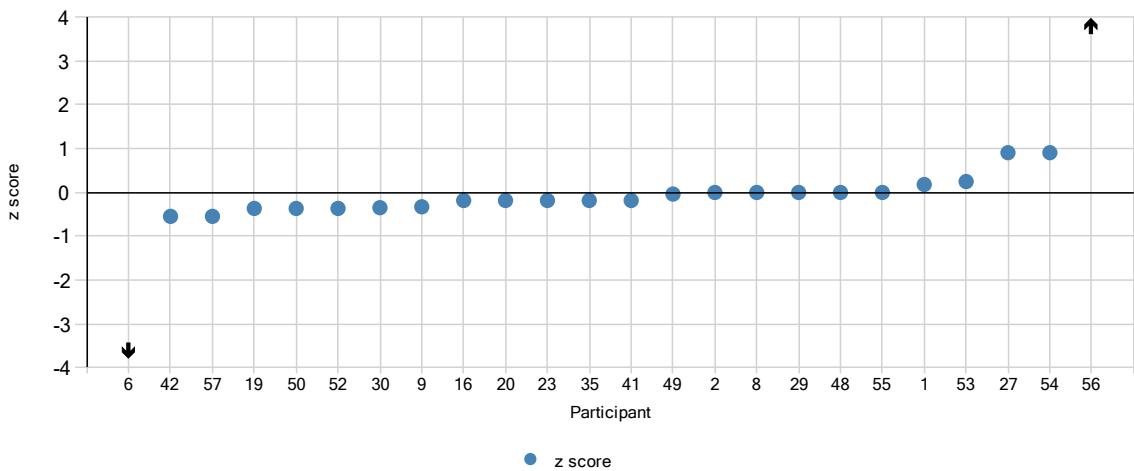
Scores of $-1.0 < E_n < 1.0$ indicate successful performance

Scores of $E_n \geq 1.0$ or $E_n \leq -1.0$ indicate a need to review the uncertainty estimated or to correct a measurement issue

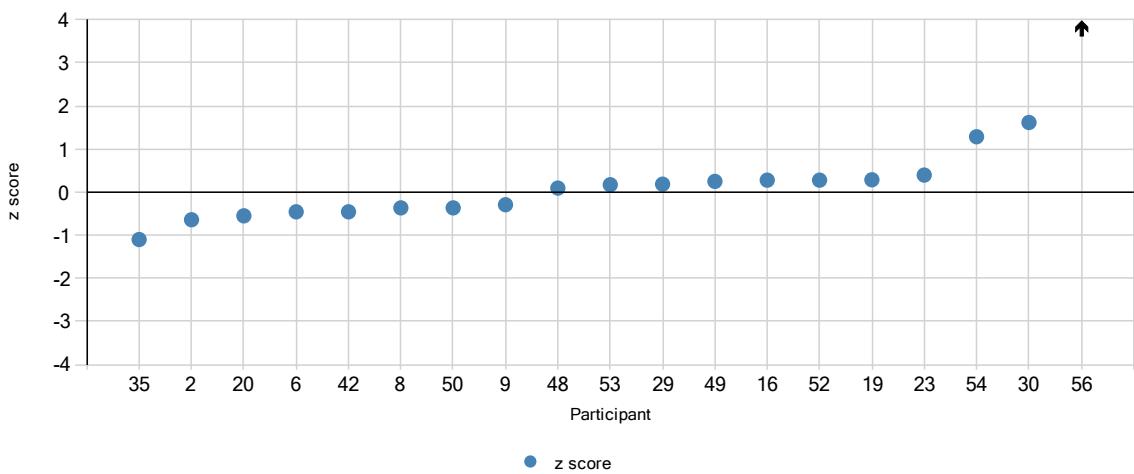
Totally satisfactory, % in all: 79

LIITE 12: z-arvot suuruusjärjestyksessä
z scores in ascending order

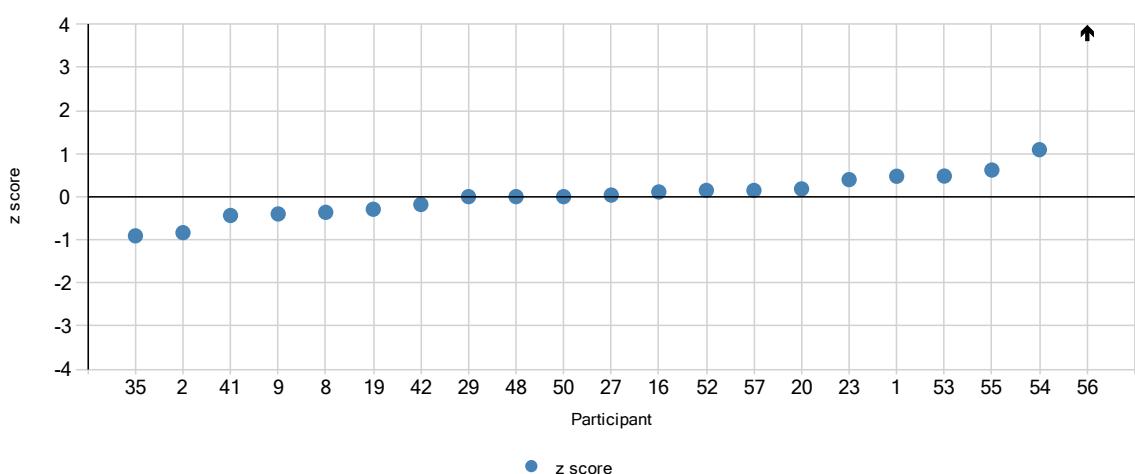
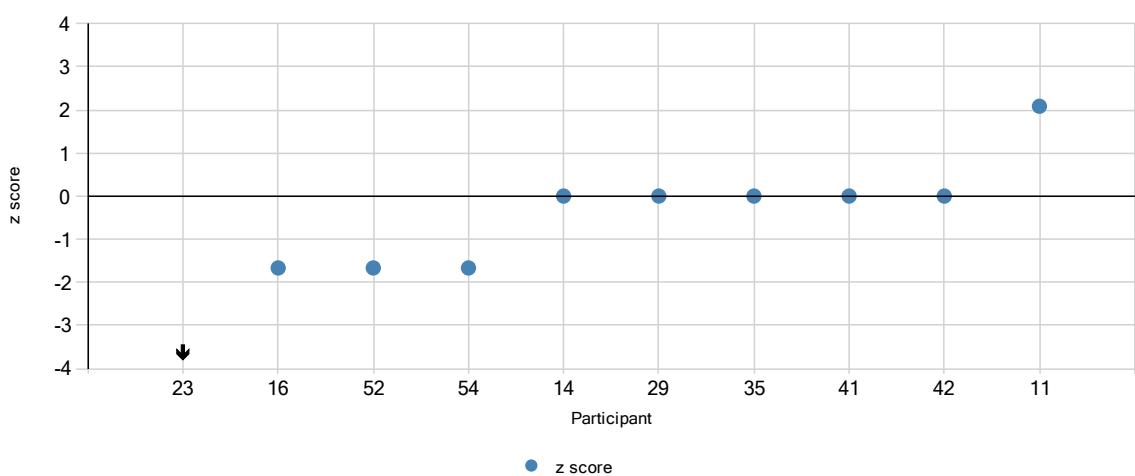
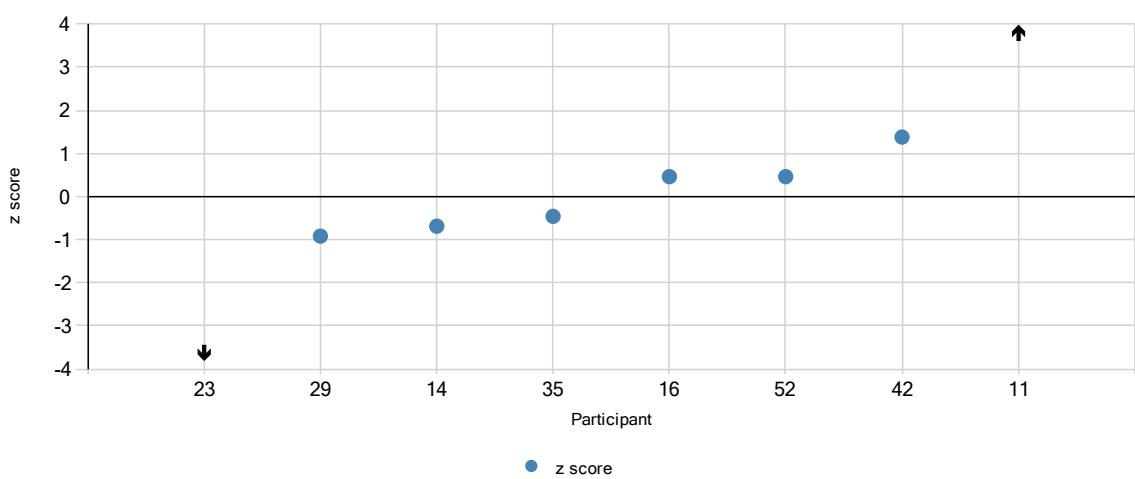
Measurand CI   Sample A1S

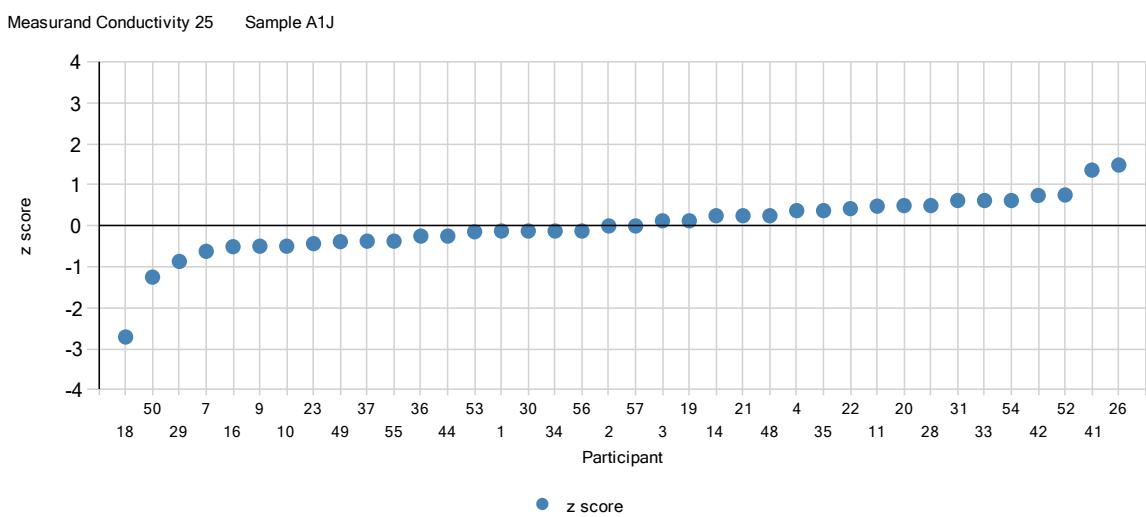
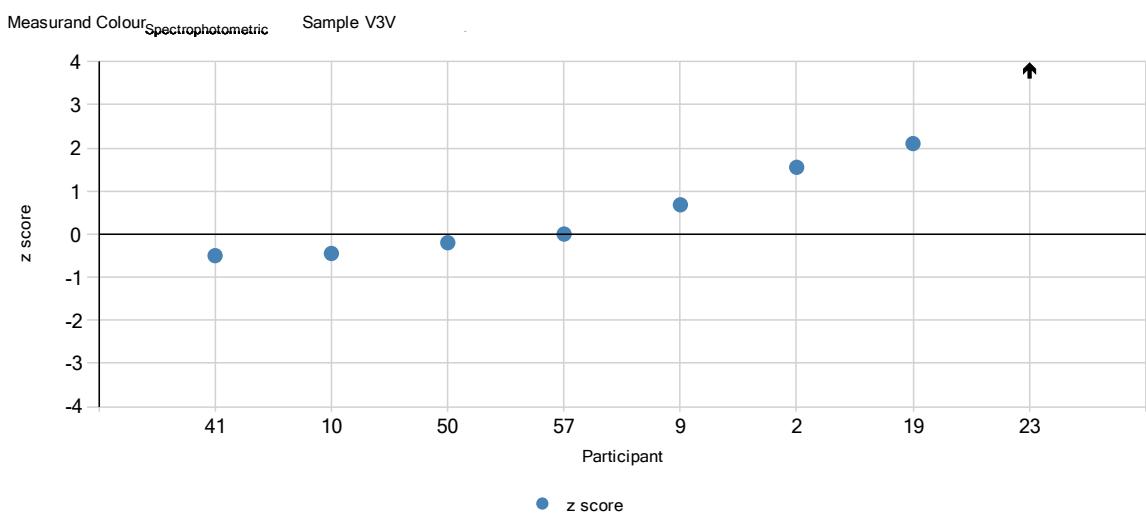
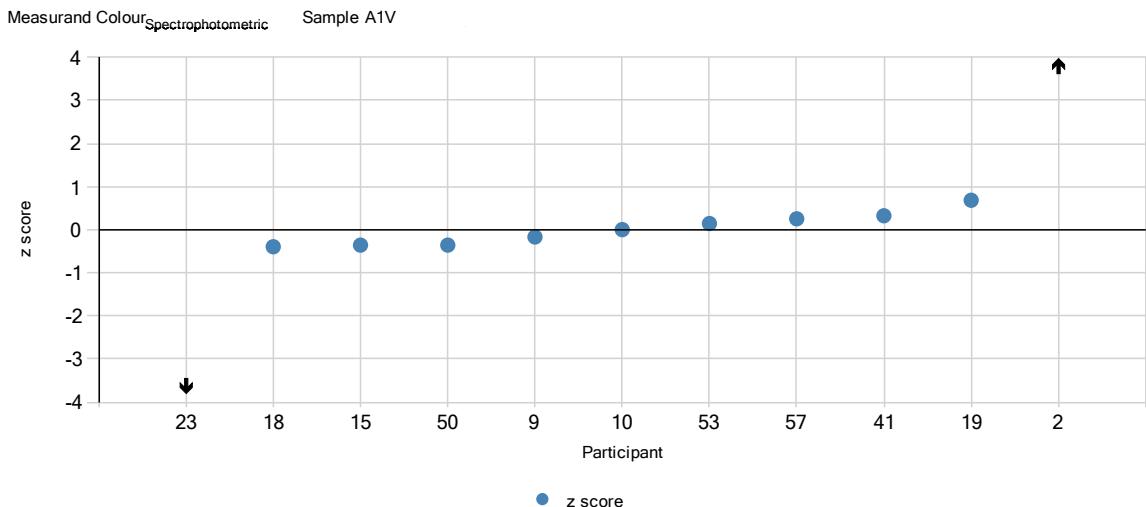

Measurand CI   Sample P2S

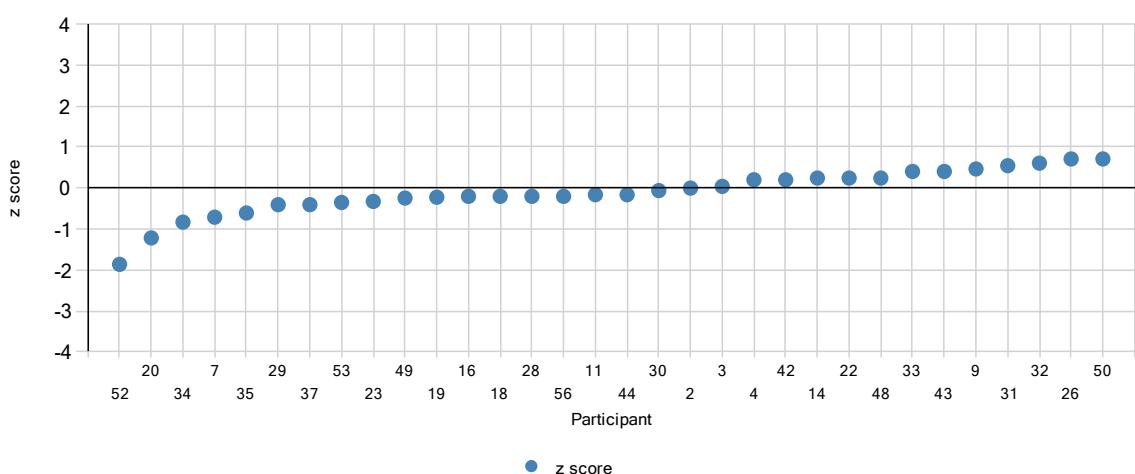

Measurand Cl   Sample V3S

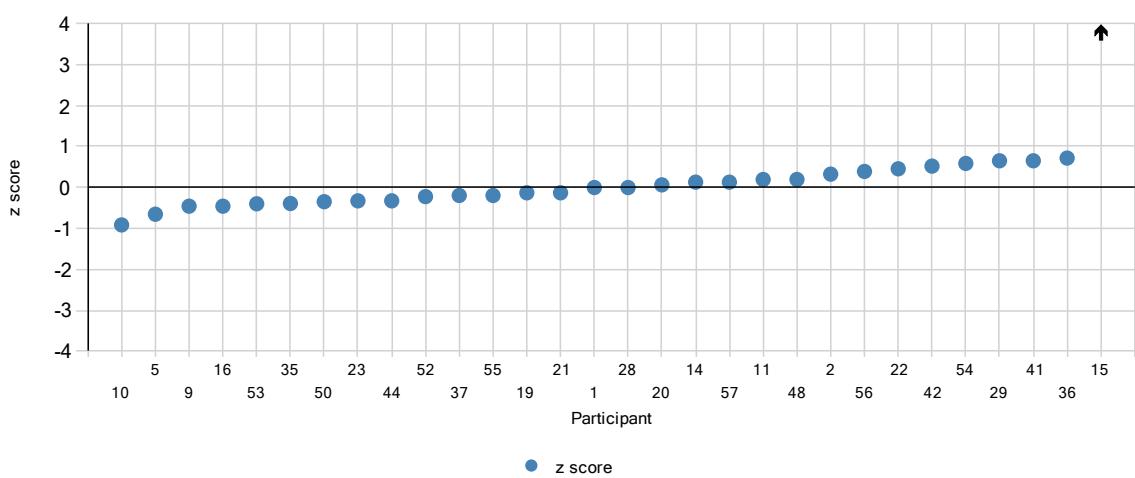
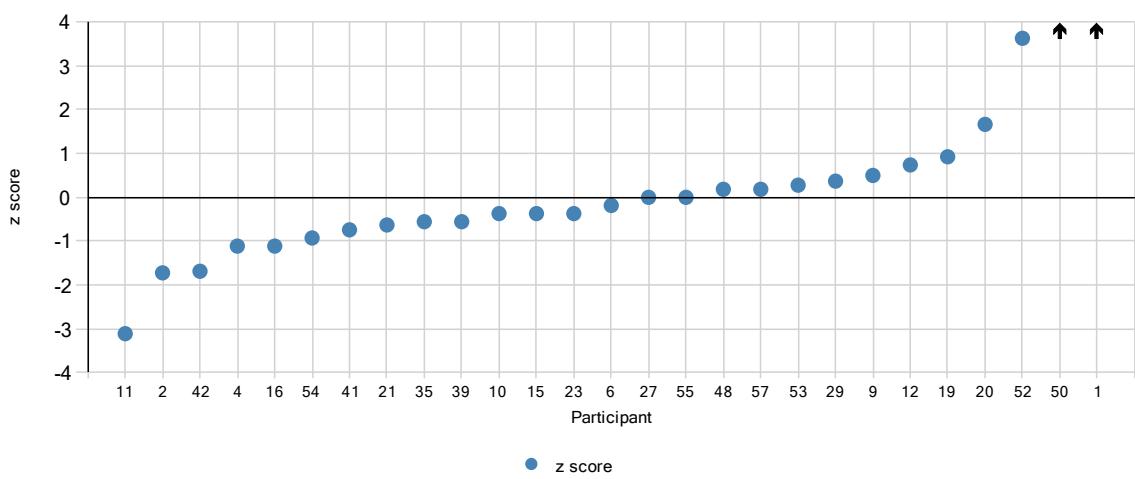
Measurand Colour_{visual}   Sample A1VMeasurand Colour_{visual}   Sample P2V

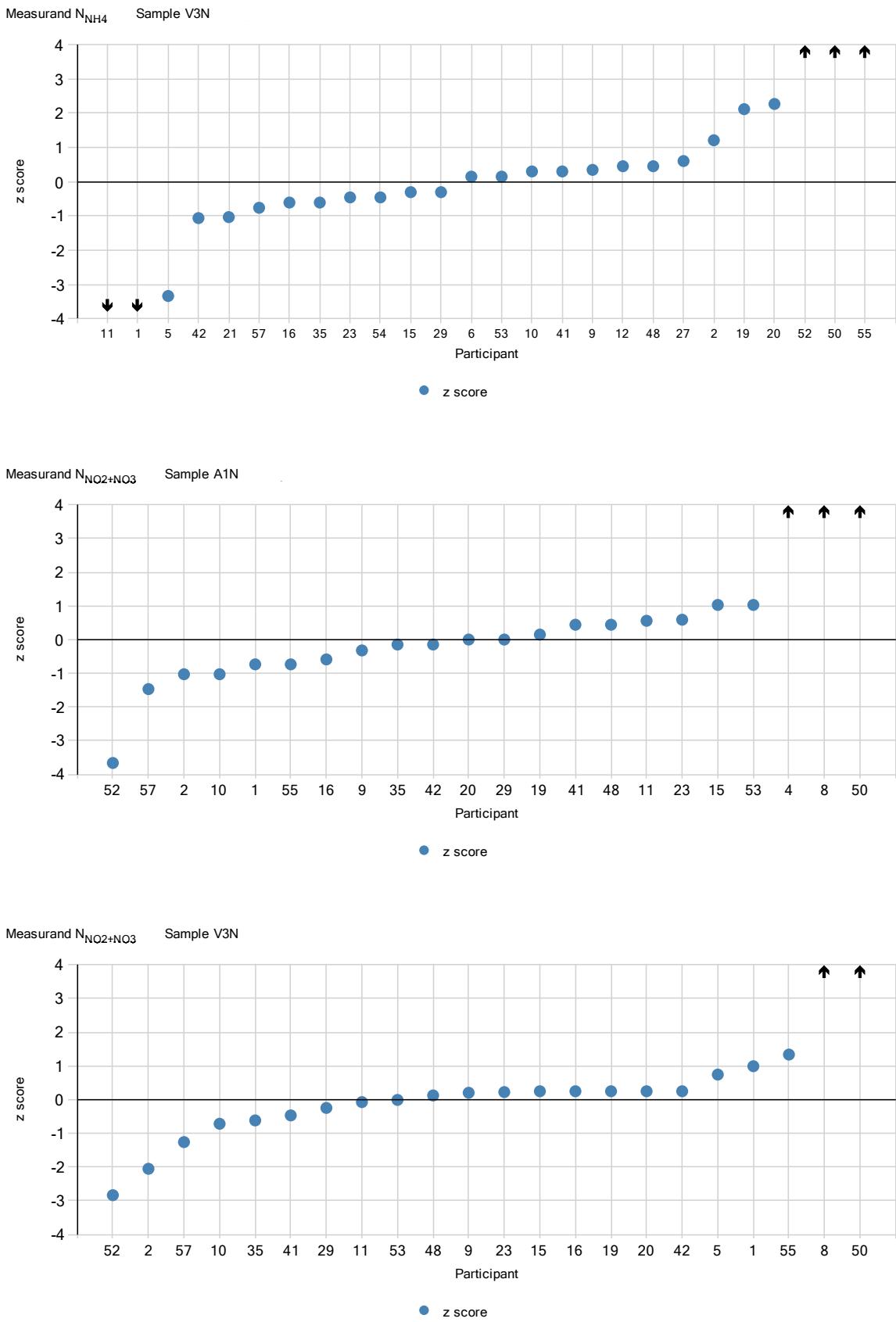

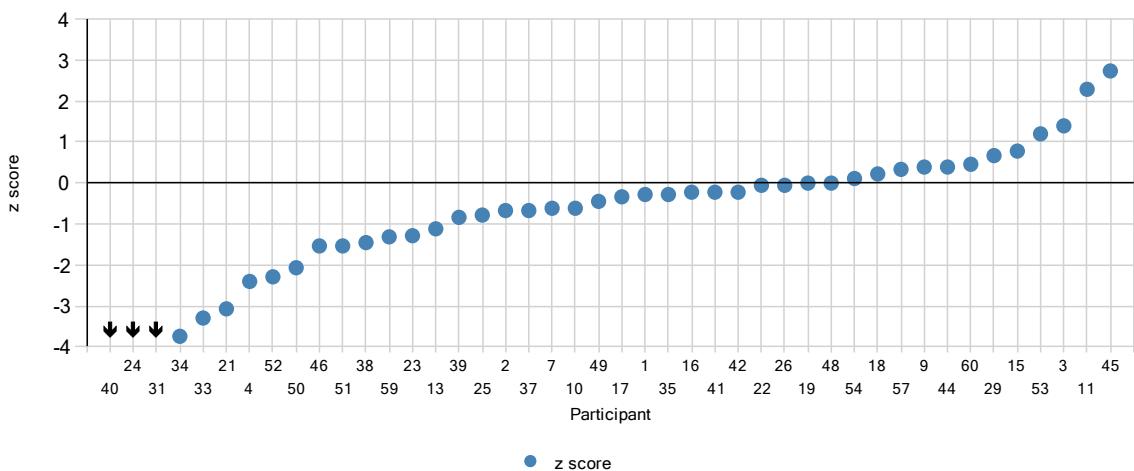
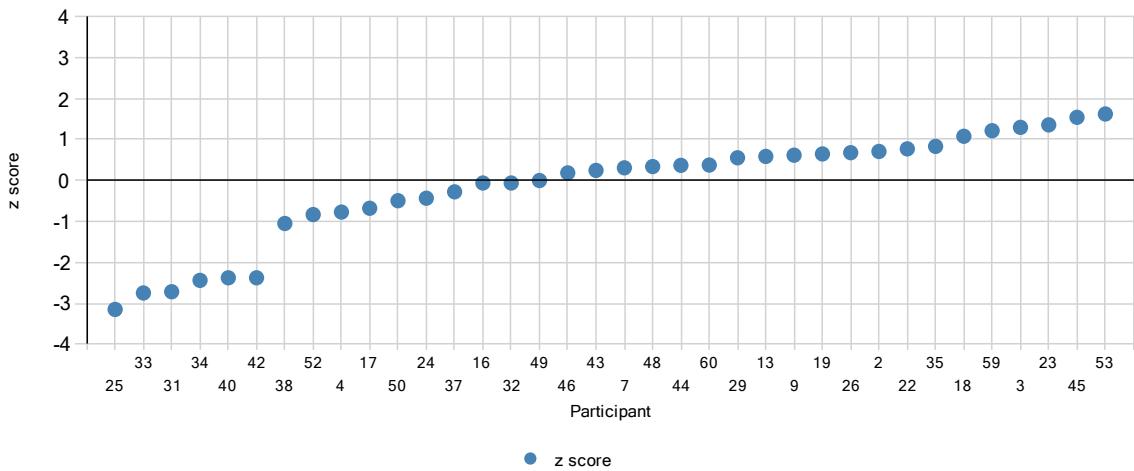
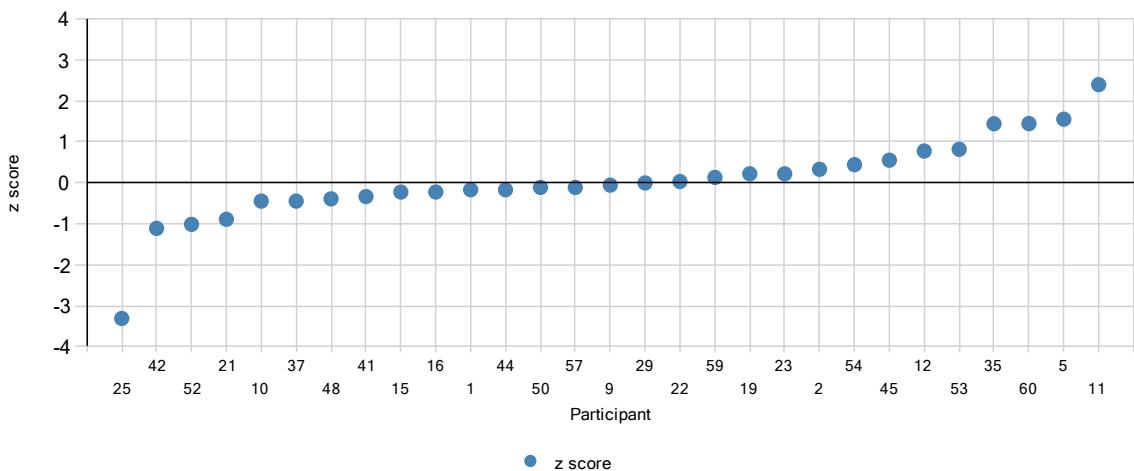
Measurand Conductivity 25 Sample P2H

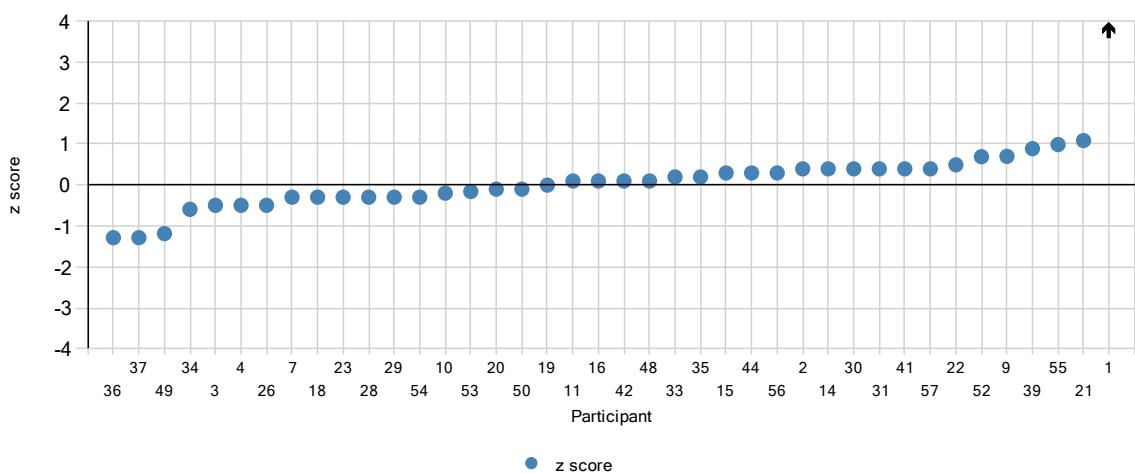
Measurand Conductivity 25 Sample V3H

Measurand N_{NH4} Sample A1N

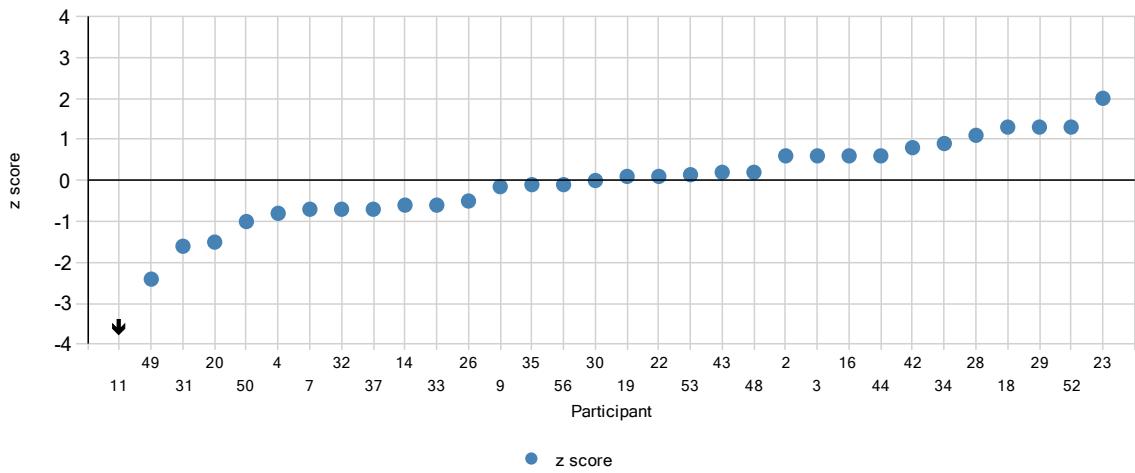

Measurand N_{tot}   Sample A1NMeasurand N_{tot}   Sample P2NMeasurand N_{tot}   Sample V3N

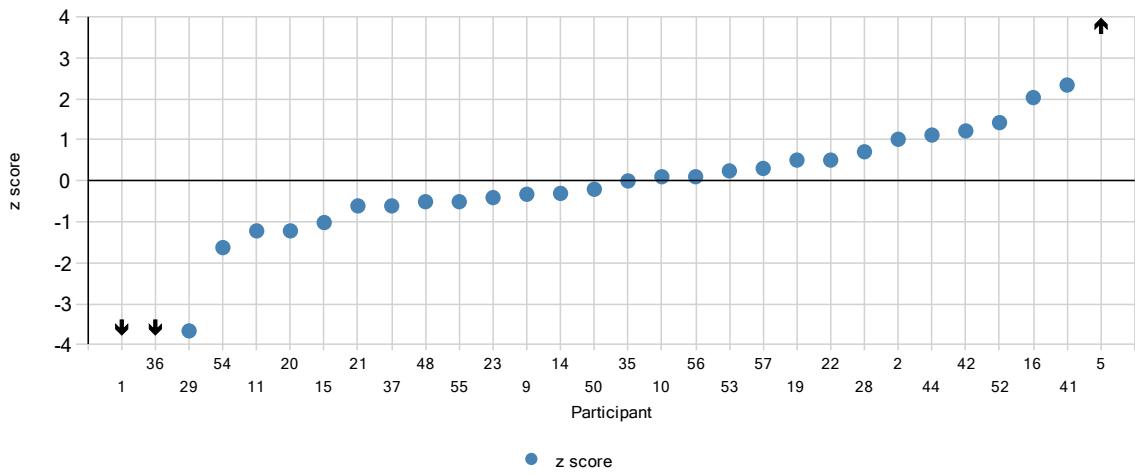
Measurand pH   Sample A1H

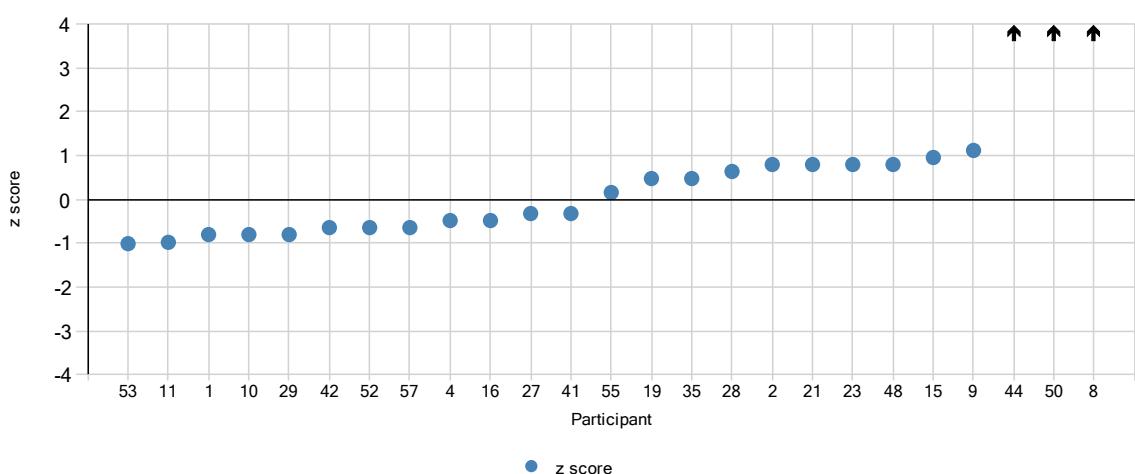
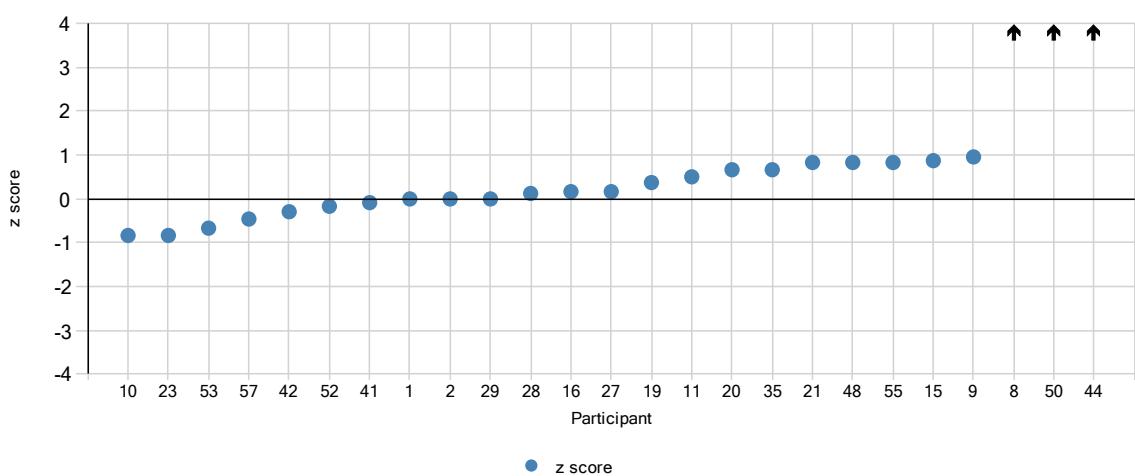
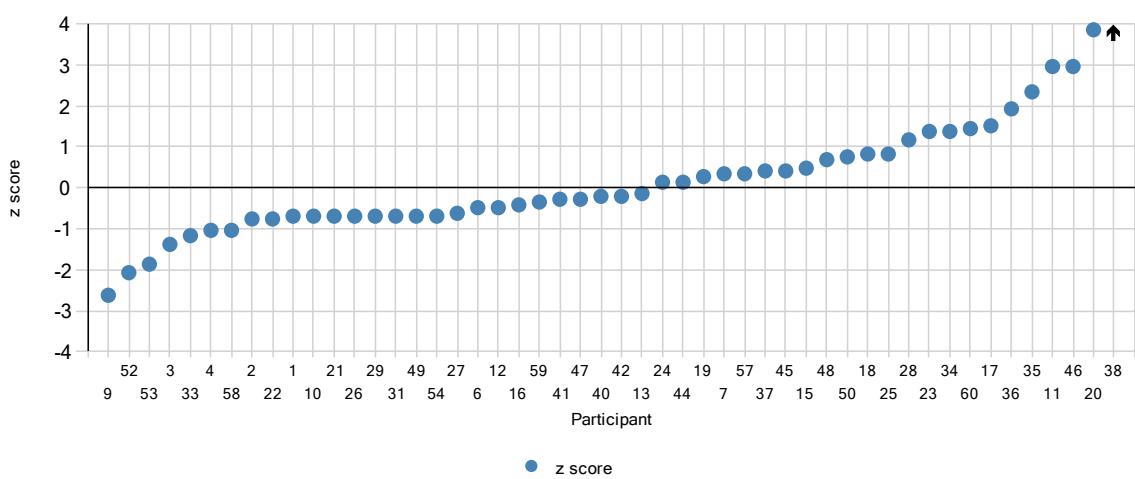

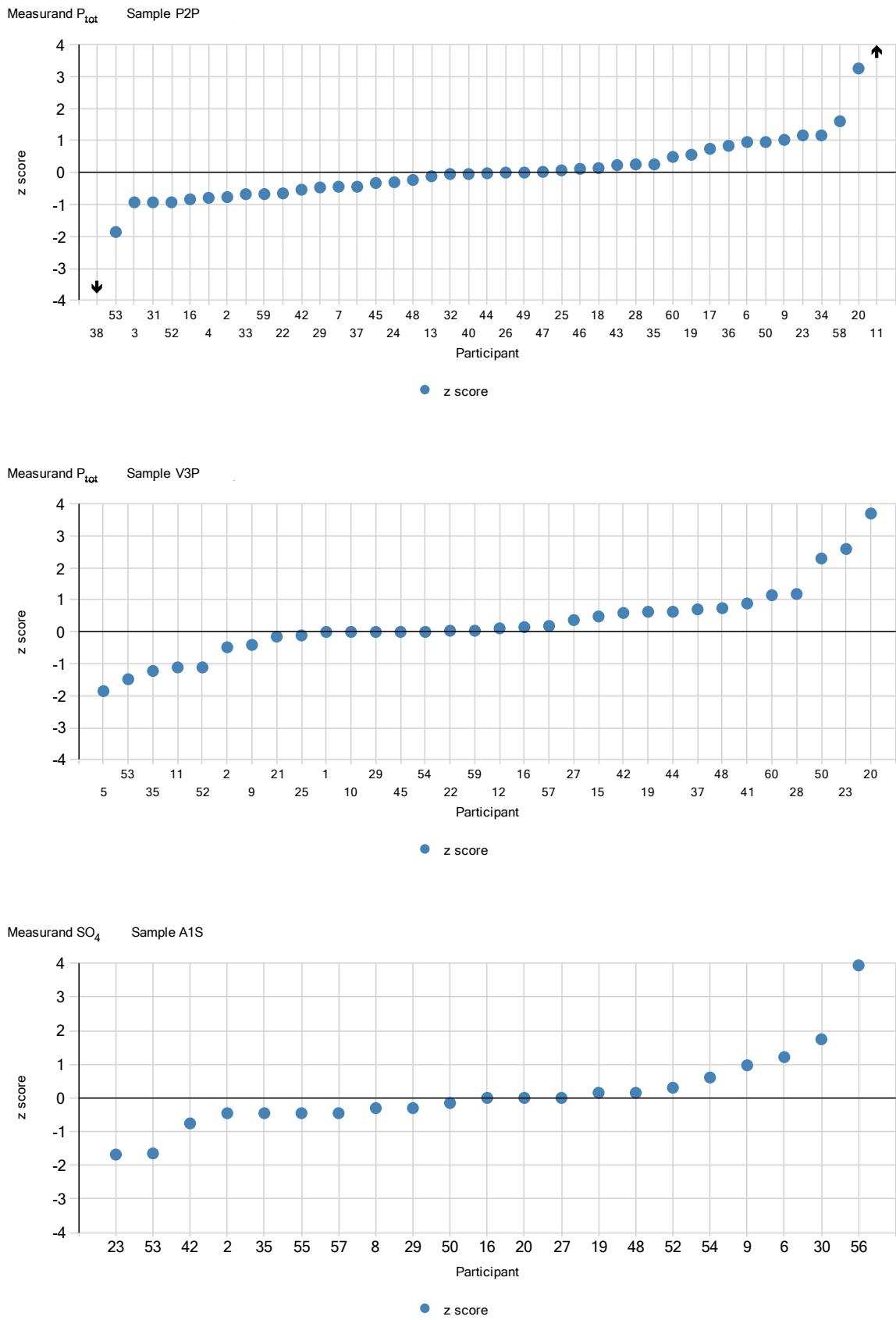
Measurand pH   Sample P2H

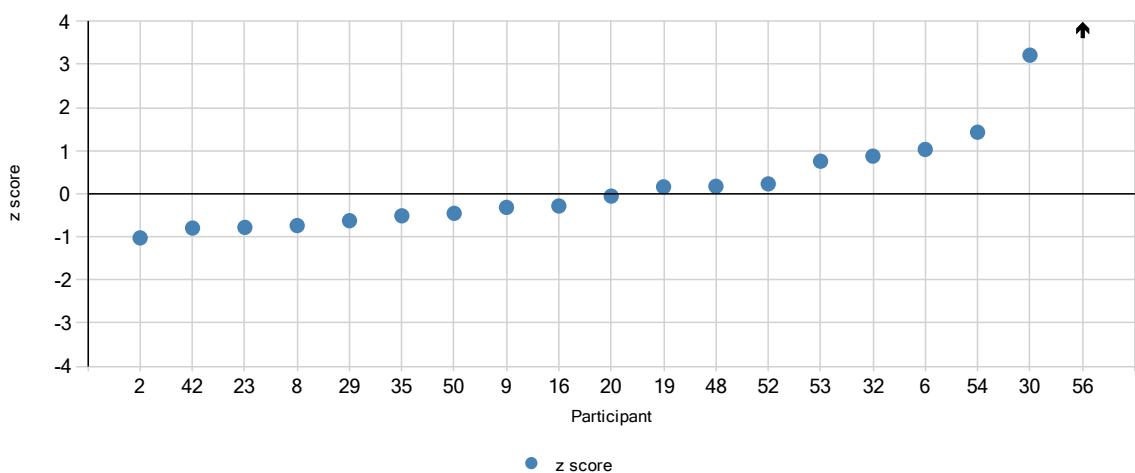
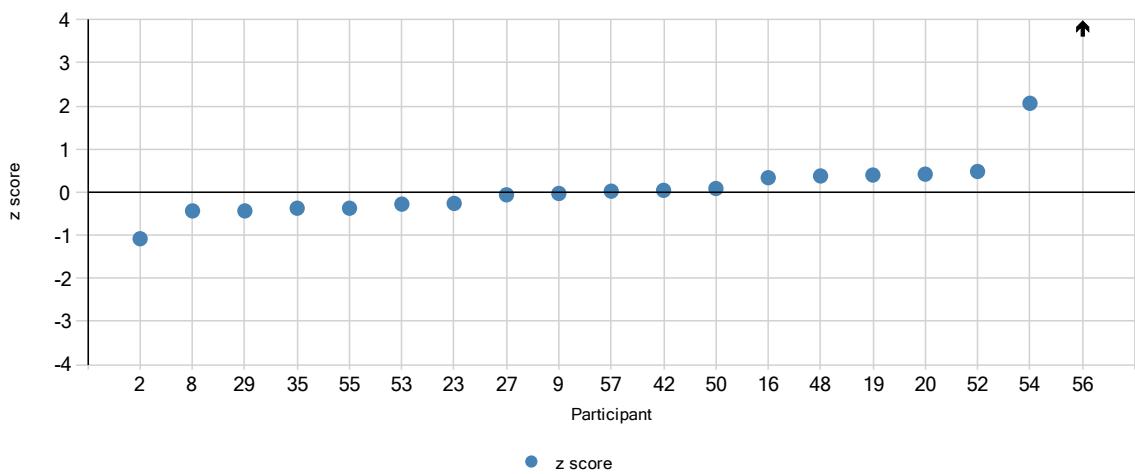

Measurand pH   Sample V3H

Measurand P_{PO_4} Sample A1PMeasurand P_{PO_4} Sample V3PMeasurand P_{tot} Sample A1P

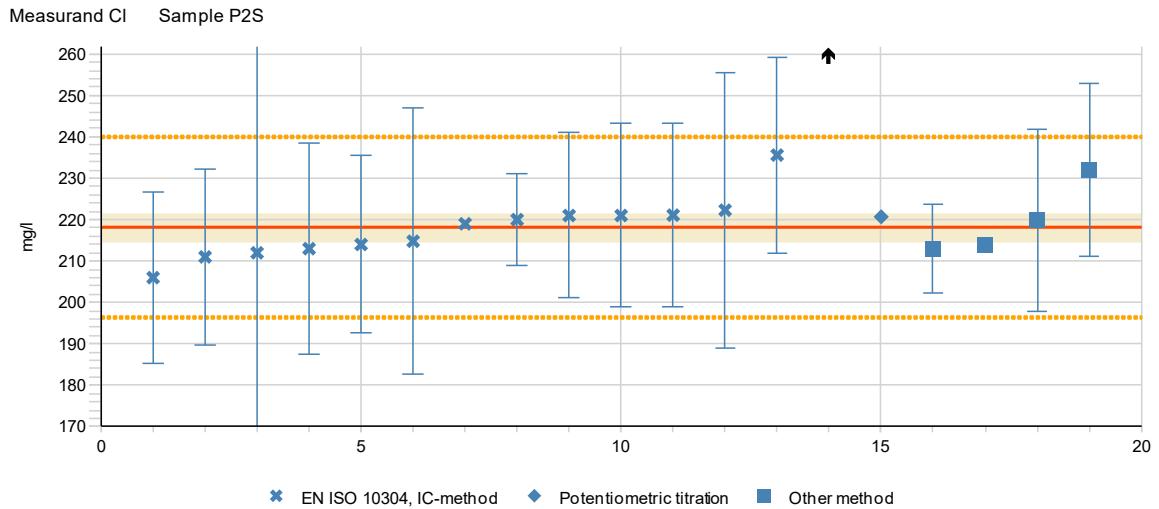
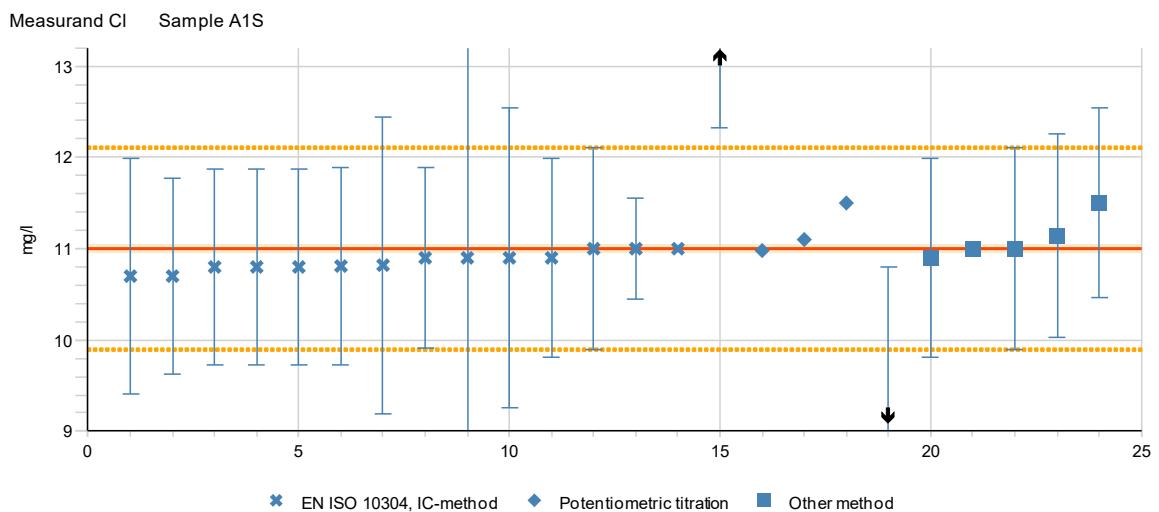

Measurand SO₄   Sample P2SMeasurand SO₄   Sample V3S

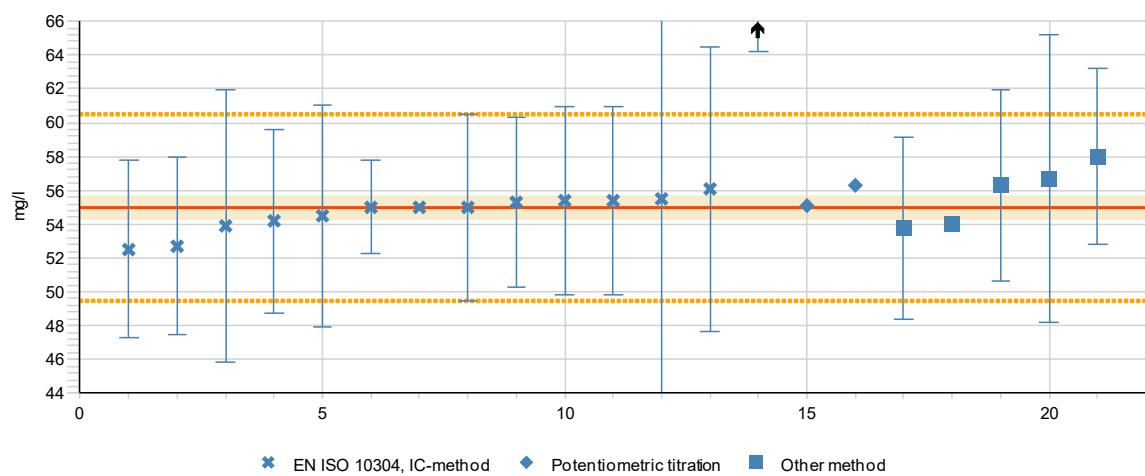
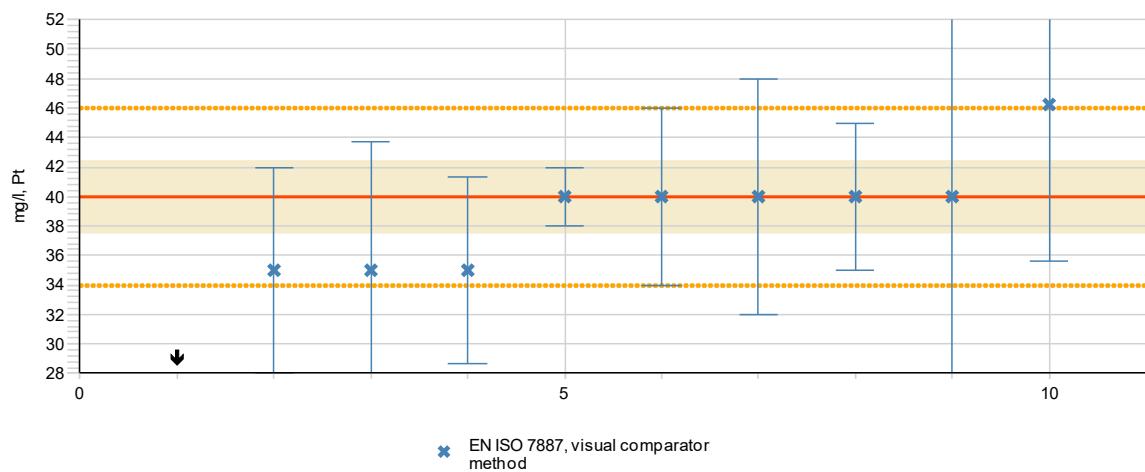
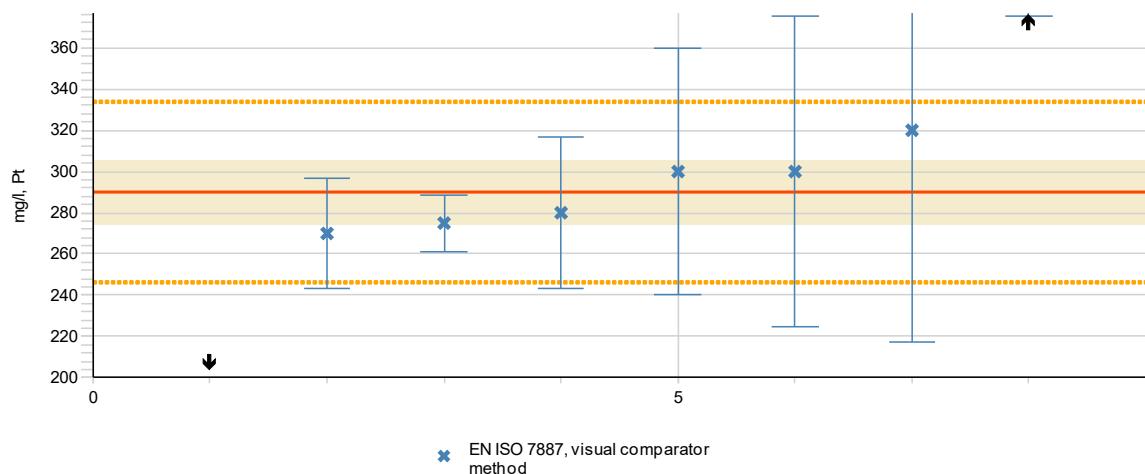
LIITE 13: Määritysmenetelmien mukaan ryhmitellyt tulokset
Results grouped according to the methods

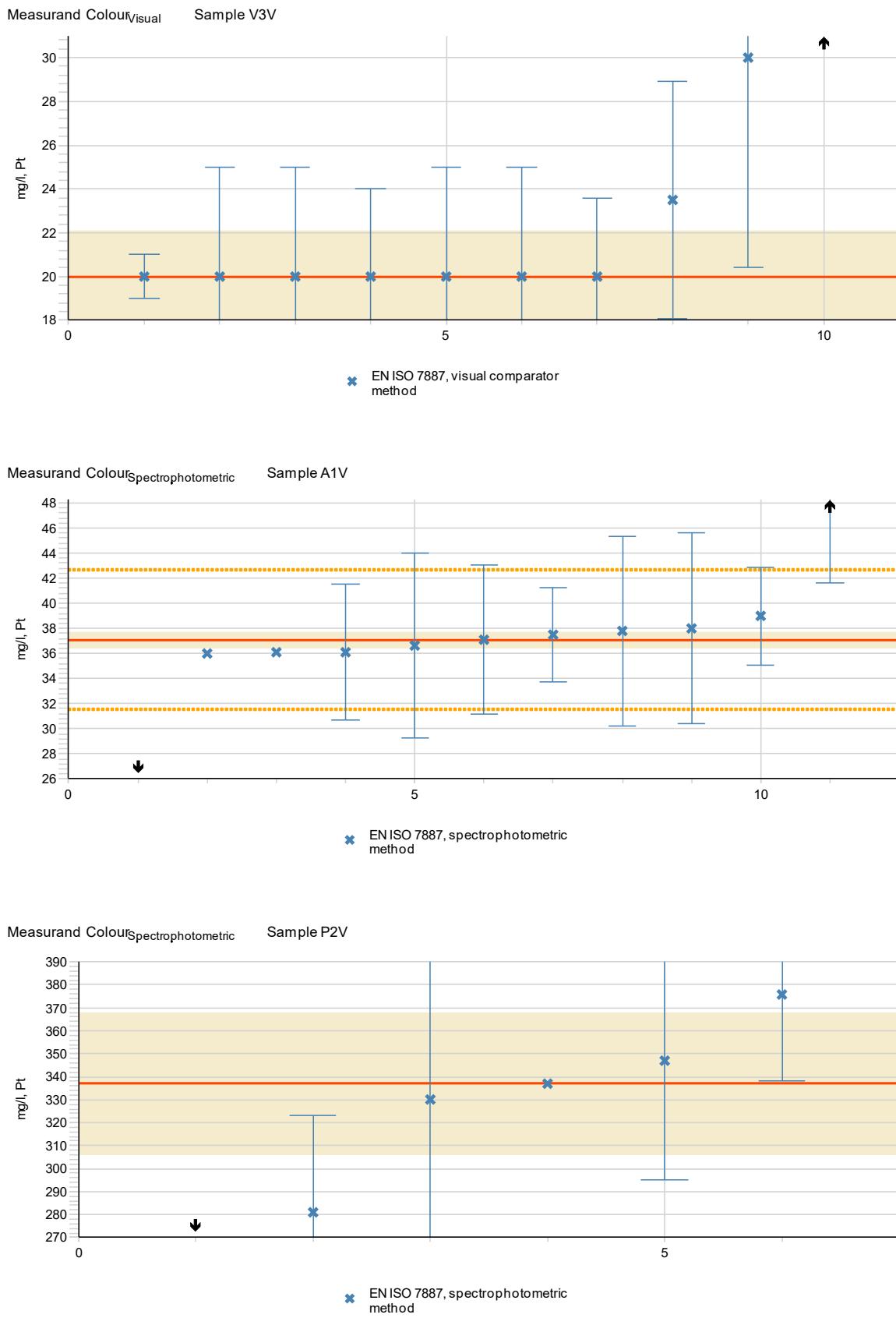
Kuvien selitystekstit löytyvät liitteestä 9.

The explanations for the figures are described in the Appendix 9.

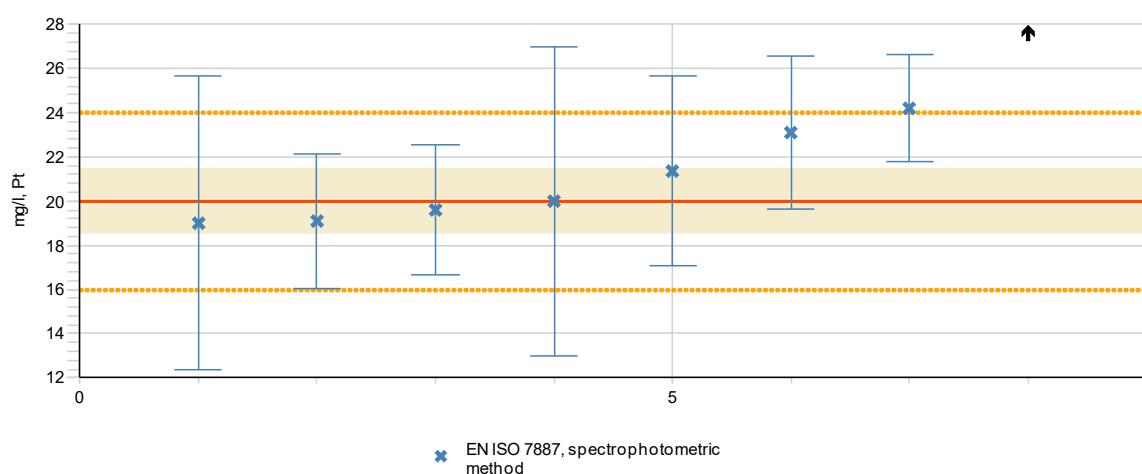

Measurand Cl   Sample V3S

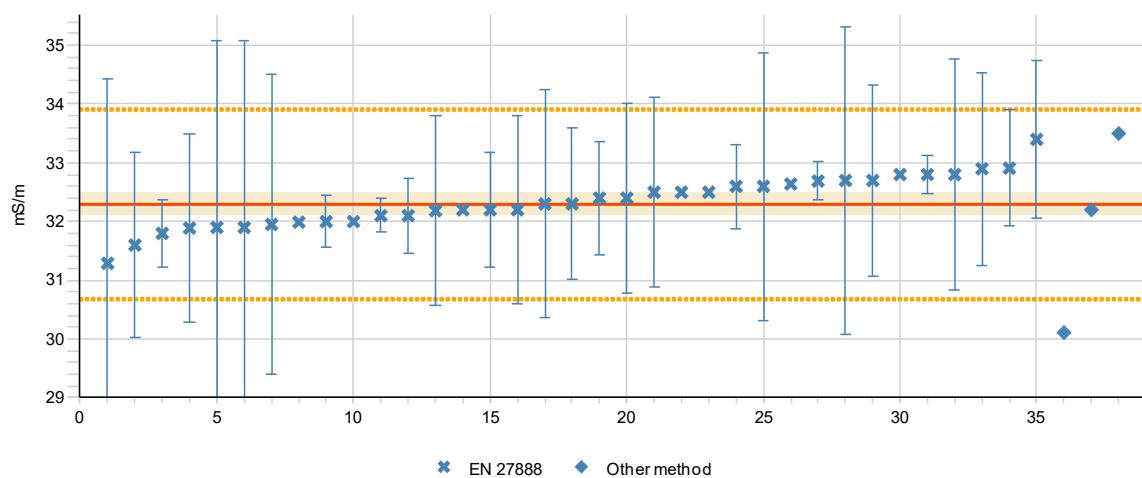
Measurand Colour_{visual}   Sample A1VMeasurand Colour_{visual}   Sample P2V

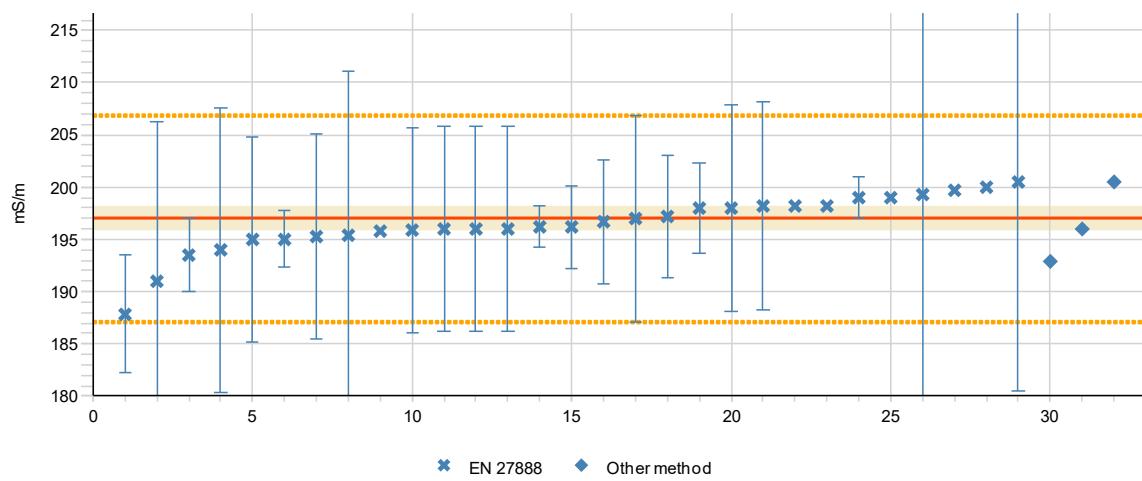
Measurand Colour Spectrophotometric Sample V3V

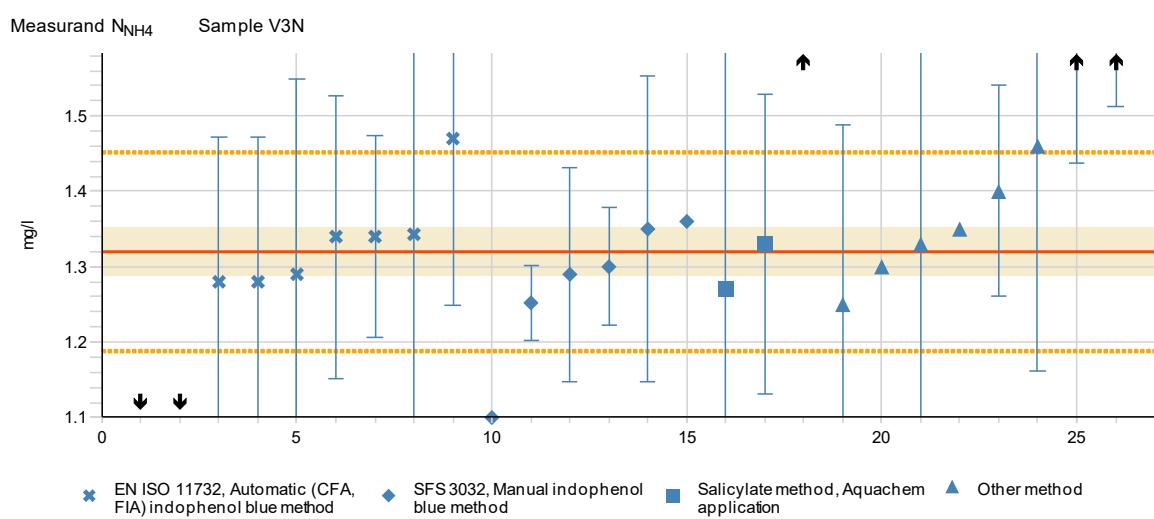
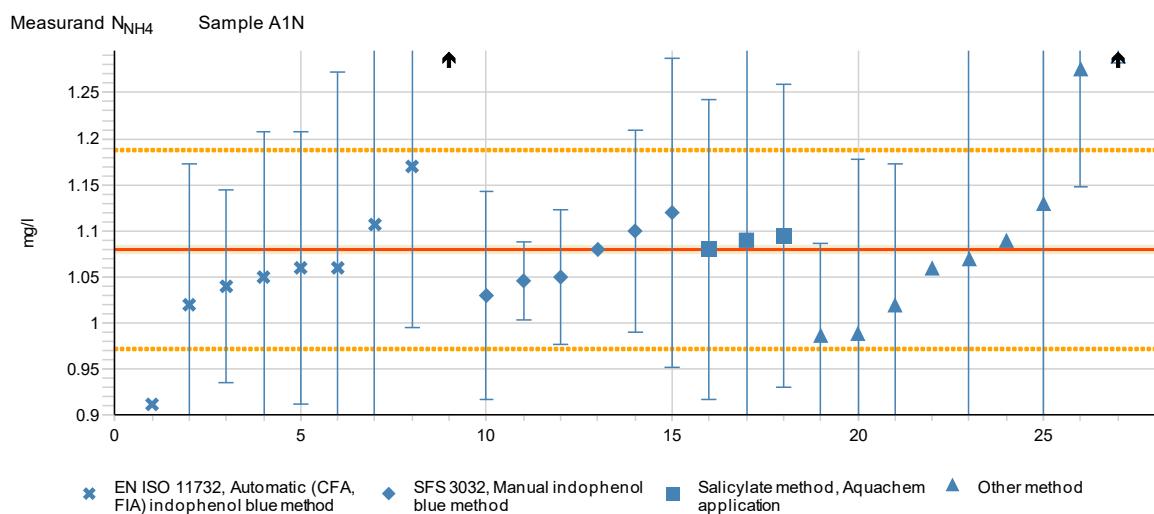
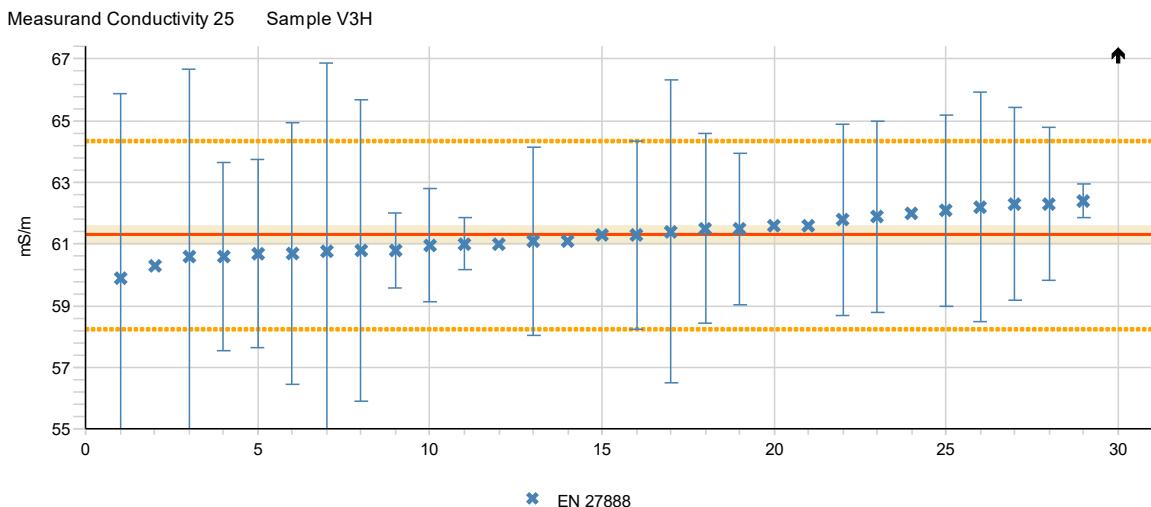

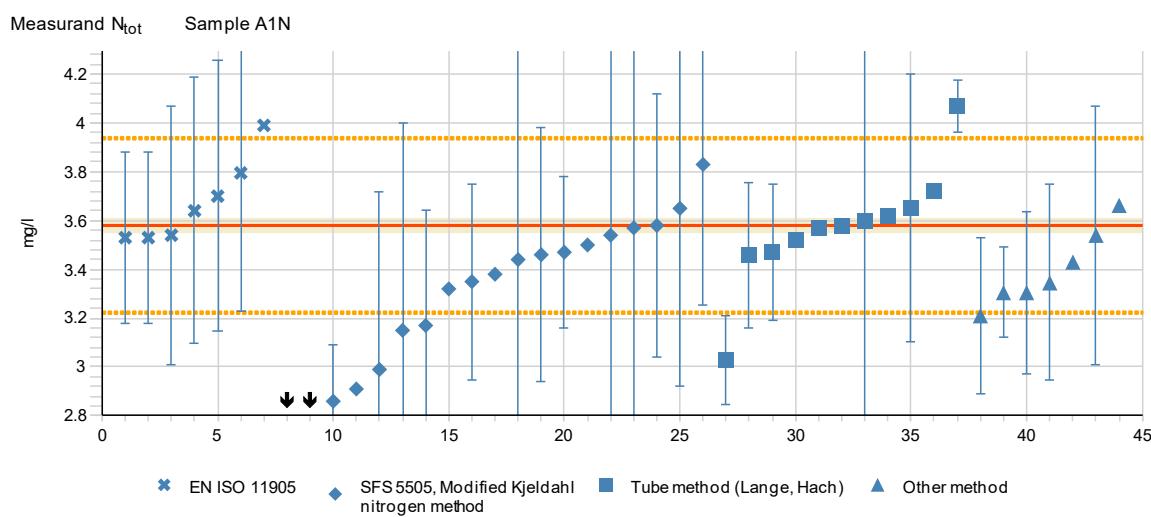
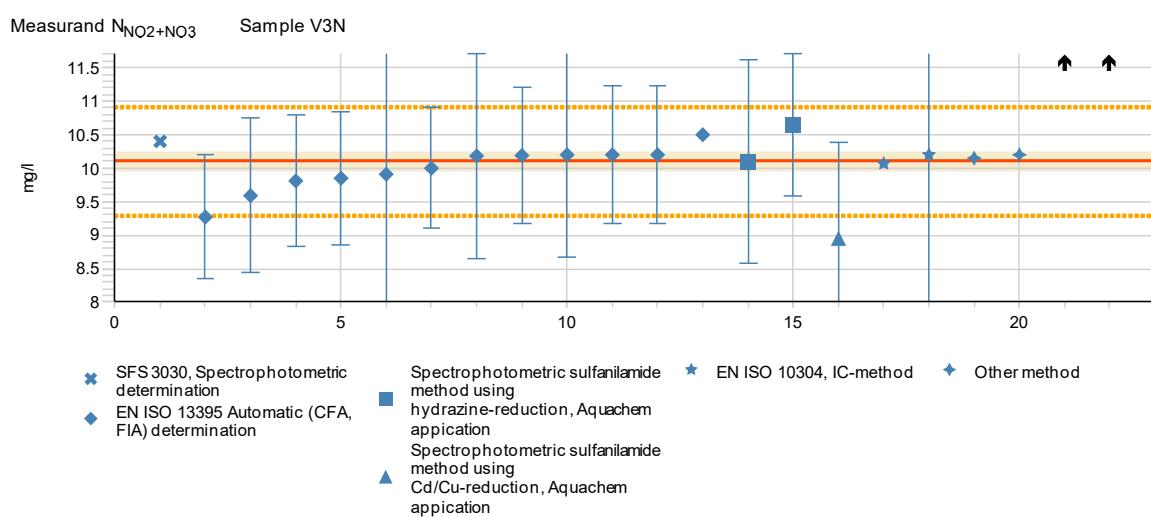
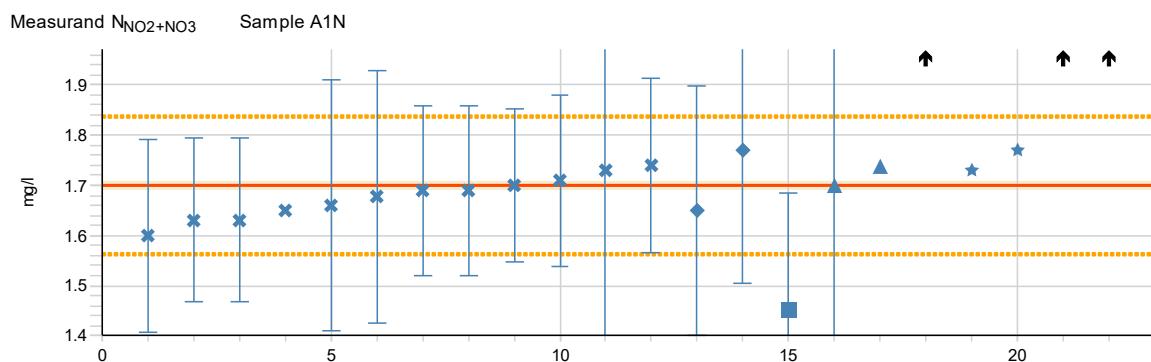
Measurand Conductivity 25 Sample A1J

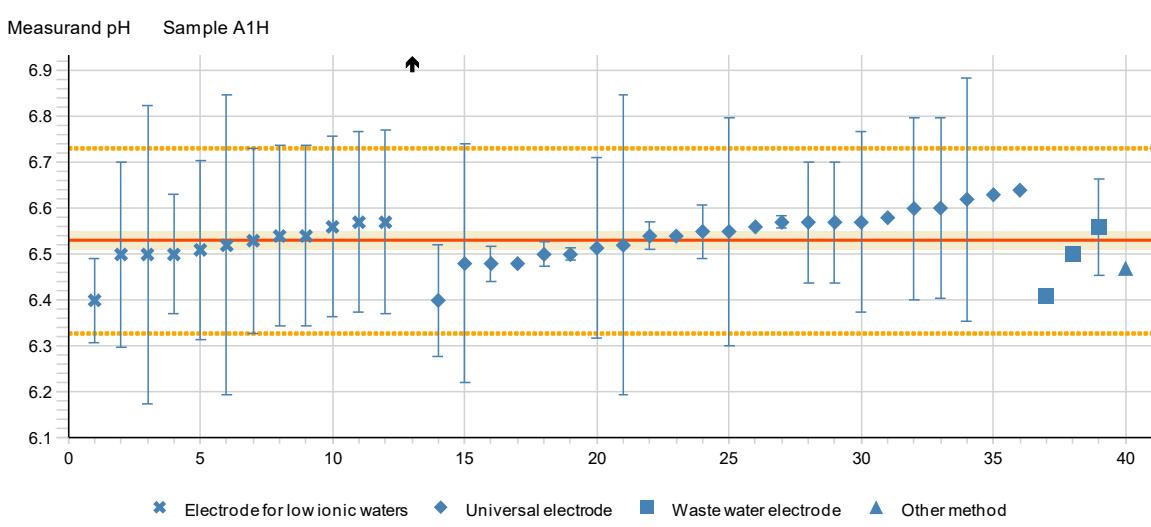
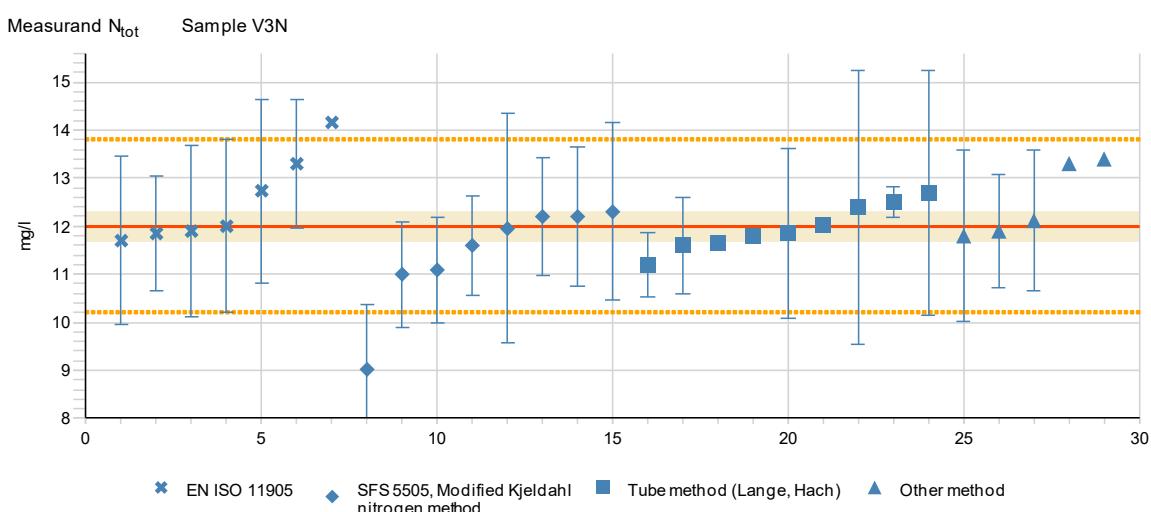
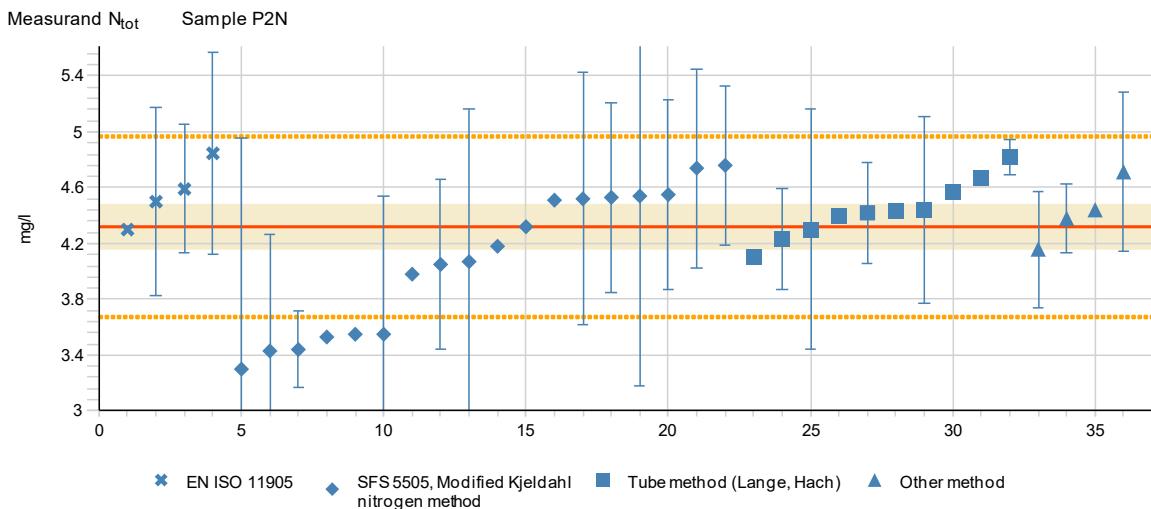

Measurand Conductivity 25 Sample P2H

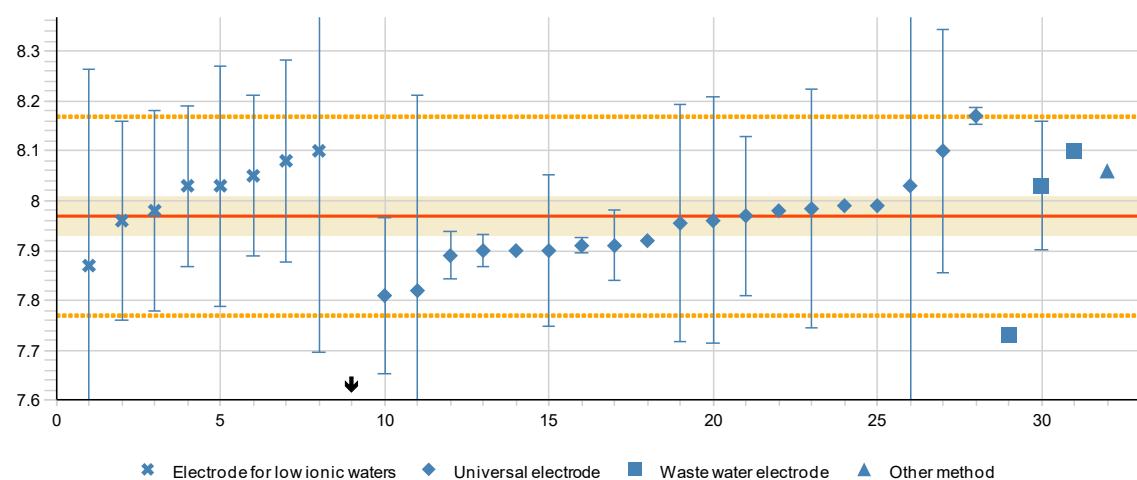

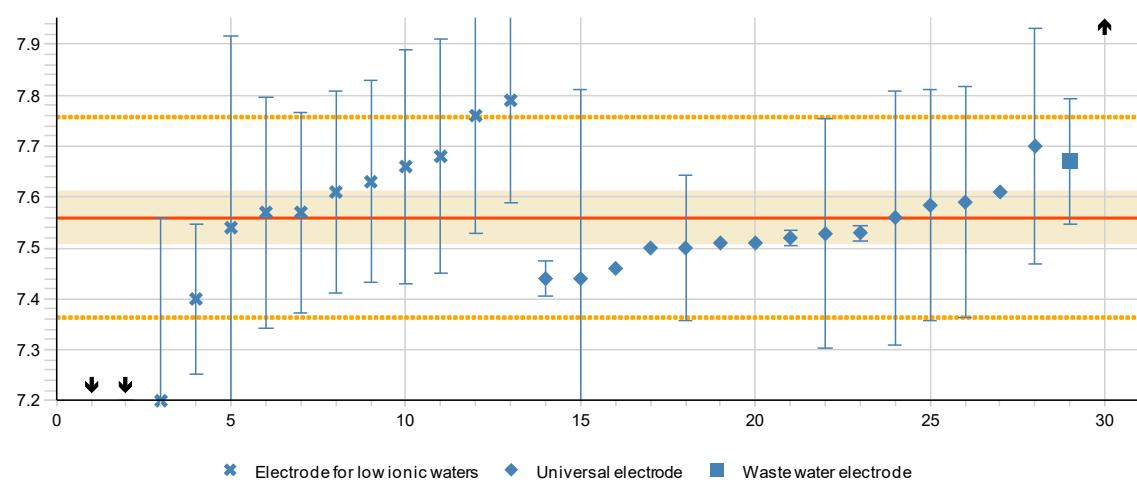
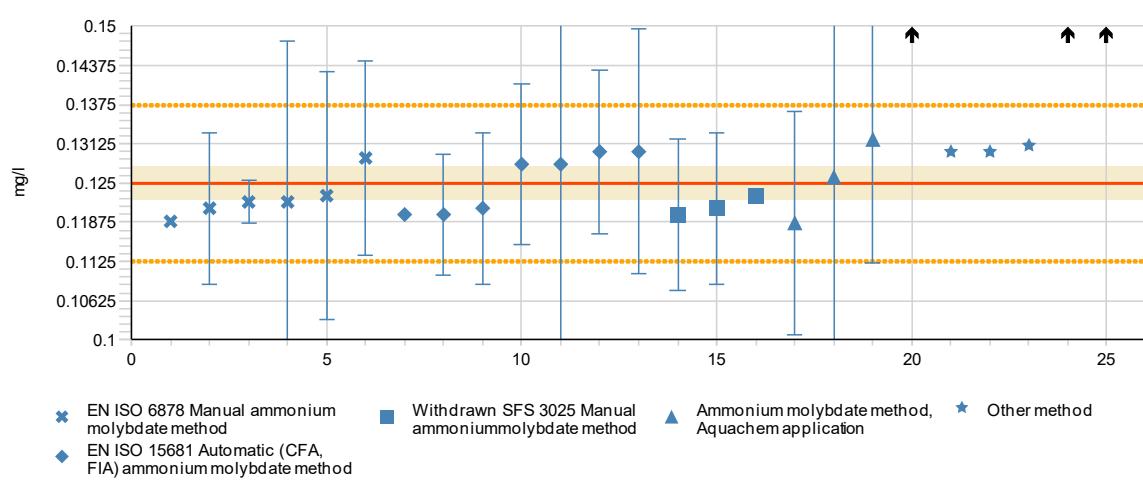

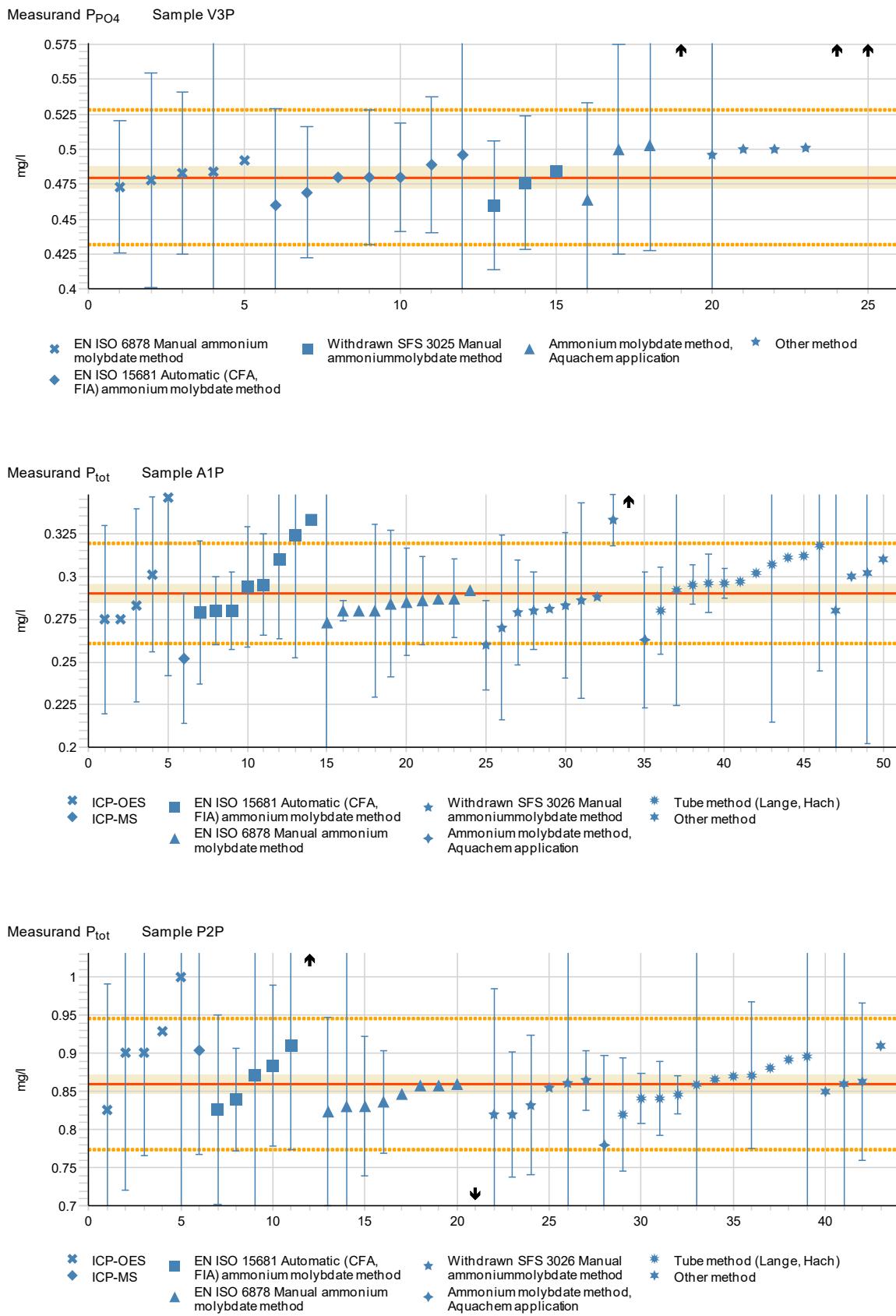

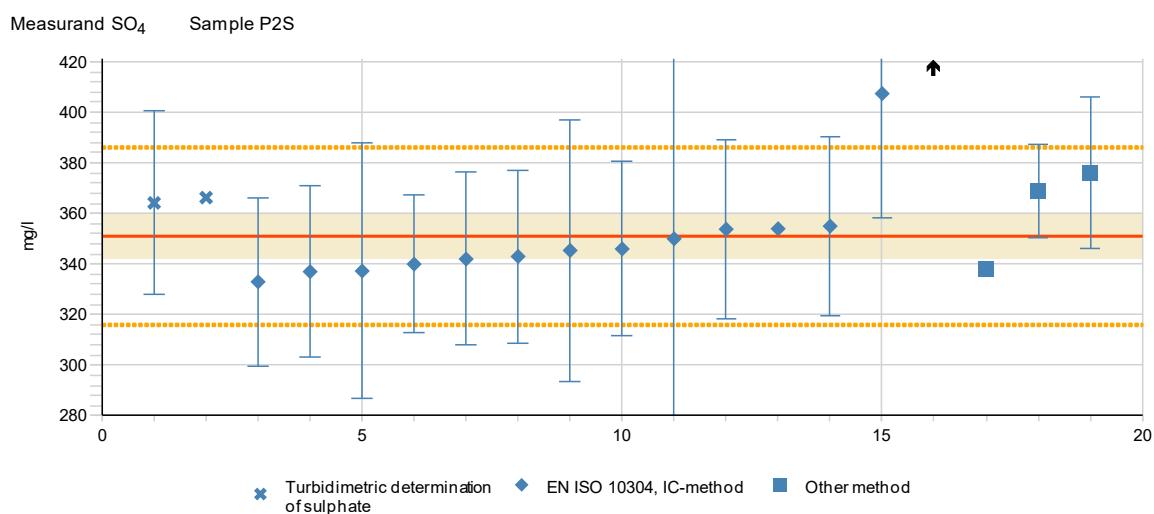
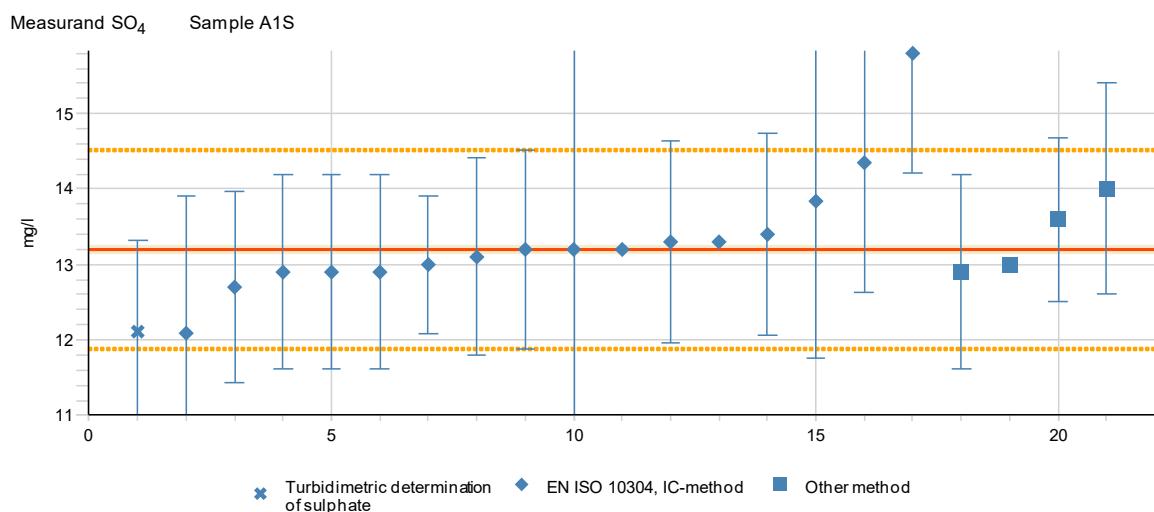
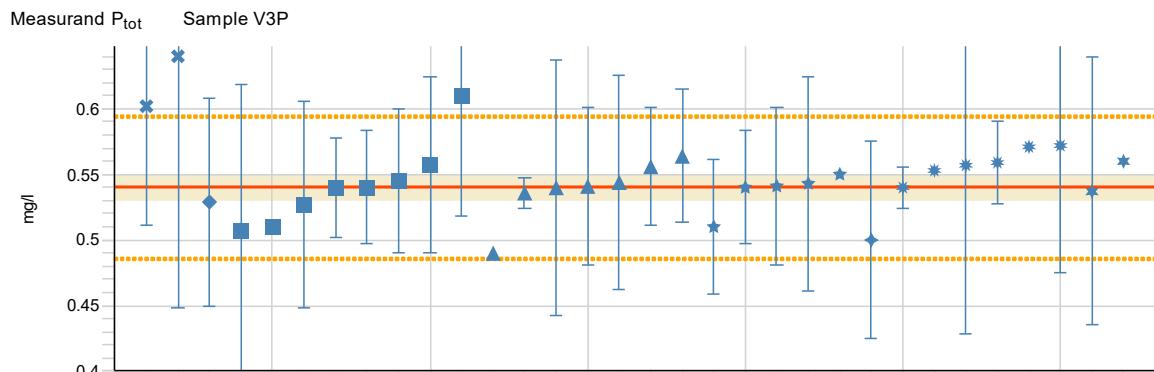
Measurand pH   Sample P2H

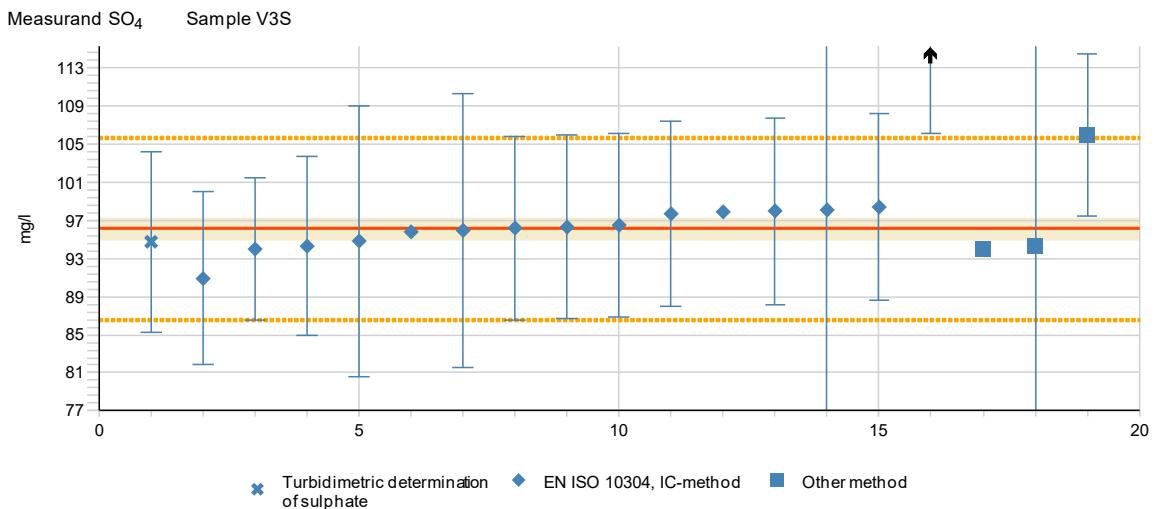

Measurand pH   Sample V3H

Measurand P_{PO4}   Sample A1P

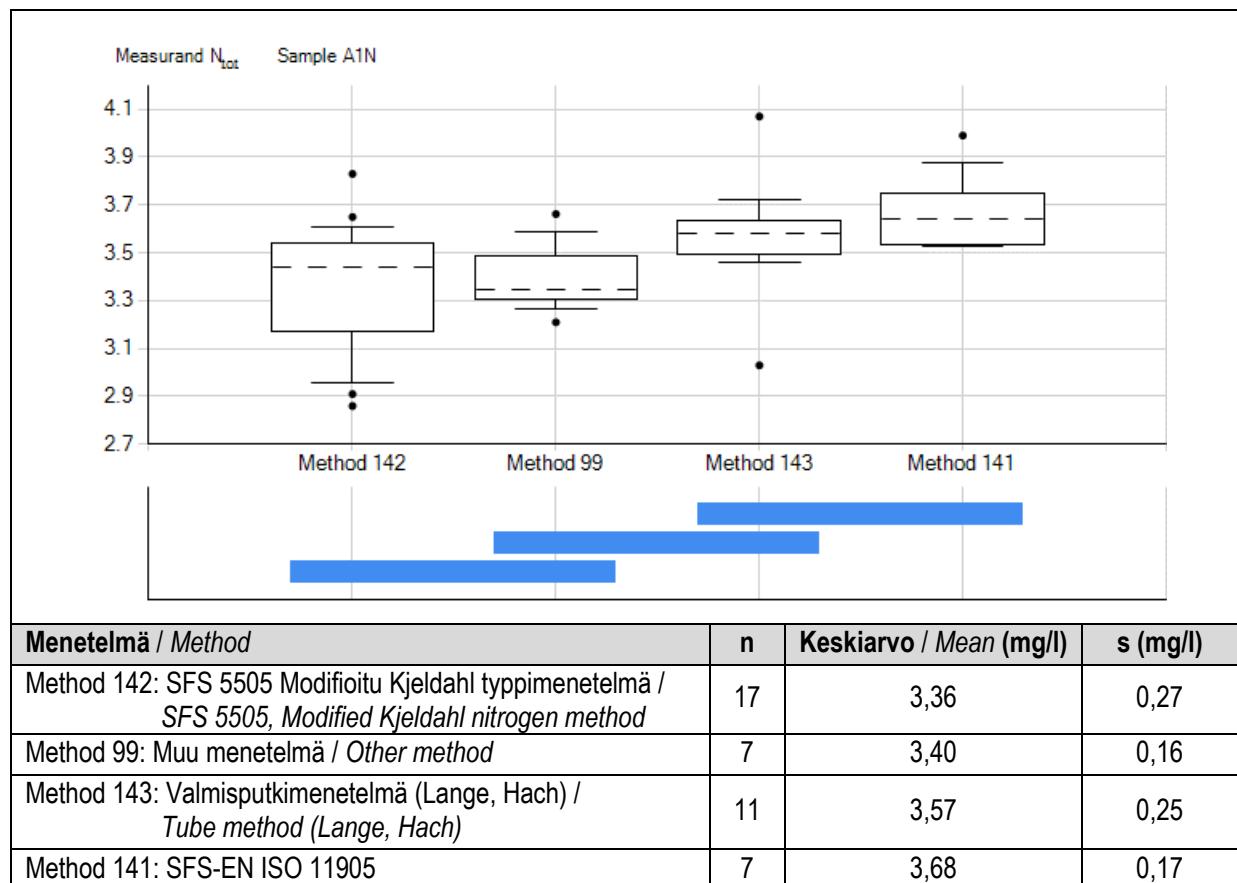
LIITE 14: Merkitsevät erot menetelmien välillä

Significant differences in the results reported using different methods

Boxplot kuvaajat: Laatikon ylä- ja alarajat sisältävät 50 % tuloksista. Laatikon katkoviiva on tulosten mediaani. Vertikaaliset viivat laatikon alla ja yllä kuvavat rajat 80 % tuloksille. Mustat pisteet kuvavat suurimmat ja pienimmät tulokset 90 % keskiarvotuloksille. Sininen viiva kuvaaajan alla osoittaa niitä tuloksia, jotka ovat yhteneviä 95 % luottamusvälinnä.

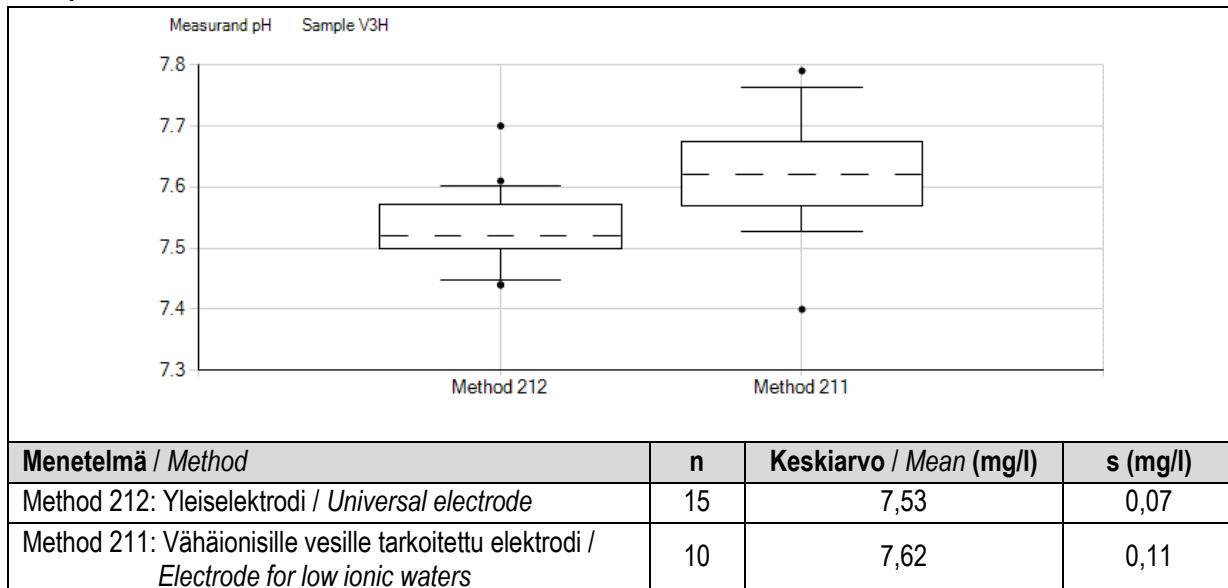
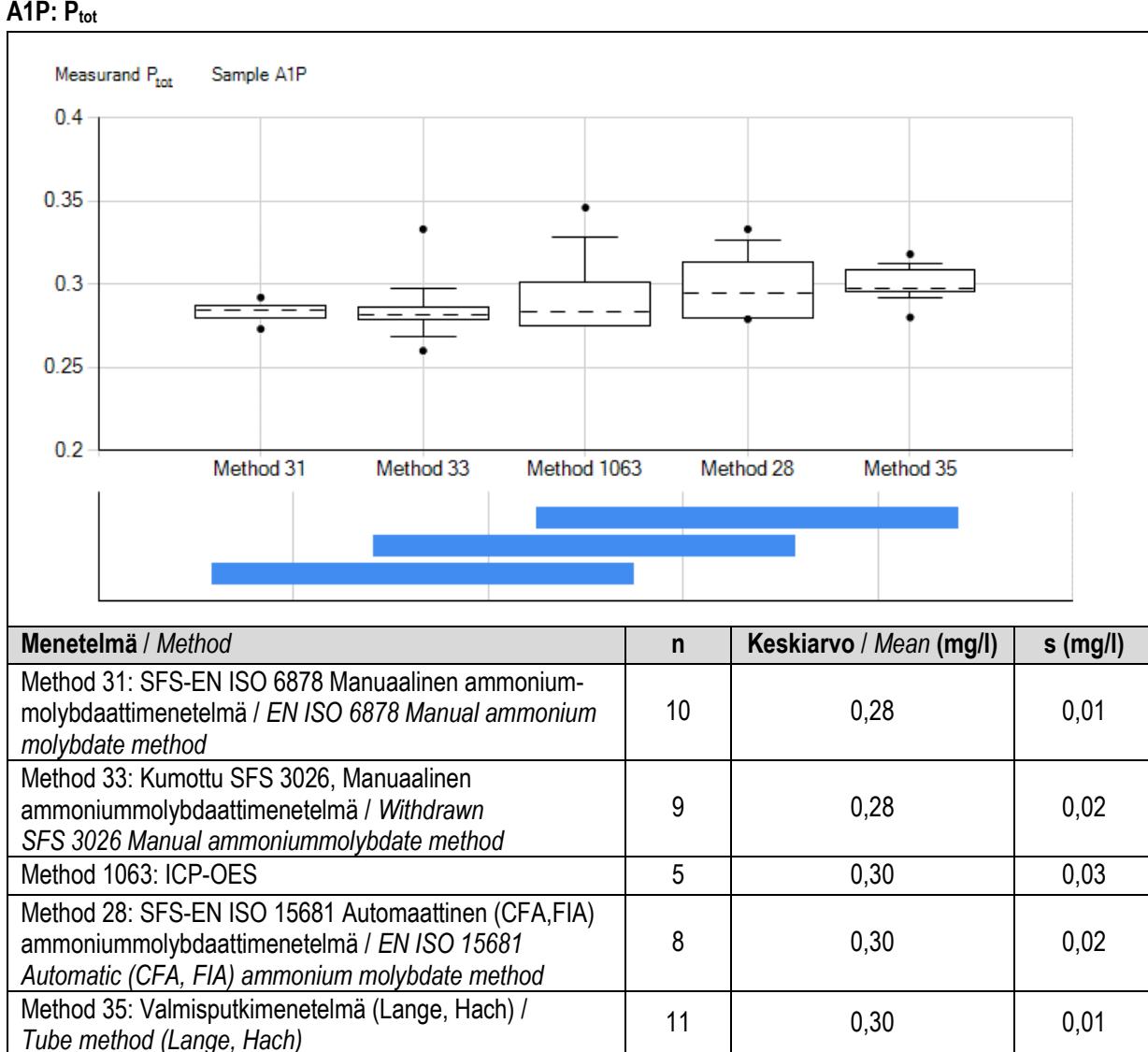
Boxplot figures: In the box the upper and lower limit included 50 % of the results. The dashed vertical line in the middle of the box is the median of the results. The vertical lines above and under the box describe the limits of 80 % of the results. The black dots describe the highest and smallest results within the center 90 % of the results. The blue horizontal bar spans over results which are in the same data population with 95 % confidence level.

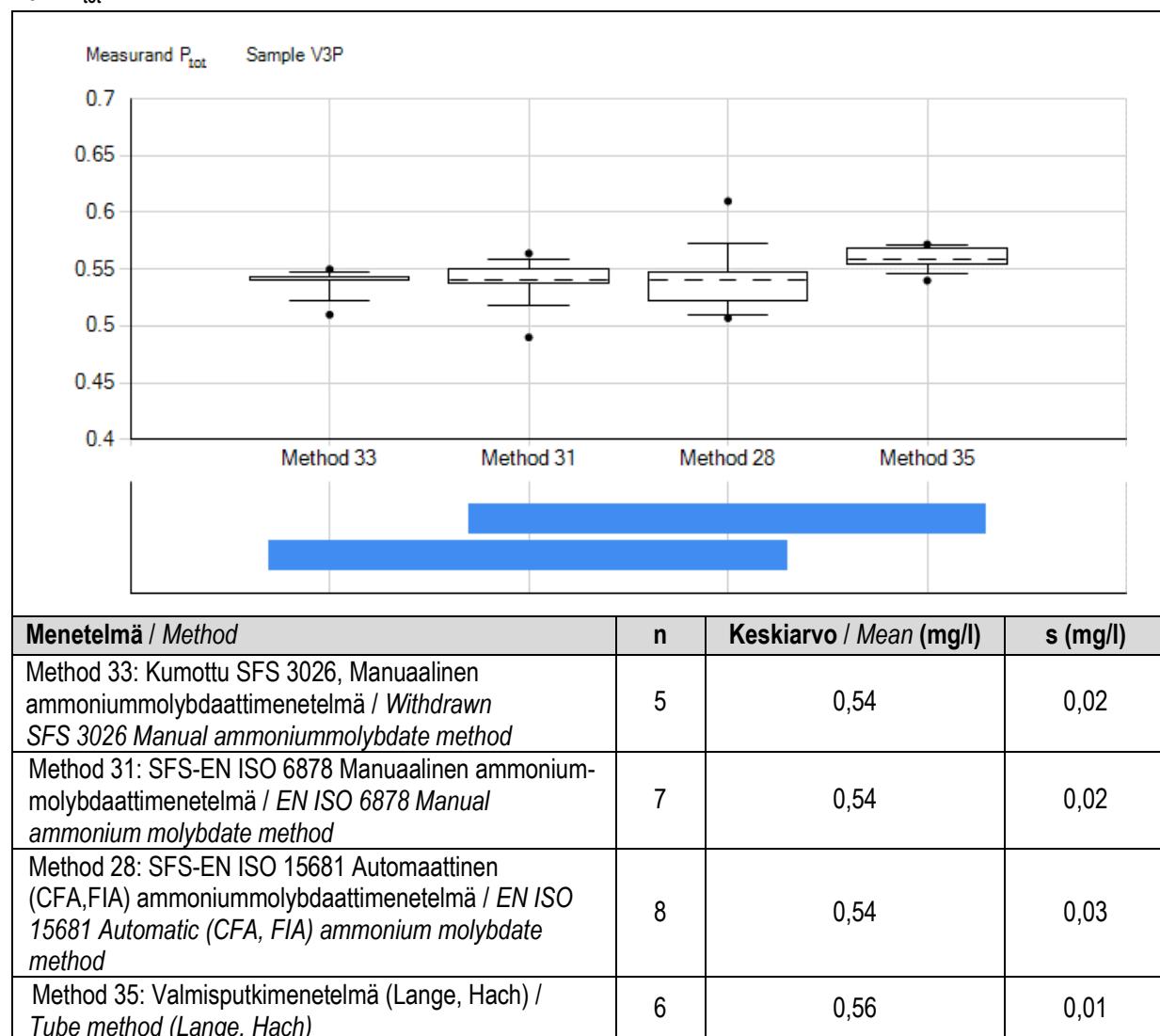
A1N: N_{tot}

n = tulosten lukumäärä (number of results); s = keskihajonta (standard deviation)

V3H: pH

A1P: P_{tot}

V3P: P_{tot}

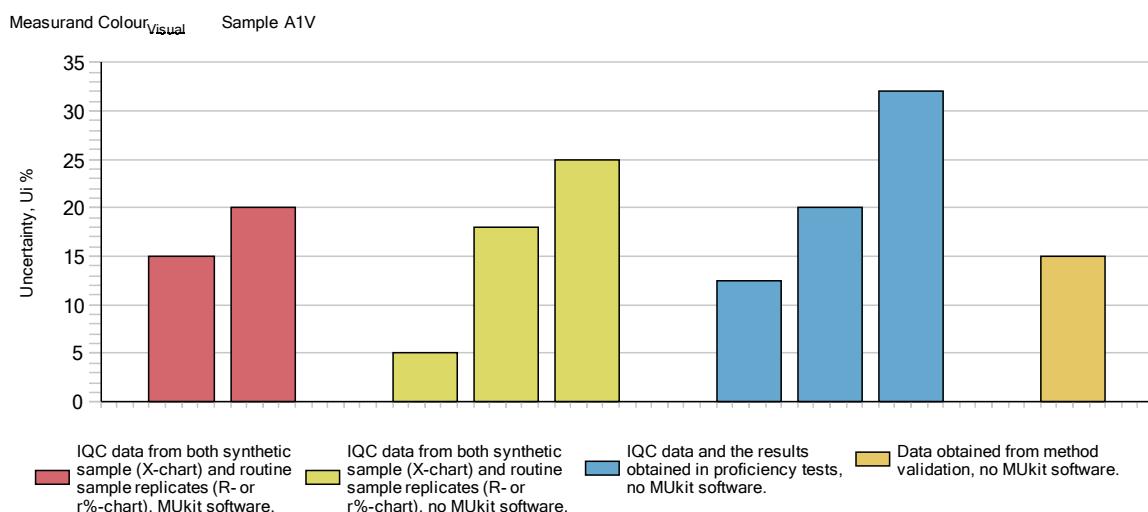
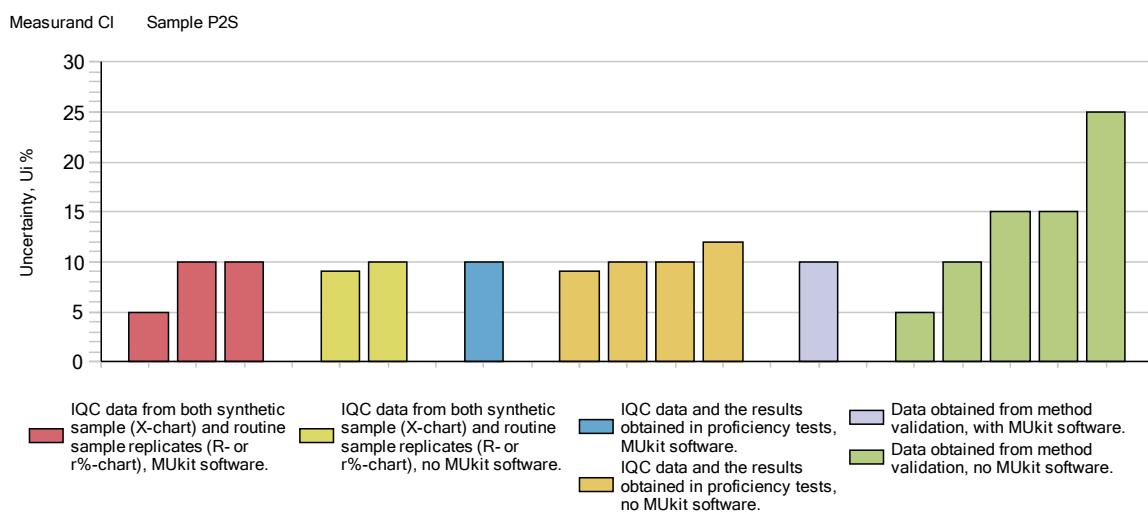
n = tulosten lukumäärä (number of results); s = keskihajonta (standard deviation)

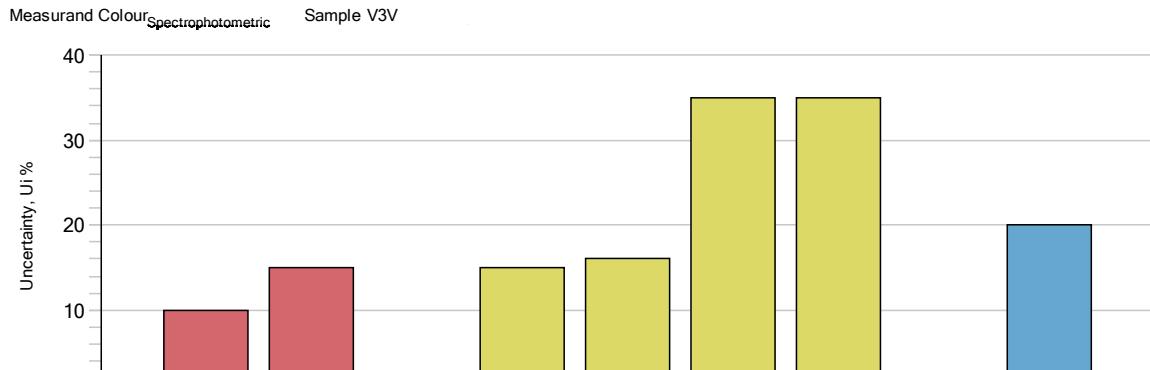
LIITE 15: Esimerkkejä osallistujien ilmoittamista epävarmuksista

Examples of measurement uncertainties reported by the participants

Kuvissa esitetty laajennetut mittausepävarmuudet 95 % merkitsevystasolla ($k=2$) on ryhmitelty arvointitavan mukaisesti. Mittausepävarmuudet on määritetty pääosin käyttämällä sisäistä laadunohausdataa (IQC, *Internal quality control*). Käytetty arvointimenettelyt on kuvaajissa ryhmitelty muun muassa sen mukaan onko käytetty MUkit-mittausepävarmuusohjelmaa [8, 9] tai onko käytetty menetelmävalidoinnin tulosaineistoa [9].

In figures, the presented expanded measurement uncertainties are grouped according to the method of estimation at 95 % confidence level ($k=2$). The expanded uncertainties were estimated mainly by using the internal quality control (IQC) data. The used procedures in figures below are grouped according to e.g. using or not using MUkit software for uncertainty estimation [8, 9] or using method validation [9].

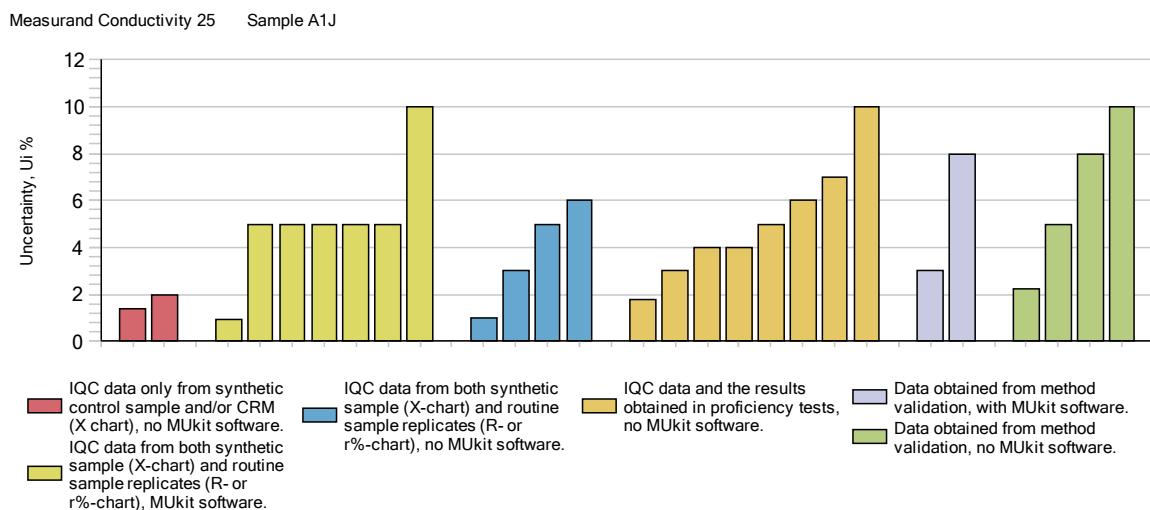

IQC data from both synthetic sample (X-chart) and routine sample replicates (R- or r%-chart), MUkit software.

IQC data and the results obtained in proficiency tests, no MUkit software.

Data obtained from method validation, no MUkit software.

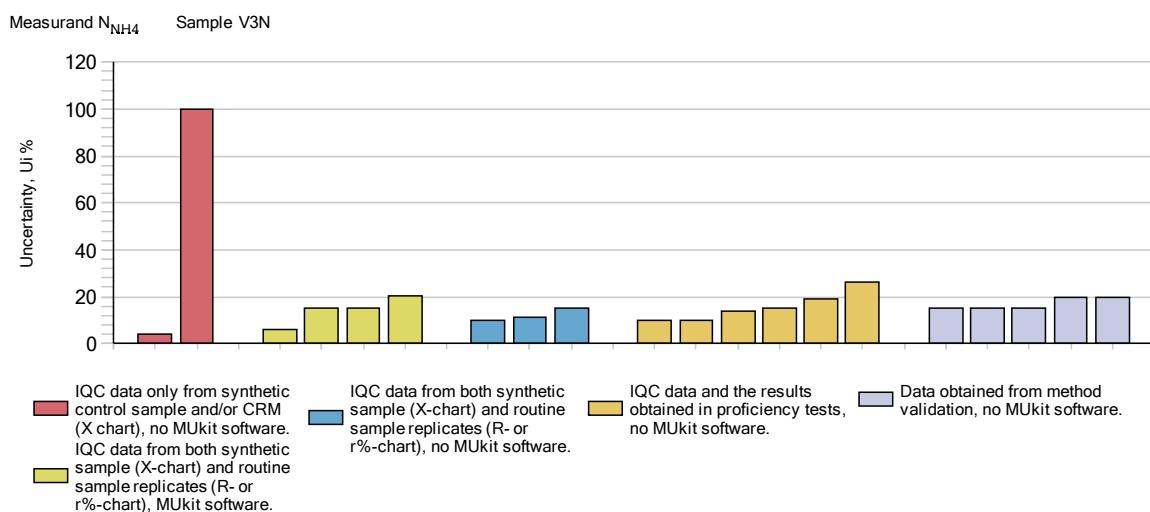
IQC data only from synthetic control sample and/or CRM (X chart), no MUkit software.

IQC data from both synthetic sample (X-chart) and routine sample replicates (R- or r%-chart), no MUkit software.

IQC data and the results obtained in proficiency tests, no MUkit software.

Data obtained from method validation, with MUkit software.

Data obtained from method validation, no MUkit software.

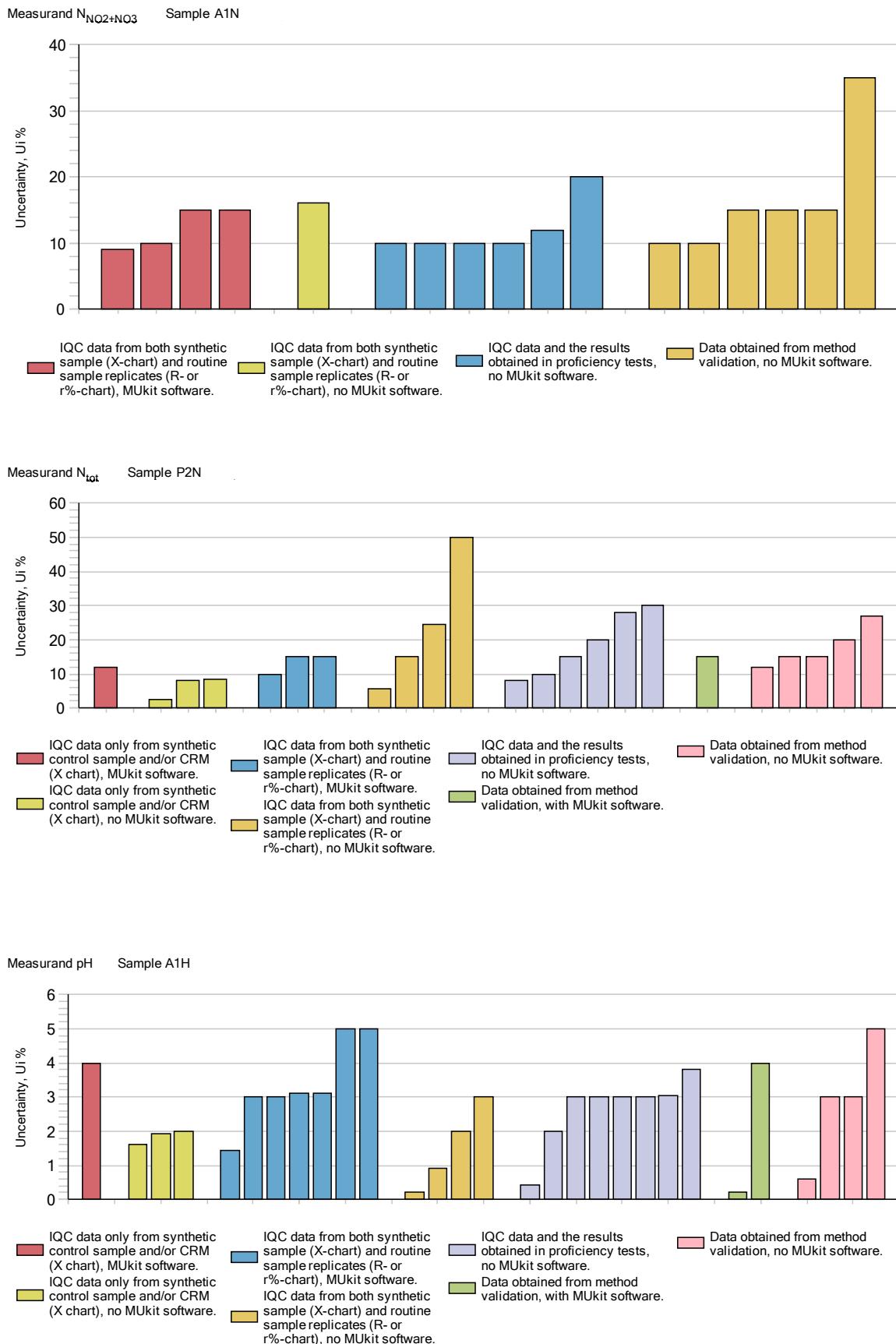

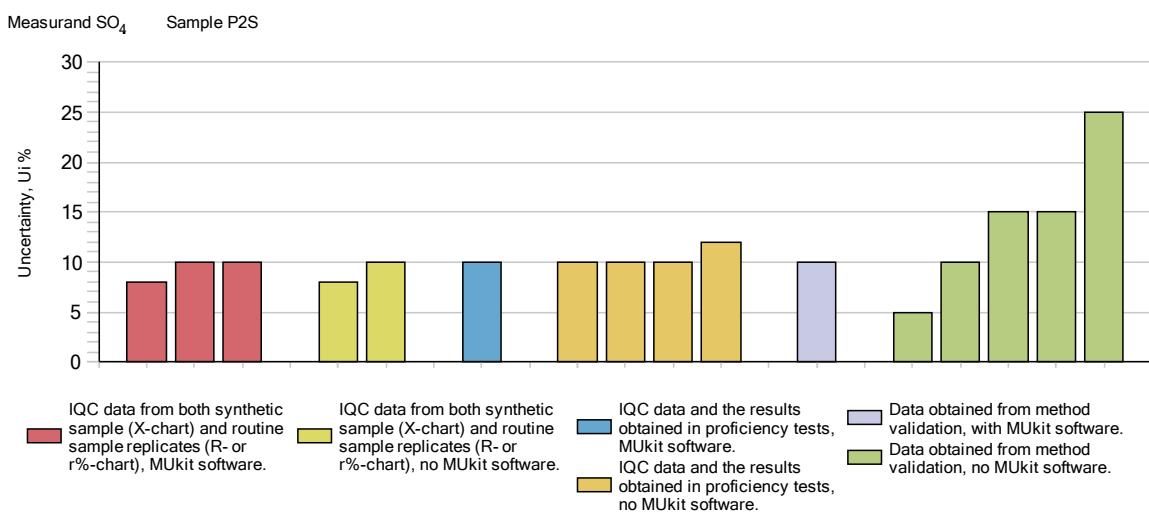
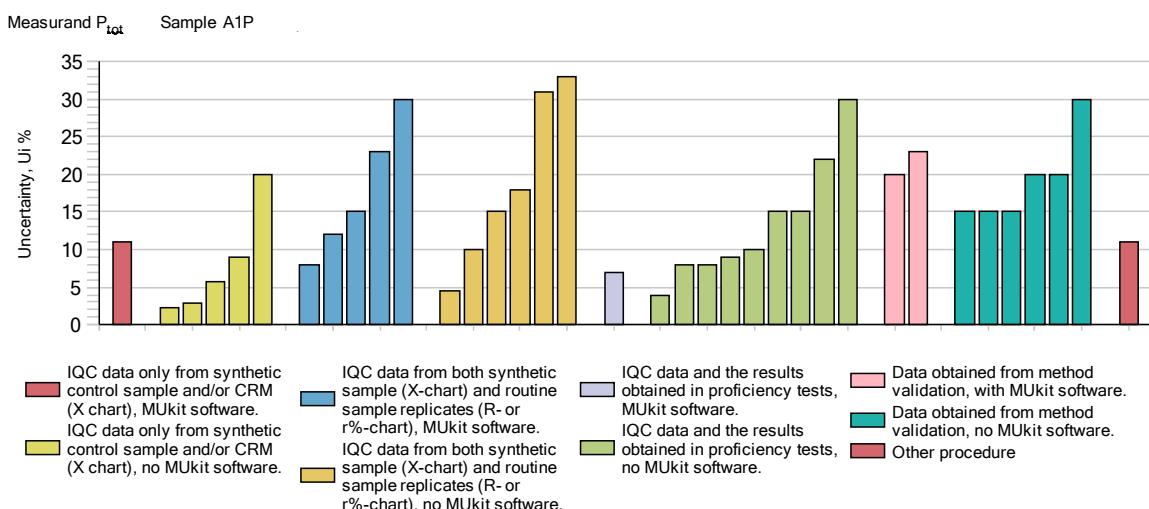
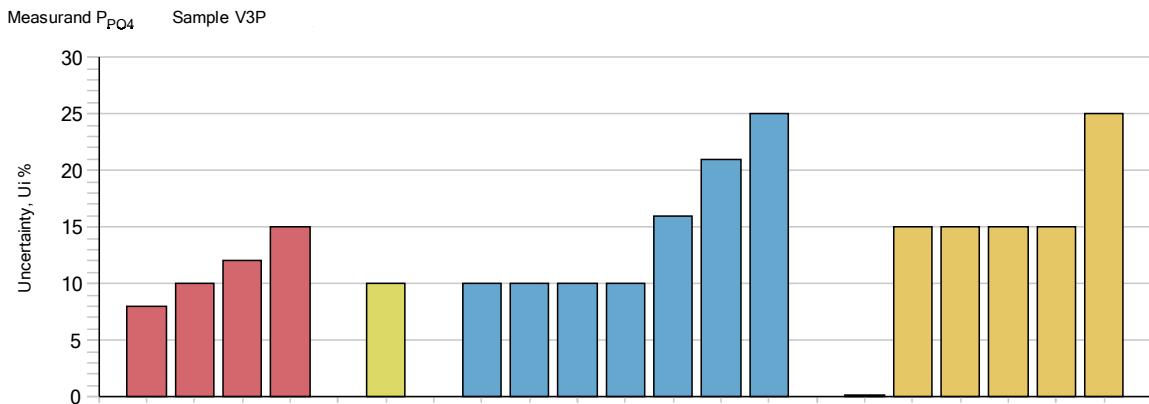
IQC data only from synthetic control sample and/or CRM (X chart), no MUkit software.

IQC data from both synthetic sample (X-chart) and routine sample replicates (R- or r%-chart), no MUkit software.

IQC data and the results obtained in proficiency tests, no MUkit software.

Data obtained from method validation, no MUkit software.

ISBN 978-952-11-5147-7 (nid.)
ISBN 978-952-11-5148-4 (PDF)
ISSN 1796-1718 (pain.)
ISSN 1796-1726 (verkkoj.)